Универзитет „Гоце Делчев" - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

Број 250, 16 март 2020 година

март 2020 година
Штип

С О Д Р Ж И Н А

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РИМСКО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 3

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА – 51404 И ГЕОГРАФИЈА - 10500 НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 24

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОНОМИКА НА ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЛСТВО И ЕКОНОМСКА ТЕОРИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 59

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ СМЕТКОВОДСТВО И ФИНАНСИИ НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП 76

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ (УЧЕБНИК) СО НАСЛОВ „НОВИНАРСКА ЕТИКА” ОД ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР Д-Р АНДОН МАЈХОШЕВ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП 100

ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО - НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА КАМПУС 4 103

ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО - НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ЕДИНИЦАТА 104

Издавач:
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Уредник на издавачка продукција: проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Главен и одговорен уредник: проф. д-р Блажо Боев
Уредници: проф. д-р Мишко Џидров, м-р Ристо Костуранов
Лектор: Виолета Карагунова
Техничко уредување: Кире Зафиров
Печати: Печатница „2- Август“ - Штип
ISSN: 1857- 8497

Р Е Ф Е Р А Т
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РИМСКО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со *Одлука бр. 1102-48/3* од 3.3.2020 година, донесена на 191-та седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при Државниот универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, одржана на ден 3 март 2020 година (вторник), определени сме за членови на **Рецензентска комисија** за избор на еден наставник во сите звања (вонреден професор) за наставно-научна област Римско право на Правниот факултет при УГД – Штип, во следниот состав:

1. проф. д-р Мирјана Поленак-Аќимовска (претседател) – редовен професор во пензија, Правен факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје, област Римско право,
2. проф. д-р Гоце Наумовски (член) – редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје, област Римско право,
3. проф. д-р Игор Камбовски (член) – редовен професор, Правен факултет при УГД – Штип, област Граѓанско право.

Конкурсот за овој избор беше објавен во дневните весници „Слободен печат“ бр. 1887, стр. 29 (на македонски јазик) и весникот „Коха“ (на албански јазик) – на 18.2.2020 година – и во предвидениот рок, за делот 3.1. [Правен факултет – Наставник во сите звања за наставно-научна област Римско право] се пријави само еден **кандидат**:

- доц. д-р Димитар Апасиев, доцент на Правниот факултет при УГД.

Пријавата на кандидатот Апасиев на конкурсот бр. 0401-24/1 (од 20.2.2020 год.), поднесена во архивата на Правниот факултет, на ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А – 2000 Штип, е навремена, комплетна и уредна, а ја содржи следнава целосна документација дадена во прилози:

1. *Диплома за завршен Прв циклус [додипломски] на студии бр. 14927* (26.V.2010) – во оригинал и три нотарски заверени примероци.
2. *Диплома за завршен Втор циклус [постдипломски] на студии бр. 152* - сер. бр. 00373 (18.6.2010) – во оригинал и три нотарски заверени примероци.
3. *Диплома за завршен Трет циклус [докторски] на студии сер. бр. 00007 - бр. 3845* (7.10.2015) – во оригинал и три нотарски заверени примероци.
4. *Уверение за положени испити на Прв циклус студии бр. 33-6/98* (12.3.2009) – во еден нотарски заверен примерок.
5. *Уверение за положени испити на Втор циклус студии бр. 09-5/1мм* (7.7.2010) – во еден нотарски заверен примерок.
6. *Уверение за положени испити на Трет циклус студии бр. 100/30* (20.4.2015) – во еден нотарски заверен примерок;
7. *Уверение за државјанство бр. 12.1.4.2/3-1850* (17.I2.2020) – во оригинал.

8. *Извод од матична книга на родените бр. 09н-17/4302* – PO976679 (22.11.2018) – еден примерок во фотокопија.
9. Важечка *лична карта бр. А2060226* – во фотокопија.
10. Потврда за познавање странски / англиски јазик, т.е. *Меѓународен сертификат Cambridge Certificate of Preliminary English № 0044216090* (13.5.2014) – во еден нотарски заверен примерок.
11. *Докторска дисертација* „Iudicia Publica - Римското кривично процесно право“ (2015) – во еден укоричен примерок [со спирала].
12. *Список на објавени рецензирани [научни и стручни] трудови* во референтна научна публикација, согласно ЗВО - со примероци од трудовите од последните пет години пред објавување на огласот (во оригинал и/или во фотокопија), достапни и на Е-репозиториум – во четири примерока.
13. *Извод од трудови на UGD Academic Repository* за последните пет години – во четири примерока.
14. *Кратка биографија* (Curriculum vitae) – во четири примерока.
15. Детално *професионално портфолио* (со досегашно искуство и работни позиции) – еден примерок.
16. *Сертификати, пофалници, признанија, уверенија* и *благодарници* за учество на настани, манифестации и конференции (во земјата и странство) – вкупно 17 на број [во фотокопија].

Врз основа на приложената документација од кандидатот чест ни е на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД да му го поднесеме следниов рецензентски реферат, односно:

И З В Е Ш Т А Ј

I. Биографски податоци

Кандидатот Димитар Апасиев е роден на 22 септември 1983 година во Велес, каде завршува основно и средно гимназиско образование (*општа насока*) – со континуиран **одличен успех** 5.00, во сите учебни години.

Во 2009 завршува Прв циклус на редовни четиригодишни **додипломски студии** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при најстариот и прворангиран Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, отсек *Правни студии* (уставно-правна група) и се стекнува со стручен назив дипломиран правник. Во 2010 завршува Втор циклус на **постдипломски [мастер] студии** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје, насока *Римско право и приватно-правна традиција* (Модул А: Римско право) и успешно ја одбранува магистерската теза со наслов: „Јавно-правни институти на римското право реципирани во денешните правни системи“ под менторство на проф. д-р Владо Бучковски – по што се стекнува со називот магистер по

право [Master of Laws, LL.M.]. Во 2015 завршува Трет циклус **докторски студии** на Правниот факултет „Јустинијан Први“, УКИМ – Скопје (Институт за правно-историски науки – потпрограма: *Римско право*) и, како докторски кандидат под менторство на проф. д-р Билјана Поповска, ја одбранува својата докторска дисертација: „Iudicia Publica – Римското кривично-процесно право (со посебен осврт на правосудниот систем во време на Републиката)“ – по што се стекнува со научен степен доктор на правни науки од областа на Римското право [PhD].

Неговиот постигнат континуиран просечен успех на прв, втор и трет циклус на студии е 10.00 (десет) – без ниту еден преполаган испит во текот на школувањето. Како првенец на повеќе генерации, носител е на **наградите:** *Златен Цицерон* како двократен апсолутен победник на традиционалните Ораторски вечери „Иво Пухан“; Златен Јустинијан / *Плакета Јустиција* за најдобар постигнат успех на правни студии – како првенец на повеќе генерации (cum laude); јубилејната *Деветтоноемвриска награда проф. д-р Ѓорѓи Шоптрајанов* за најдобар студент на Општина Велес и уште десетина други.

Бил на студиски престој на најдобриот руски државен универзитет „Ломоносов“ (Москва). Бил **стипендист** на European Public Law Center - Kikones Programme за млади правници (една година); потоа на Фондацијата за талентирани студенти „Коле Неделковски“ (две години); на Министерството за образование и наука на Република Македонија (четири години); како и на Россотрудничество (Программа: Новое Поколение).

Пет години бил демонстратор на Правниот факултет при УКИМ во Скопје, три години бил помлад асистент, една година бил асистент-докторанд на Правниот факултет при УГД во Штип и пет години бил **доцент** на истиот факултет.

Учествувал во неколку научноистражувачки проекти и досега има објавено дванаесет книги и монографии во коавторство со наши видни професори и академици, како и над 70 статии, односно научни и стручни **трудови**, поглавја, прикази на книги, истражувачки студии и есеи. Има преведено и редактирано десетици стручни текстови за разни општествени теми од познати теоретичари – и тоа: од англиски, руски, бугарски и српскохрватски јазик.

Во текот на својата академска кариера има учествувано на 100-на научни расправи, **симпозиуми**, стручни собири, конференции, средби, смотри, семинари, летни и зимски школи, кампови, промоции, обуки, презентации, работилници, трибини, панел-дискусии, тркалезни маси и јавни дебати од различни области на правото, во земјата и странство (Русија, Турција, Грција, Хрватска, Србија, Бугарија) – кои се детално наведени во професионалното Портфолио доставено во прилог на биографијата.

Пред и по полагањето на правосудниот испит тој е член на повеќе работни тела, експертски **комисии**, мрежи, стручни платформи и бази на податоци, со креирани професионални акаунти и open access профили. Бил *правен консултант* и советник за цивилноправни прашања на неколку правосудни државни органи, адвокатски канцеларии, синдикални организации, граѓански здруженија, неформални активистички иницијативи и општествени движења, а негови ставови и коментари за важни општествено-политички прашања – во форма на писма, изјави, интервјуа,

колумни и академски блогови – се објавени скоро во сите македонски пишани и електронски медиуми.

Негов научен интерес првенствено е **правната романистика** и правно-историските, воведно-теориските и јавно-правните науки, како и останати сродни јуристички дисциплини.

II. Општи услови за избор во звање вонреден професор

Согласно чл. 166, ст. 2 од *Законот за високото образование* („Сл. весник на РМ" бр. 82/2018) – Глава XI, кандидатот кумулативно ги исполнува сите законски предвидени услови за избор во наведеното наставно-научно звање вонреден професор – и тоа:

1. Остварен **просечен успех** од најмалку *8,00 (осум)* на студиите на прв и втор циклус, за секој циклус посебно. Кандидатот Апасиев има просек од чиста десетка во сите три циклуса на студии (10.00 во додипломски, 10.00 во постдипломски и 10.00 во докторски студии – т.е. во прв, втор и трет циклус соодветно);
2. Научен степен **доктор на науки** од научната област за која се избира. Кандидатот Апасиев е доктор по Римско право од јануари 2015 година со издадена и свечено доделена диплома во април 2015 – за стекнат научен степен доктор на правни науки од обласста на Римското право.
3. Претходен **избор во наставно-научно звање**. Апасиев претходно бил биран во звањето доцент по Римско право на Правниот факултет при УГД, со *Одлука за избор во звање доцент на ННС бр. 1102-237/3 (17.09.2015)*.
4. **Способност** за изведување на високообразовна дејност. Апасиев во изминатите академски години има неколку позитивни оценки од студентите по спроведена интерна самоевалуација.
5. Објавени **најмалку пет рецензирани научни труда** во референтна научна публикација. Во последните пет години пред објавување на огласот за избор Апасиев има објавено тринаесет статии кои ги исполнуваат законските услови, а се депонирани и во Е-Репозиториумот на УГД и тоа:

Ред. бр.	**Автор/и**	**Наслов на труд**	**Списание / публикација**	**Година на објавување**
1.	Апасиев Димитар	*Улогата и значењето на Државното правобранителство во македонскиот правосуден систем – II дел*	Зборник на трудови од Шестата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“ – том I (Право), Правен факултет, Штип; ISBN: 978-608-244-647-9; UDK: 347.964.1:342.1(497.7); стр. 161–174	2019
2.	Апасиев Димитар & Олга	*Начелото на законитост – нужен*	*Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце	2018

	Кошевалиска Елена Максимова	*коректив против арбитрерноста на државните органи во кривичната постапка*	Делчев“ – Штип, 2018; Yearbook 2018 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume VIII, Год. 8, 2018; ISBN: 1857-8713; УДК: 343.131:341.645; стр. 54–69	
3.	Апасиев Димитар	*Правните аспекти на референдумот за т.н. Преспански договор меѓу Република Грција и Втората страна (Case Study)*	*Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2018; Yearbook 2018 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume VIII, Год. 8, 2018; ISBN: 1857-8713; УДК: 41.241(497.7:495):[342.573: 342.228(497.7); стр. 5–17	2018
4.	Апасиев Димитар & Марија Амповска и Игор Камбовски	*The role and significance of the State Attorney's Office in the judicial system of the Republic of Macedonia (II)*	BSSR – Balkan Social Science Review, Vol. 12, December 2018 - Меѓународно индексирано научно списание во базата SCOPUS; ISSN 1857- 8799; pp. 37-57	2018
5.	Апасиев Димитар & Марија Амповска и Игор Камбовски	*Улогата и значењето на Државното правобранителство во правосудниот систем на Република Македонија (I)*	“VIZIONE“ International magazine for social sciences, Vol. 31/18; ISSN: 1409-8962 - printed form; ISSN 1857- 9221 - electronic form; The Association of Intelectuals “Democratic Club” – Skopje; UDC 341.232.7:37(4–672ЕУ:497.7); pp. 145-154	2018
6.	Апасиев Димитар	*Кривичните судења пред римскиот Сенат во време на императорот Тибериј*	Зборник на трудови од Петтата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“ – том I (Право), Правен факултет, Штип; ISBN: 978-608-244-548-9; УДК.343(37); стр. 261–278	2018
7.	Апасиев Димитар	*Цицерон – Rex Eloquentiae (III)*	*Годишен зборник* на Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2017; Yearbook 2017 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume VII, Год. 7, 2017; ISBN: 1857-8713; УДК: 808.51:347.96-05(37); стр. 22–41	2017
8.	Апасиев Димитар & Елена Максимова	*Судењето на вештерките во Римското и во средновековното право*	Зборник на трудови од Четвртата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“ – том I (Право), Правен факултет, Штип; ISBN: 978-608-244-423-9;	2017

			стр. 177–193	
9.	Апасиев Димитар	*Цицерон – Најречитиот од потомците на Ромул (II)*	*Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2016; Yearbook 2016 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume VI, Год. 6, 2016; ISSN: 1857-8713; УДК: 808.51:347.96-05(37) 929; стр. 8–20	2016
10.	Апасиев Димитар & Елена Максимова	*Криминолошките аспекти на проституцијата – со посебен осврт на античката правна уреденост*	Зборник на трудови од Третата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, Штип; УДК. 343.544:34(3); стр. 250–270	2016
11.	Апасиев Димитар & Марија Амповска	*Locatio conductio од Римското право и неговите современи „правни наследници“ – I*	Зборник на трудови од Третата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, Штип; УДК. 347.440.14(37):347.453-027.18; стр. 464–482	2016
12.	Апасиев Димитар	*Cicero – Dissertissime Romuli Nepotum (I)*	*Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2015; Yearbook 2015 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume V, Год. 5, 2015; ISSN: 1857-8713; УДК. 32-05 (37) 808. 5-05 (37)’; стр. 19–32	2016
13.	Апасиев Димитар & Марија Игњатовић	*Quaestio Maiestatis – Суђење пред Мајестатском квесцијом као редовним римским кривичним судом*	Зборник радова „Правни систем и заштита од дискриминације“ (Прва свеска); [The Legal System and Protection against Discrimination – Collection of papers, Vol. I]; Универзитет у Приштини (Косово), са привременом седиштем у Косовској Митровици; Косовска Митровица; стр. 447–462	2015

III. Посебни услови за избор во звање вонреден професор:

Согласно чл. 10, ст. 2 од *Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип* (*Универзитетски гласник* на УГД бр.

43/2019 и 45/19), кандидатот кумулативно ги исполнува сите статутарни и правилнички предвидени подзаконски услови за избор во наведеното звање и тоа:

1. Рецензирани **учебни помагала** (скрипта и практикум). Апасиев, во последните пет години, поточно во учебната 2019 година, има објавено скрипта [за предавања] и практикум [за вежби] за студентите од прва година по матичниот предмет Римско право:

а) *Римско право – Скрипта II*, учебно помагало објавено на Е-библиотека, бесплатно електронско издание на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, ISBN: 978-608-244-661-5, линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/854 [156 стр.];

б) *Римско право – Практикум II*, учебно помагало објавено на Е-библиотека; бесплатно електронско издание на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, ISBN 978-608-244-662-2, линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/855 [119 стр.].

2. Учество во **научноистражувачки проекти**, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати.

а) Во периодот 2015-2019 Апасиев, како автор на стручни академски блогови за правни теми, учествува во проектот *Изразување на јавниот интерес – Зголемување на моќта на медиумите и граѓаните во штитењето на јавните политики во Македонија* на Институт за комуникациски студии (ИКС) „Иницијатива за дигитално граѓанство Res publica“ – Висока школа за новинарство и односи со јавноста, Скопје.

б) Во периодот 2018-2019 Апасиев, земал учество во двогодишниот научноистражувачки проект *Улогата и значењето на Државното правобранителство во правосудниот систем на Република Македонија,* поддржан од Фондот за научноистражувачка работа на УГД – Штип.

3. Придонес во **оспособувањето на помлади наставници и соработници**.

а) **Рецензент**

* 2019–2018 рецензент на трудови објавени во *Годишниот зборник* на Правниот факултет при УГД – од областа на правната историја и компаративното уставно право, УГД, Штип.

* 2019–2017 рецензент на трудови на традиционалната меѓународна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“ – од областа на правната историја и теорија (IV, V and VI International Scientific Conference *Social Change in The Global World*), Правен факултет, УГД, Штип.

* 2019–2016 Рецензент на трудови во меѓународното научно списание Student Social Science Journal, Правен факултет, УГД, Штип;

* 2017–2015 рецензент во меѓународното научно списание Balkan Social Science Review, Центар за правно-политички истражувања, Правен факултет, УГД, Штип.

* 2016 Рецензент на ракописи т.е. универзитетски помагала (скрипти и практикуми) од областите Цивилистика и Деловно

право – Оштетно право, Договорно право – Правен факултет, УГД, Штип.

б) **Ментор/координатор/раководител/обучувач/тренер**

* 2020–2019, раководител/ментор на првата Правна клиника за примарна бесплатна правна помош, Правен факултет, УГД, Штип.
* 2020–2014, координатор и организатор за спроведување и реализација на Ораторските вечери на Правниот факултет при УГД, Штип.
* 2019 член на стучна жири-комисија на XXIII Ораторска вечер „Иво Пухан“ на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје.
* 2018 ментор на студенти-оратори и дебатери на државниот меѓууниверзитетски натпревар по ораторство на тема „Студентска порака до Европа“ – во организација на Европското движење на Македонија (ЕДРМ) + Делегацијата на ЕУ во Македонија + Германската фондација „Конрад Аденауер“, Универзитет „Американ Колеџ“, Скопје [освоено прво место и добиена Плакета].
* 2108–2015 ментор, т.е. координатор на генерација 2015/2016 (Правни студии и Применета политика и дипломатија) – Правен факултет при УГД, Штип.
* 2017 ментор на студенти-оратори на државниот меѓууниверзитетски натпревар по ораторство на тема „Ја познавам ли доволно ЕУ?“ и студентска дебата на тема „ЕУ: задолжителна или алтернативна опција за студентите“ во организација на Европското движење на Македонија (ЕДРМ) + Делегацијата на ЕУ во Македонија + Германската фондација „Конрад Аденауер“, Филозофски факултет, Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје [освоено второ место и добиено признание за менторство].
* 2016 ментор на студенти-оратори на државниот меѓууниверзитетски натпревар по ораторство на тема „Долго време пред портите на ЕУ – каде е клучот?“, како и на учесниците на студентскиот собир т.е. дебата на тема „Чекајќи ја ЕУ интеграцијата – отселување на младите од државата или борба за подобри можности“, ЕДРМ + Делегација на ЕУ + Фондација „Конрад Аденауер“, Педагошки факултет, Државен универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола.

4. Има остварено **минимум 75 поени** кои се однесуваат на целокупната актива на лицето (НО=30 + НИ=38 + САОР=7). Кандидатот Апасиев, во последните пет години пред изборот, има остварено вкупна актива од 310,5 (со букви: триста и десет) поени од релевантната Табела на активности за бодување – по сите основи [НО=30 + НИ=150 + САОР=130,5].

IV. *Наставно-образовна и научноистражувачка дејност (НО + НИ)*

1. Движење во наставата и изборни постапки

Кандидатот Апасиев пет учебни години по ред (2005-2010) бил **демонстратор** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје по предметите Римско право [Прв циклус студии] и Реторика [Втор циклус студии].

Три академски години (2011-2014) бил **помлад асистент** на Правниот факултет при УГД во Штип држејќи настава, т.е. вежби по следниве матични предмети: Римско право (прва година, II семестар), Историја на правото (прва година, I семестар), Филозофија на правото (трета година, VI семестар) како и по Уставно право (прва година, I семестар), Правосуден систем (прва година, I семестар), Локална самоуправа (втора година, IV семестар), Семејно право (втора година, IV семестар) и Облигационо право (втора година, IV семестар).

Една академска година (2014-2015) бил **асистент-докторанд** на Правниот факултет во Штип држејќи настава, т.е. предавања под надзор и вежби по предметите: Римско право (прва година, II семестар), Историја на правото (прва година, I семестар), Филозофија на правото (трета година, VI семестар), Уставно право (прва година, I семестар), Правосуден систем (прва година, I семестар), Локална самоуправа (втора година, IV семестар), Граѓанско процесно право (трета година, VI семестар) и Граѓанско право – Применета програма (четврта година, VIII семестар).

Пет академски години (2015-2020) бил **доцент** на Правниот факултет во Штип држејќи настава по предметите: Римско право (прва година, II семестар), Историја на правото (прва година, I семестар), Филозофија на правото (трета година, VI семестар), Правосуден систем (прва година, I семестар), и Реторика и правна аргументација (втора година, IV семестар).

2. Учество на научни симпозиуми во земјата и странство (конференции, тркалезни маси, работилници, школи, предавања и сл.) – со добиени соодветни сертификати за учество

* 2019 VIth International Scientific Conference *Social Change in The Global World*, State University 'Goce Delcev' – Stip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research, Ceremonial Hall, Shtip.

* 2019 *Демократија и владеење на правото преку образованието* (мрежа на средни училишта од Источниот и Југоисточниот плански регион) – советување за статусот на правните предмети со Бирото за развој на образованието во рамки на МОН, судница на Правен факултет при УГД – Штип.

* 2019 *Владеење на правото во Романија*, предавање на визитинг-професорот д-р Луцијан Дирдала (Prof. Lucian Dirdala – Faculty of Communication and International Relation / Department of Communication and Political Science, Romania), во рамки на Erasmus+ програмата (судница на Правен факултет УГД), Штип.

Vth International Scientific Conference *Social Change in The Global World*, State 'Goce Delcev' – Stip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research, l Hall, Shtip.

3 *Enterpreneurship and Knowledge-Based Economy* – Training Workshop 2020 - Twinning Project 'Smart EIZ''"; Ekonomski Institut Zagreb, Hrvatska.

3 Јавна седница по повод *Иницијатива за оценка на уставноста и ста на Одлуката за распишување консултативен референдум за т.н. ки договор*, Уставен суд на РМ (свечена сала за седници), Скопје.

Бојкотот како самоодбрана, политичка трибина на правниот сектор на ом на АРМ (голема сала), Струмица.

Научна трибина *Договорот меѓу Грција и 'Втората страна': Пандорина и излез од лавиринтот*, Филозофски факултет (сала за состаноци), УКИМ,

Јавна расправа по повод *Барање за заштита на слобода на изразување и а дискриминација* на членови на ПП Левица при антимилитаристички собир , Уставен суд на РМ (сала за седници), Скопје.

8 *Кривичната постапка во Соединетите Американски Држави – истики и тек на судењето, со посебен осврт на улогата на странките, и поротата* – предавање на Џон Мекнил – правен советник на Амбасадата на РМ, во рамки на манифестацијата Денови на симулирано судење, Правен УГД, Штип;

' Стручна дебата за криминал од омраза *Феноменологија, трендови и* , ОБСЕ – Организација за безбедност и соработка во Европа, Мисија во : Правен факултет при Државниот универзитет „Гоце Делчев" – Штип, циска сала (стар Ректорат), Штип;

Юбилейный всеславянский съезд 2017 – Международный союз общественных ний „ВСЕСЛАВЯНСКИЙ СОЮЗ - Всемирное движение славянских народов ое единство и взаимность", Москва и Санкт Петербург (Русија).

IVth International Scientific Conference *Social Change in The Global World*, State 'Goce Delcev' – Stip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research, l Hall, Shtip.

Владеењето на природното право низ историјата, предавање во рамки на та школа за природно право Демократија и владеење на правото (панел: адеење на право и човекови права), Центар за стратегиски истражувања при Амбасада на САД во РМ, Куќа Уранија, Охрид.

Arche – расправа за власта и началството, форум-дискусија во рамки на „Културни приказни", Филозофско друштво на Македонија и Христијански ки форум, ЕУ Инфо центар, Скопје.

IInd International Philosophical Dialog 'East-West' – *Law between Politics and* lacedonian Academy of Sciences and Arts (Centre for Strategic Research), nal Slavic University "Gavrilo Romanovich Derzavin" and Philosophical Society of ı; Skopje, Bitola & Ohrid.

Прва тркалезна маса *Можностите на Законот за заштита на укажувачите њето на корупцијата во високото образование во РМ*, Мрежа 23 и ИСИЕ –

Институт за стратешки истражувања и едукација, Правен факултет УГД, конференциска сала (стар Ректорат), Штип.

* 2016 IIIth International Scientific Conference *Social Change in The Global World*, State University 'Goce Delcev' – Stip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research, Ceremonial Hall, Shtip.

* 2016 *Policy of Education: Quality vs Quantity* – студентска дебата во рамките на манифестацијата „EU Stars / IV Student's Debate", во организација на Government of the Republic of Macedonia – Secretariat of European Affairs & State University "Goce Delcev", Faculty of Law; Ceremonial Hall, Stip.

* 2016 *Земјите на Бенелукс и силните страни на нивната регионална соработка* – предавање на амбасадорката на Белгија во Р. Бугарија (Софија), г-ѓа Аник Ван Калстер, Правен факултет, УГД, свечена сала (стар Ректорат), Штип.

* 2016 *Правото помеѓу политиката и моралот*, научен симпозиум во Македонската академија на науките и уметностите, свечена сала на МАНУ, Скопје.

* 2016 *Технологија и уметност: Револуција или хуманизација* – трибина во рамките на проектот „Booking Your Mind – културни приказни / Платформа за креативен дијалог низ култни европски автори и дела" (автор во фокус: Валтер Бенјамин); кино *Култура*, Скопје.

* 2016 *Да се има или да се биде: Антиконзумеризмот во ерата на продавање брендови и души* – трибина во рамките на проектот „Про-книжи го умот – Платформа за креативен дијалог низ култни европски автори и дела" (автор во фокус: Ерих Фром), ЕУ Инфо центар, Скопје.

* 2016 *25 години од донесувањето на Уставот на Република Македонија (1991)*, научна трибина и промоција на книга во организација на Центарот за правно-политички истражувања, Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев" – свечена конференциска сала, Штип.

* 2016 *Вклучени сите – Вклученост за сите!* Регионален форум за Источниот и Југоисточниот регион на Македонија (панел: „Заедно до социјална инклузија – можеме ли?), Civica Mobilitas, Фондација за развој на локалните заедници и Медиа плус, Мултимедијален центар „Канал 77", Штип.

* 2016 *Зошто треба да се грижиме за нееднаквоста?*, јавно предавање на доц. д-р Бранимир Јовановиќ, Институт за општествени и хуманистички науки (ИОХН), Скопје.

* 2016 *Левицата во Франција и социјалистичкиот отпор против новиот Закон за работни односи*, излагач Лукас Ципциос – КПФ, Социјален центар „Дуња" – Скопје.

* 2015 *Искуствата од примената на Законот за заштита од вознемирување на работното место во практиката* – тркалезна маса во организација на Здружението на правници на РМ и Факултетот за правни науки при Универзитетот „Американ Колеџ", Амф. 1, Скопје.

* 2015 „Стави точка - #HeForShe" – едукативна трибина во рамки на кампањата *16 дена активизам за ставање крај врз насилството врз жените и девојчињата*, Обединети Нации & Делегација на Европска Унија, Правен факултет УГД, Штип.

* 2015 = Национална конференција „Мултикултурализмот и толеранцијата – миграциите и предизвиците на социјалната интеграција", МАНУ – Македонска

академија на науките и уметностите & ОБСЕ – Организација за безбедност и соработка во Европа (OSCE – Organization for Security and Cooperation in Europe, Mission in Skopje).

* 2015 *US Sentencing Guidelines* – предавање на правниот советник Марк Ласер од Американската амбасада во РМ, Правен факултет УГД, свечена судница, Штип.

* 2015 *Migration at Sea: International Law Perspectives and Regional Approaches – International Conference*; MASAFENET & UGD, Ohrid.

* 2015 *Образованието во XXI век – Состојби и перспективи*, Меѓународна научна конференција, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип.

* 2015 *The VERITAS FORUM* – вечерна трибина на тема „Како верските слободи го прават светот побезбеден за различностите?“ во организација на Балканскиот институт за вера и култура и Oxford Connections (говорник Оз Гинис – социолог на религија), сала *Фросина* МКЦ – Скопје.

* 2015 *Филозофија и политика* – Научен симпозиум по повод Светскиот ден на филозофијата во организација на Филозофското друштво на Македонија и Филозофскиот факултет, Институт за филозофија, УКИМ – Скопје.

* 2015 *The Byzantine Philosophy and the Contemporary Social Sciences* – Lecture with prof. Georgi Kapriev, "St. Kliment Ohridski" University Sofia (Bulgaria), EU InfoCentre – Skopje.

* 2015 *Судовите – чувари на јавните или на приватните интереси*, стручна јавна дебата во рамки на проектот „Изразување на јавниот интерес – Зголемување на моќта на медиумите и граѓаните во штитењето на јавните политики во Македонија“, Институт за комуникациски студии (ИКС), Иницијатива за дигитално граѓанство Res publica – Висока школа за новинарство и односи со јавноста (со поддршка на Британската амбасада во РМ), хотел „Холидеј Ин“ – сала „Милемиум 2“, Скопје.

* 2015 *Уставните судови како креатори на политики* – интервјуиран во својство на експерт од пракса во рамки на истоимениот проект спроведен од страна на Центарот за истражување и креирање политики (Center for Research and Policy Making), Скопје и цитиран во издадената стручна публикација *The Transformative Role of the Macedonian Constitutional Court* (Marija Risteska & Emil Shurkov).

* 2015 *Можностите за соработка помеѓу Парламентарниот институт на Собранието на Република Македонија и организациите на граѓанското општество* – тркалезна маса во организација на Едукативниот центар на ПИ, Собрание на РМ, Скопје.

3. **Објавени книги, монографии и учебни помагала**

* 2019 *Римско право – Практикум II*, учебно помагало објавено на Е-библиотека, бесплатно електронско издание на Државниот универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, ISBN: 978-608-244-662-2, линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/855 [119 стр.].

* 2019 *Римско право – Скрипта II*, учебно помагало објавено на Е-библиотека; бесплатно електронско издание на Државниот универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, ISBN: 978-608-244-661-5, линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/854 [156 стр.].

* 2019 *Реторика: историски и современи аспекти* (во коавторство со: Мирјана Поленак-Аќимовска, Владо Бучковски, Гоце Наумовски и Јован Андоновски), издавач Арс Ламина, ISBN: 978-608-259-344-9, Скопје [352 стр.].

* 2017 *Антички правни споменици – Хрестоматија*, издавач: MAGNA CARTA, едиција Правна историја, ISBN: 978-9989-2727-2-1, Скопје [254 стр.].

* 2016 *Римско судско право – I*, издавач: MAGNA CARTA, едиција Правна романистика, ISBN: 978-9989-2727-1-4, Скопје [117 стр.].

4. Кратка научна евалуација на научните трудови – посебно за последните пет години (од последниот избор)

* 2019 *Улогата и значењето на Државното правобранителство во македонскиот правосуден систем – II дел*, UDK: 347.964.1:342.1(497.7), Зборник на трудови од Шестата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“ – том I (Право), Правен факултет, Штип, ISBN: 978-608-244-647-9, стр. 161–174. Во првиот дел на овој труд користејќи го правно-историскиот и нормативниот метод, опфатена е легислативната уреденост на оваа специфична институција во правниот систем на нашата земја уште во периодот по Втората светска војна кога Македонија беше дел од СФР Југославија разгледувајќи го нејзиниот еволутивен пат низ сојузните и републичките закони. Потоа се разработува правниот статус и улогата на Јавното/Државното правобранителство во правосудниот систем на Република Македонија, согласно своевремено актуелната регулатива, која важела низ текот на годините. Во продолжение се разгледува правната природа на Државното правобранителство како учесник во судската парнична постапка, па се продолжува со опис на внатрешната организациска структура на правобранителството, како државен орган sui generis. Во овој, втор дел, се опфатени условите за именување и разрешување од функцијата државен правобранител, за во последната глава да се даде подетелен преглед на неговиот делокруг на работа, односно, на надлежностите и овластувањата кои ги има ДП vis-à-vis неговите процесни диспозиции.

* 2018 *Начелото на законитост – нужен коректив против арбитрерноста на државните органи во кривичната постапка*, УДК: 343.131:341.645, во коавторство со доц. д-р Олга Кошевалиска (прв автор) и ас. док. д-р Елена Максимова (трет автор), *Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2018, Yearbook 2018 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip, Volume VIII, год. 8, 2018, ISBN: 1857-8713, стр. 54–69. Во овој коавторски труд направен е обид за анализа на начелото на законитост, неговиот историски развиток, неговата имплементација во меѓународните инструменти (во Меѓународниот кривичен суд како и меѓународните ad hoc трибунали, Европскиот суд за човекови права), како и правните последици кои се резултат на неговата примена. Посебен осврт е даден на начелото на законитост во македонското позитивно казнено право. Имено, принципот на законитост е темелна вредност, човеково право, но и фундаментален принцип во казненото законодавство. Согласно ова основно начело, нема кривично дело и нема санкција без претходна законска одредба Nullum crimen, nulla poena sine lege што, всушност, преставува гарнација за човековата слобода. Начелото на законитост ги штити граѓаните од арбитрерноста на државните органи, од незаконитото мешање, но има за цел и да осигури правичност и транспарентност на судските власти.

* 2018 *Правните аспекти на референдумот за т.н. Преспански договор меѓу Република Грција и 'Втората страна' (Case Study)*, УДК: 41.241(497.7:495):[342.573: 342.228(497.7), *Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев" – Штип, 2018, Yearbook 2018 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume VIII, год. 8, 2018, ISBN: 1857-8713, стр. 5–17. Во овој труд авторот се задржува на јуристичка аргументација на причините поради кои контроверзната Одлука за распишување на референдум бр. 08 – 4666/1 („Сл. весник на РМ" – 140/18 од 30.VII 2018) за перфидно планираната промена на уставното име на Републиката, донесена од страна на Собранието на РМ, не може да произведе правно дејство, поради директна спротивност со неколку важечки членови од Уставот на Република Македонија (1991), од Законот за референдум и други облици на непосредно изјаснување на граѓаните (2005) и од Кодексот за добри референдумски практики (2007) на Венецијанската комисија при Советот на Европа. Дадено е и научно објаснување на капциозноста и двосмисленоста на самото поставено референдумско прашање, а опфатени се формално-правните и материјално-правните недостатоци во структурата и содржината на оваа мошне спорна собраниска одлука.

* 2018 *The role and significance of the State Attorney's Office in the judicial system of the Republic of Macedonia (II)* во коавторство со доц. д-р Марија Амповска (прв автор) и проф. д-р Игор Камбовски (втор автор), рецензиран труд на англиски јазик објавен во меѓународното индексирано научно списание BSSR – Balkan Social Science Review, Vol. 12, December 2018, ISSN 1857- 8799, pp. 37-57. Овој труд е настанат во рамки на едногодишниот научноистражувачки проект „Улогата и значењето на Државното правобранителство во правосудниот систем на Република Македонија" финансиран од страна на Фондот за научноистражувачка работа на УГД – Штип. Тој е дел од една замислена поголема монографија посветена на овој специфичен орган во нашиот правен поредок. Трудот ги претставува резултатите од анализата на годишните извештаи за работењето на оваа државна институција, како и на анкетата спроведена меѓу жителите од Источниот плански регион. За потребите на изработката на трудот спроведени се и неколку интервјуа со носители на оваа јавна функција.

* 2018 *Улогата и значењето на Државното правобранителство во правосудниот систем на Република Македонија (I)*, во коавторство со проф. д-р Игор Камбовски (втор автор) и доц. д-р Марија Амповска (трет автор) [двојна рецензија], UDC 341.232.7:37(4–672ЕУ:497.7), International magazine for social sciences „VIZIONE" Vol. 31/18, ISSN: 1409-8962 - printed form; ISSN 1857- 9221- electronic form, The Association of Intelectuals „Democratic Club" – Skopje, стр. 145-154. Авторите, користејќи го правно-историскиот и нормативниот метод започнуваат со легислативната уреденост на оваа институција во правниот систем на нашата земја уште во периодот по Втората светска војна кога Македонија беше дел од СФР Југославија, разгледувајќи го нејзиниот еволутивен пат низ сојузните и републичките закони. Потоа се разработува правниот статус и улогата на Јавното/Државното правобранителство во правосудниот систем на Р. Македонија, согласно своевремено актуелната регулатива, која важела низ текот на годините во втората половина на XX и почетокот на XXI век. Во третото поглавје се продолжува со разгледување на правната природа на Државното правобранителство, како учесник во судската парнична постапка; за во четвртото и последно поглавје да се финишира со опис на внатрешната организациска структура на правобранителството како државен орган sui generis.

* 2018 *Кривичните судења пред римскиот Сенат во време на императорот Тибериј*, УДК.343(37), зборник на трудови од Петтата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет", том I (Право), Правен

факултет, Штип, ISBN: 978-608-244-548-9, стр. 261–278. Промените во економско-општествената и државна структура на Рим, кои беа извршени во времето на Принципатот (I век пр.н.е. – III век н.е.), односно при преминот од републиканско кон монархиско државно уредување, неминовно се одразија и на римското кривично правосудство. Навистина, и во ова време на т.н. Римско класично право сè уште постоеја остатоци од поранешната когнициска постапка и сè уште цветаа постојаните т.н. Квесциони поротни судови (*Quaestiones perpetuae* или *quaestiones ordinariae*). Но, и покрај тоа, во раниот период на Империјата беа воведени и нови форми на кривични судови. Во рамките на овој труд, поради ограничениот расположлив простор, авторот се задржува главно на организацијата и јурисдикцијата на римскиот Сенат, како аристократски орган на тогашниот нобилитет и на судењата кои се одвиваа пред него во овој турбулентен период од римската државно-правна историја, со посебен осврт на дводецениското владеење на вториот принцепс Тибериј (Tiberius / вл. 14–37 год.).

* 2017 = *Цицерон – Rex Eloquentiae (III)*; УДК: 808.51:347.96-05(37), *Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2017, Yearbook 2017 - Faculty of Law, „Goce Delcev“ University – Stip, Volume VII, Год. 7, 2017; ISBN: 1857-8713, стр. 22–41. Марко Тулие Цицерон, според традиционалниот изговор, или Марк Тулиј Кикерон (Marcus Tullius Cicero / 106–43 год. пр.н.е.), според поавтентичниот класичен изговор на латинскиот јазик, важи за неприкосновен „крал на беседништвото“ прво и најпрепознатливо име во римското и во целокупното античко, па и светско беседништво. Според мислењата на голем број видни проучувачи на класичната реторика, тој е првиот и последен автентичен римски „совршен говорник“ (*perfectus orator*), кој живеел и творел во првиот век пред Христа, а бил немилосрдно убиен на своја 63 годишна возраст. Истовремено, тој е и една од најзначајните личности од Антиката чиј индивидуален придонес остави неизбришлив печат во духовниот развиток на човештвото. Во неговиот лик се споени различни идеи, дела и доблести така што неговиот живот и неговите размисли и натаму предизвикуваат интересирање не само во европските, туку и во сите светски цивилизирани култури. Овој трет труд од трилогијата посветена на Кикерон, се осврнува на неговото дефанзивно судско говорништво, илустриран особено преку изложување на македонскиот превод на говорот „Муренова одбрана“ (*Pro Murena* / 63 год. пр.н.е.).

* 2017 *Судењето на вештерките во Римското и во средновековното право* (во коавторство со ас. док. м-р Елена Максимова – втор автор), Зборник на трудови од Четвртата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, том I (Право), Правен факултет, Штип, ISBN: 978-608-244-423-9, стр. 177–193. Во Антиката, паранормалните и езотерични вештини за предвидување на иднината (лат. *ars mathematica*) и магиите (*artes magicae*) беа кривично гонети и казнувани, како намерно предизвикани т.н. *ѓаволски интервенции* на „лошите [демонски] сили“, со цел да се напакости на некого. Во текот на средниот век, пак, за разлика од Западна Европа каде што доминираше суровоста на католичката инквизиција, измачувањето и спалувањето на црковните клади за вештерство (*maleficium*), во Источното Ромејско Царство, односно во Византија, прогонувањето на маѓесниците и врачевите беше со малку поумерен интензитет, главно поради доминацијата на православието, а подоцна и поради падот на тој дел од Империјата под исламска, т.е. турско-османлиска власт. Но, општо земено, низ целиот христијански среден век кривичното право е опскурно, преполно со измислени религиозни кривични дела меѓу кои вештерството стои на прво место, а жената, како најчест извршител, е во правно подредена положба на таткото, братот или мажот и е сметана за суштество од понизок ранг, поради наводната лесно

расиплива природа. Овој коавторски труд, барем во македонски прилики, прави пионерски обид за расветлување на судењата на вештерките и маѓесниците во Старовековното римско и во Средновековното евро-континентално и англо-саксонско право, давајќи притоа и мошне интересни изворни записи од конкретни судски случаи кои, повеќе или помалку, се познати низ светската процесно-правна историја.

* 2017 *Закон судный людям – Первый старославянский правовой памятник*, труд презентиран на конференцијата „Славянские государство и право“ во рамки на Юбилейный всеславянский съезд (2017), во организација на Международный союз общественных объединений ВСЕСЛАВЯНСКИЙ СОЮЗ [*Всемирная задача Славянства – Труды Юбилєйного Всеславянского Съєзда*; стр. 538-544], Москва и Санкт Петербург (Русија). Законот за судење на луѓето (Законъ Соудный Людьм / скр. ЗСЛ) се јавува како прв старословенски правен споменик, но, исто така, и како еден од древните автентични писмени документи напишан на црковнословенски јазик. Историски гледано, потекнува од шеесеттите години на IX век и, во суштина, претставува своевидна старословенска редакција на византиската Еклога (ἐκλογή / VIII век) – римска збирка на закони создадена во епохата на владеењето на царот Лав III Исавриски [вл. 717–741 год.] и Константин V Копроним [вл. 741–775 год.] од т.н. еретичко-иконоборска Исавсриска/Сириска династија во Источното ромејско царство, која што, пак, се заснова на Јустинијановата кодификација (VI век) и на византиското обичајно право. Во ЗСЛ, во основа, се регулираат прашања од обласа на кривичното право, од каде што потекнува и неговото име. Трудов е објавен на руски јазик.

* 2016 *Цицерон, Најречитиот од потомците на Ромул (II)*, УДК: 808.51:347.96-05(37) 929, *Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2016, Yearbook 2016 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip, Volume VI, год. 6, 2016, ISSN: 1857-8713, стр. 8–20. Марко Тулие Цицерон (Marcus Tullius Cicero / 106–43 год. пр.н.е.) важи за прво и најпрепознатливо име во римското и во целокупното античко, па и светско беседништво. Според мислењата на голем број видни проучувачи на класичната реторика, тој е првиот и последен автентичен римски „совршен говорник“ (*perfectus orator*), кој живеел и творел во првиот век пред Христа, а бил убиен на своја 63 годишна возраст. Истовремено, тој е и една од најзначајните личности од Антиката чиј индивидуален придонес остави неизбришлив печат во духовниот развиток на човештвото. Овој втор труд од објавената трилогија за Кикерон, главно, е посветен на неговиот теоретски и практичен придонес кон реториката, со посебен осврт на Кикероновото офанзивно форензично беседништво кога тој истапувал во улога на обвинител пред суд.

* 2016 *Криминолошките аспекти на проституцијата – со посебен осврт на античката правна уреденост* (во коавторство со ас. док. Елена Максимова - втор автор), УДК. 343.544:34(3), *Зборник на трудови* од Третата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, Штип, стр. 250–270. Иако и денес проституцијата претставува социо-патолошка „тегоба“, таа има своја историска димензија која говори за потребата од нејзино перманентно следење и проучување. Следејќи го човештвото во чекор од самото појавување на цивилизацијата, започнува и потребата од нејзино третирање како сеприсутна аномалија, за што се наметнува како нужно навлегувањето во корените на појавата и нејзина детална анализа. Постои огромна доза на рефлексија на феноменолошките карактеристики на проституцијата од Римското право во позитивната криминологија, особено во поглед на појавните облици. Затоа во трудов, опфаќајќи ги криминолошките аспекти на проституцијата и нивната историска еволуција, авторите

навлегуваат во нејзиниот правен третман и ги согледуваат позитивните и негативните искуства од спротивставените ставови на државните апарати. Навраќајќи се на почетоците на третманот и криминолошките обележја, тие воочуваат колку и во каква насока се развила оваа социо-патолошка појава и какво влијание има нејзиното третирање и воопшто општествениот интерес, во насока на регулирање или сузбивање.

* 2016 *Locatio conductio од Римското право и неговите современи „правни наследници“ – I* (во коавторство со доц. д-р Марија Амповска – втор автор), УДК. 347.440.14(37):347.453-027.18, *Зборник на трудови* од Третата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, Штип, стр. 464–482. Водејќи се од несомнениот факт дека римското облигационо право никогаш не умрело, овој коавторски труд го проследува неговиот „втор живот“ преку еден негов мал сегмент, односно преку сложениот договор кој во римското договорно право се нарекувал locatio conductio. Овој труд, со помош на историскиот и нормативниот метод, ги проследува видовите на овој договор од Римското право (*Ius Romanum*), преку нивните посебни карактеристики, а сè со цел да ги стави во една компаративна перспектива на современото облигационо право. Во таа смисла, вториот дел од трудот се однесува на правните правила со кои во македонското позитивно облигационо право се уредени договорите за кои сметаме дека се правни наследници на римскиот locatio conductio. Договорот за закуп (*locatio conductio rei*) е анализиран во насока на неговите карактеристики кои се јавуваат како пресликани правни стандарди или, пак, како правни правила кои своите корени ги имаат во ненадминливото Римско право. На овој начин, авторите прават обид да го прикажат влијанието на општествените промени врз овој конкретен правен институт и тоа, најпрво во смисла на историските промени што се предизвикани кај овој мошне значаен вид на договорни односи, а потоа и од аспект на оној сегмент кој се јавува како константа при еволуцијата и за којшто може да се каже дека општествено-економските промени немале некое позначајно влијание.

* 2015 *Cicero – Dissertissime Romuli Nepotum (I)*, УДК. 32-05 (37) 808. 5-05 (37)’, *Годишен зборник* [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2015, Yearbook 2015 - Faculty of Law, „Goce Delcev“ University – Stip, Volume V, год. 5, 2015, ISSN: 1857-8713, стр. 19–32 [17 стр.]. Според мислењата на голем број видни проучувачи на класичната реторика, Цицерон е првиот и последен автентичен римски „совршен говорник“. Истовремено, тој е и една од најзначајните личности од Антиката чиј индивидуален придонес остави печат во духовниот развиток на човештвото. Во неговиот лик се споени различни дела, идеи и доблести така што неговиот живот и неговите размисли и натаму предизвикуваат интересирање во сите цивилизирани култури. Целта на овој труд, кој е прв дел од трилогијата посветена на Кикерон, е одблизу да се осврне на неговиот животен пат и државничка кариера, додека останатите делови ќе бидат посветени на неговиот теоретски и практичен придонес кон реториката.

* 2015 *Quaestio Maiestatis – Суђење пред Мајестатском квесцијом као редовним римским кривичним судом*, рецензиран коавторски труд (со проф. д-р Марија Игњатовић, Ниш – прв автор), објавен во тематскиот Зборник на трудови од меѓународната конференција „Правни систем и заштита од дискриминације“ (Зборник радова - Прва свеска), [The Legal System and Protection against Discrimination – Collection of papers, Vol. I], Универзитет у Приштини (Косово), са привременом седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, стр. 447–462 [15 стр.]. Специјалните, екстраординарни, истражни и привремени квестии/квесции, односно нередовните сенаторско-поротни кривични судови, веќе кон средината на II век пр.Хр.,

поточно во 149 год. пр.н.е., прераснаа во Постојани кривични судови кои заседаваа на Форумот – наречени Ординарни квестии (*Quaestiones ordinariae*) или уште „перпетуални/перманентни/постојани судови“ (*Quaestiones perpetuae*). Квестионите судови во најбурните времиња во Рим во голема мера ги истиснаа поранешните форми на кривично правосудство и кон крајот на Републиката се афирмираа, речиси, како единствени форми на кривичното правораздавање надлежни да судат не само за точно одредени кривични дела, туку во нивна јурисдикција влегуваа цели групи на сродни казнено-правни работи, односно слични јавни деликти (*delicta publica* или *crimina*). Трудов ја презентира нивната работа. Објавен е на српски јазик.

V. Стручно-апликативна и организационо-развојна дејност (СА + ОР)

1. Универзитетски обуки

* 2016 Меѓууниверзитетска обука за *студентско симулирано судење*, во соработка со судии на Врховниот суд на РМ и Мисијата на ОБСЕ во Скопје; Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“, судница, Штип

* 2016 *Обука за членови на Конкурсна комисија,* Државен универзитет „Гоце Делчев“, ФОН, Штип

* 2016 Промоција на иновативната австриска едукативна платформа *Xplorify* за онлајн обуки, курсеви и предавања во живо, Центар за доживотно учење, Универзитет „Гоце Делчев“, конференциска сала (стар Ректорат), Штип.

* 2015 Презентација на *Еразмус+ Програмата*, Центар за меѓууниверзитетска соработка на УГД, Правен факултет, конференциска сала, Штип

* 2015 Презентативна обука за *EBSCO Publishing – новини, пристап и пребарување*; презентер г. Драган Николиќ – претставник на EBSCO за Југо-Источна Европа, УГД, Правен факултет, конференциска сала

2. Членство во научни мрежи, стручни платформи и бази на податоци (со креирани акаунти или професионални профили):

*од 2014 до денес = *Nauka.mk* (http://www.nauka.mon.gov.mk);
*од 2013 до денес = *UGDScholar* (http://scholar.ugd.edu.mk/dimitarapasiev);
*од 2013 = *GoogleScholar* (http:/scholar.google.com/citations?user=PmKeLxkAAAAJ&);
*од 2012 до денес = *AcademiaEdu* (http://ugd.academia.edu/DimitarApasiev);
*од 2012 = *ResearchGate* (https://www.researchgate.net/profile/Dimitar_Apasiev/);
*од 2012 = *UGD Academic Repository* (https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/641);
*од 2012 до денес = *AkademLink* (http://www.academlink.com/profile/Apasiev);
*од 2012 до денес = *Balkan Academic News* – Centre for Southeast European Studies (University of Graz - Austria).

3. Членство во факултетски органи, тела и комисии, одбори, делегации или работни групи

* 2020–2016 Член на *Уредувачкиот одбор* (International Editorial Board) на меѓународното научно списание Student Social Science Journal, во издание на Правниот факултет при УГД, Штип.

* 2020–2015 *Член* на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД – Штип.

* 2020–2015 *Претседател* и *член* на Комисија за одбрана на дипломски трудови – Правен факултет при УГД.

* 2020–2015 *Претседател* и *член* на комисии за полагање на испити.

* 2020–2015 *Претседател* и *член* на Комисија за полагање завршни испити – Правен факултет при УГД.

* 2020–2014 *Член* на Комисијата за спроведување и реализација на Ораторските вечери на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

* 2019 *Претседател* на Изборна комисија за спроведување на тајно гласање за избор на декан на Правниот факултет – Штип.

* 2019 *Член* на Изборна комисија за спроведување на тајно гласање за избор на ректор на УГД на Правниот факултет – Штип.

* 2019 *Претседател* на Комисија за избор на сенатори на Правниот факултет при УГД – Штип.

* 2019–2017 *Член* на факултетска Комисија за изработка на Стратегија за промоција и за промоција на Правниот факултет при УГД.

* 2018 *Член* на Комисија за селекција избор на демонстратори на Правниот факултет при УГД.

* 2019–2015 *Претседател* и *член* на Комисија за одбрана на магистерски трудови, Правен факултет при УГД (Штип).

* 2019–2015 *Претседател и член* на рецензентски комисии за оценка на магистерски тези, Правен факултет при УГД (Штип).

* 2018–2012 *Член* на Уписна/конкурсна комисија за упис на студенти на Прв циклус студии на Правниот факултет при УГД Штип во повеќе учебни години [прием, средување и електронска обработка на документација].

* 2017–2015 *Претседател* на Дисциплинска комисија на Правниот факултет при УГД, Штип

* 2017–2014 *Член* на Пописна комисија на Правниот факултет при УГД.

* 2017–2012 *Член* на „Комисија за плагијати“ (Комисија за проверка на постојните учебници по македонски јазик кои се користат на Правниот факултет – УГД, научна област Граѓанско право).

* 2016 *Заменик-член* на Комисија за проверка на постојните учебници по македонски јазик кои се користат на Правниот факултет, УГД (научна област Деловно право).

* 2016 *Член* на Изборна комисија за избор на сенатор од Правен факултет во Сенатот на УГД.

* 2016 Член на *Комисија за реакредитацција на студиски програми*, избрана од ННС на Правниот факултет при УГД, Штип.

* 2016 Член на *Работна група за предлог-дополнувања на ФРВ*, избрана од ННС на Правниот факултет при УГД, Штип.

* 2016 Член на *Комисија за увид и преиспитување оценки* на Правниот факултет при Државниот универзитет „Гоце Делчев“, Штип.

* 2015–2013 Член на тимот за претставување на УГД, Штип на *Саемот на образование и кариера* (штанд на Правен факултет), Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на деталната анализа на приложените документи, како и врз основа на личното познавање и можност за непосредна повеќегодишна професионална соработка, Рецензентската комисија констатира дека пријавениот кандидат доц. д-р **Димитар Апасиев**, од вработувањето на Правниот факултет при УГД до денес, активно и успешно бил вклучен во наставно-образовната и научноистражувачката дејност на оваа високообразовна институција, како и во нејзината промоција во јавноста.

Согласно со претходно изнесеното, а во согласност со *Законот за високото образование (2018)* и со *Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев" – Штип (2019)* бидејќи конкретниот кандидат беспрекорно ги исполнува сите таксативно наведени услови и критериуми за избор во повисоко звање, со искрено и особено задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД кандидатот доц. д-р Димитар Апасиев да биде избран во звањето ***вонреден професор*** за наставно-научната област *Римско право*.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА:

проф. д-р **Мирјана Поленак-Аќимовска** – претседател (с.р.)

проф. д-р **Гоце Наумовски** – член (с.р)

проф. д-р **Игор Камбовски** – член (с.р)

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Ред. бр.	***Наставно-образовна дејност (НО)***	**Поени**				
4.	Избор во звање доцент					30
	ВКУПНО НО:					**30**
Ред. бр.	***Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности (НИ)***	**Поени**				
		Во земјата		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно:
1.	Монографија или научна книга	3	10			30
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	5x9 (прв автор) 1x6 (втор автор) 1x3 (трет автор)	45 6 3			54
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник од трудови на научен собир	5	2	2	3	16
7.	Секциско предавање на научен собир	9	2	1	4	22
8.	Одржано предавање по покана од научна институција	1	2			2
10.	Одбранета докторска теза	1	8			8
12.	Одбранета магистерска работа	1	4			4
14.	Учесник на научен проект (максимум во три проекта)	1	2			2
16.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)	1	1			1
24.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати)	1x2 6x1,5	2 9			11
	ВКУПНО НИ:					**150**
Ред. бр.	***Стручно-апликативна дејност и организационо-развојна дејност (СА + ОР)***	**Поени**				
		Во земјата		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно:
1.	Книга / учебник	2	10			20
13.	Учесник во научен проект (максимум во три проекта)	1	5			5
17.	Елаборати и експертизи	15	2			30
18.	Изготвување на извештаи од анализи	5	0,1			0,5
19.	Стручни награди и признанија	4	4			16
26.	Раководител на катедра / оддел / центар	2	3			6
27.	Член на универзитетски или владини тела	1	5			5
28.	Член на факултетски орган, комисија	18	2			36
29.	Член на институтски орган, комисија	4	2			8
30.	Класен раководител, согласно ЕКТС (за четири години)	1	4			4
	ВКУПНО САОР:					**130,5**
	ВКУПНО БОДОВИ: (ОД СИТЕ ОБЛАСТИ)					**310,5**

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА – 51404 И ГЕОГРАФИЈА - 10500 НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.2102-71/6од 4.3.2020 година донесена на 222 седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, одржана на 4.3.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно - научните области *Туристичка географија* - 51404 и *Географија* - 10500 на Факултететот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во следниот состав:

- проф. д-р Благоја Маркоски, редовен професор на Институтот за Географија на ПМФ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“- Скопје, претседател,
- проф. д-р Никола Димитров, редовен професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија при Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип, член,
- проф. д-р Златко Јаковлев, редовен професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија при Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип, член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весникот/ците „Слободен печат” и „Koha“ од 18.2. 2020 година и во предвидениот рок се пријави:

д-р Цане Котески, вонреден професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатите, чест ни е на Наставно- научниот совет на Факултететот за туризам и бизнис логистика да му го поднесеме следниов

И З В Е Ш Т А Ј

Биографски податоци

Кандидатот доц. д-р Цане Котески е роден на 1.7.1964 година во Прилеп. Основно образование завршува во ОУ. Кочо Рацин во с. Беровци и Старо Лагово, додека средно образование завршува во ЕМУЦ „Ристе Ричковски – Ричко“ во Прилеп во 1983г.

Во 1983/1984 год., се запишува како редовен студент на Институтот по географија при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршил на 14.7.1988 год. како редовен студент на насоката наставна Географија, со просечен успех 8.46 и се стекнал со стручен назив дипломиран професор по географија.

На втор циклус студии се запишал во 2000/2001 година на Институтот за географија – ПМФ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Испитите од постдипломските студии ги положил со просечен успех 9.16 и на 8.12.2004 година успешно го брани магистерскиот труд со наслов:„Тематски атлас на Мариово и Раечка котлина“ под менторство на проф. д-р Благоја Маркоски, така што се стекнува со научен академски степен магистер на географски науки.

Докторската дисертација со наслов: „Слив на Црна Река - Географско картографско моделирање, диференцијација и функционален развој на одделните регионални целини“ под менторство на проф.д-р Благоја Маркоски успешно ја одбранува на 15.3.2010 година на Институтот за географија на Природно – математички факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје и се здобива со научен академски степен доктор на географски науки.

Работно искуство

Кандидатот д-р Цане Котески стекнувањето на работното искуство го започнува со вработување во 1995/1996 година во ОУ „Кире Гаврилоски – Јане“ и од 1996 до 2008 година работи во Средното државно економско, правно, трговско училиште „Кузман Јосифоски – Питу“ во Прилеп, како професор по Економска географија.

Врз основа на конкурс (од 23.7.2008 година, објавен од страна на Универзитет „Гоце Делчев“- Штип), на 6.8.2008 година на седницата на Матичната комисија за основање на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“-Штип, на 1-11-2008 г. е избран за асистент по предметот Туристичка географија (договор за вработување бр. 0307-193/82 од 1.11.2008 на Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип, со ангажман на Факултет за туризам и бизнис логистика на Катедрата за туризам).

Во периодот од 2008 до 2010 год. кандидатот м-р.Цане Котески работи како асистент на Факултетот за туризам и бизнис логистика - Гевгелија.

Во периодот од 2010-2015, кандидатот д-р.Цане Котески работи како доцент на Факултетот за туризам и бизнис логистика - професор по повеќе наставни предмети, како и низа други работни обврски и задолженија како член во повеќе комисии и работни тела, кои и денес тековно ги обавува.

Во периодот од 2015-2020 кандидатот д-р.Цане Котески работи како вонреден професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика - професор по повеќе наставни предмети.

Во текот на изминатите единаесет години на ФТБЛ и УГД, работниот ангажман на д-р Цане Котески вклучува: *асистент*, *доцент и вонреден професор* по повеќе наставни предмети на прв, втор и трет циклус, два мандата бил член на универзитетските органи како *сенатор,* првиот мандат од 2011 до 27.4.2015година и вториот мандат од 18.9.2015 до 27.4.2019 година на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Од учебна 2010/2011 година работно е ангажиран и на Факултет за природни и технички науки при Универзитетот „Гоце Делчев“, на Катедратата за географија. На студиската програма по Географија како професор реализира настава по група предмети.

Од изборот во звање асистент од 1.11.2008 до 2010 година, доцент од 6.9.2010 год. до 2015 год., и од 21.8.2015 од изборот во универзитетски вонреден професор за наставно-научната област Географија до денес, кандидатот д-р Цане Котески, активно учествува на домашни и меѓународни научни собири симпозиуми, конференции, трибини, саеми и слично.

Од изборот во звање вонреден професор до денес, кандидатот д-р Цане Котески, објавил повеќе научни и научно - стручни трудови, учебник, практикум, книги, монографии, раководи со научен проект, активно учествува на домашни и меѓународни научни собири симпозиуми, конференции, трибини и слично.

Вкупен работен стаж на кандидатот доц. д-р Цане Котески изнесува 22 години и 6 месеца, сите поминати во образование.

Имено, кандидатот д-р Цане Котески своето работно искуство го поминал низ сите степени на образование во нашиот образовен систем и тоа како вработен наставник по географија во основно, преку наставник-професор по географија во средно образование и во високото образование. Во сите степени на образование примарна цел во професионалниот ангажман му била географската настава и наука.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

1. Кандидатот д-р Цане Котески со одлука бр. 2102-381/5 од 21.8.2015 год. на 137-мата седница на Наставно – научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика е избран за вонреден професор од научната област Географија на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија при Универзитетот „Гоце Делчев – Штип. Изборот е објавен во универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, број 149 од

15.6.2015 година, стр. 98-114, во наставно – научно звање вонреден професор за наставно – научната област географија.

2. Просек на студиите од прв циклус на студии – 8,46 и просек на студиите од втор циклус на студиите 9,16.

Објавени најмалку шест научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	**Koteski, Cane**	Territorial organization, relevant - typical and tourist regional space spaces in the Black River basin in the Republic of Northern Macedonia	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 34 (3). pp. 701-706. ISSN 2545-4439, EBSCO, IF 2017, IF= 1.822 од 11-13.10.2019,	11
2.	Majhosev,Darko and **Koteski, Cane**	UNESCO lists for the protection of natural and cultural heritage in the world and their impact on tourism development - case of the Republic of Northern Macedonia	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 34 (5). pp. 1265-1270. ISSN 2545-4439, EBSCO, IF 2017, IF= 1.822 од 11-13.10.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/	11
3.	**Koteski, Cane**	Statistical - ethnographic and economic - functional regional spatial units in the Black River Basin in the Republic of Northern Macedonia.	International Journal Knowledge, 35 (3). pp. 787-792. ISSN 1857-923X, EBSCO,IF2017,IF=1.822,од 13-15.12.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/	11
4.	**Koteski, Cane**	Geotectonic - valley and mountain regional spatial units in the Black River basin in the Republic of Northern Macedonia.	Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 35.3. pp. 779-785. ISSN 1857-923X, EBSCO,IF2017,IF=1.822од13-15.12.2019**,** http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/	11
5.	Nikola Dimitrov, **Cane Koteski**, Zlatko Jakovlev	ANALIYSIS TOURUST TRENDS OF THE REPUBLIC OF BULGARIA IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	SocioBrains ISSN 2367-5721, JOURNAL HOMEPAGE: WWW.SOCIOBRAINS.COM ISSUE 41, 130-137, JANUARY 2018	7

			Impact Factor 2016 (SJIF) 4,922 Impact Factor 201 (SIS) 0.932 Impact Factor 2015 (ESJI) 0.741	
6.	Dimitrov,Nikola and **Koteski, Cane** and Jakovlev, Zlatko	Ski centers (resorts) in the Republic of Macedonia	In: SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 326-334. ISSN 2367-5721, објавено 17.02.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.	7
7.	**Koteski,Cane** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko	Geographical position and physical geographic departments in the region Mariovo, as part of the flow of the Black River in the Republic of Macedonia. *SocioBrains*	SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 270-278. ISSN 2367-5721, објавен на 17.02.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.	7
8.	**Koteski,Cane** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko	Functional importance of the municipal center and characteristics of socio - geographic and economic developments for tourism development in municipality Novaci - as part of the flow of the Black River in the Republic of Macedonia.	SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (42). pp. 1-8. ISSN 2367-5721, објавен 14.03.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.	7
9.	**Koteski,Cane** and Jakovlev, Zlatko and Dimitrov, Nikola	Programming of animation of visitors during their tourist stay in the basin of Black River in the Republic of Macedonia.	Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (1-2). pp. 139-147. ISSN 1857-7741, објавен 30.06.2018	21
10.	Jakovlev,Zlatko and Dimitrov , Nikola and **Koteski, Cane** and Serafimova, Mimoza	Sport tourisam as the most important alternative form of tourism - strategies and challenge	Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. Year. 19, No. 3/2017, pp. 197-207 ISSN 1857-7741	21
11.	Jakovlev, Zlatko and Serafimova, Mimoza and **Koteski, Cane**	Etepreneurship and cultural animation in toursm	Economic Development (1-2/20). pp. 379-391. ISSN 1857-7741, објавен 01.07.2016	21

12.	**Koteski,Cane** and Jakovlev, Zlatko and Solt irovska, Dragana	Wine and wine tourism in Macedonia.	(JPMNT) Journal of Process Management - New Tehnologies, International, 4 (3). pp. 8-11. Објавен 20.08.2016	8
13.	Dimitrov,Nikol a and **Koteski, Cane** and Jako vlev, Zlatko and An gelkova, Tanja and Met odijeski, Dejan and Josh eski, Dushko	Valorization of the Pelister National Park (Macedonia) for hiking, sport, education and recreational tourism.	International Scientific Journal Turizam (ISJT), Vol.20 Issue 3. pp. 141-152. ISSN 1450-6661 / 1821-1127, Објавен Октомври. 2016	23
14.	Dimitrov,Nikol a and **Koteski, Cane** and Ang elkova, Tanja and Met odijeski, Dejan and Josh eski, Dushko	Historical–Geographic Overview Life Cycle of Tourism and Hospitality in Dojran and Dojran Lake in Republic of Macedonia	International Journal of Humanities and Social Science Invention ,Vol. 5 Issue 12. pp. 24-31. ISSN 2319 – 7722 / (Print): 2319–7714, објавен 08.12.2016	8

или четири научни труда во научно списание со импакт фактор во последните пет години

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Импакт фактор
1.	**Koteski,Can e** and Mojsov , Kiro	Polyphenolic Characterization of Vranec, Merlot and Cabernet Sauvignon Grapes and Wines from the Black River Basin in R. Macedonia.	International Journal of Innovative Research in Science & Engineering (IJIRSE), 7 (1). pp. 8-16. ISSN (Online) 2347-3207, објавен март. 2019.	IF= 0,998
2.	Dimitrov,Nik ola and Task ov,Nako and **Koteski,Can e** and Mitreva ,Elizabeta an d Metodijeski , Dejan and An gelkova, Tanja and Jos heski, Dushko and Filiposki, Oliver	Transformation of Tourism in the Republic of Macedonia in the last 100 years.	International Journal of Humanities Social Sciences and Education (IJHSSE), 7 (09). pp. 9-13. ISSN 2349-0373 (Print) / 2349-0381, Објавен во 08.10.2018, http://www.ijhssi.org/papers/v5(12)/D05122431.pdf	indexing: EBSCO, IF=1.756, EBSCO HOST, IF 2017 (IJHSSI) 5,35.
3.	Jakovlev,Zlat ko and **Kotes ki,Cane** and Dimitrov,Nik ola and Joshe	Basic socioeconomic parameters for promoting tourism in the municipality of Dojran in the Republic of Macedonia	Wulfenia Journal, 23 (2). pp. 523-535. ISSN 1561-882X, објавен 25.02.2016,http://www.multidisciplinarywulfenia.org/archive/	IF= 0.267

	ski,Dushko and Serafimova, Mimoza and Zezova, Aleksandra		i...Thomson Reuters	
4.	Pasovska, Silvana and Poposki,Ljuben and **Koteski, Cane**	Some aspects of globalization of world tobacco industry	International Journal of Current Research, 8 (09).pp.37644-37646.ISSN0975-833X,објавен20.09.2016, http://www.journalcra.com	Impact Factor Value for 2015)= IF. 6.226, Indexing & Abstracting: AGORA, COPERNICUS, 2015-Thomson Reuters IF= 6.226,

Трудовите што се преставени подолу во двете табели се уредно прикачаени на платформата на електронскиот академски репозиториум на Универзитетот „Гоце Делчев“–Штип http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Koteski=3ACane=3A=3A.html

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Врз основа на конкурс (23.7.2008 година, објавен од страна на Универзитет „Гоце Делчев“-Штип), на седницата на Матичната комисија за основање на Факултетот за туризам и бизнис логистика (ФТБЛ) при Универзитетот „Гоце Делчев“ одржана на 6.8.2008 година на седницата на Матичната комисија за основање на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“, од договор за вработување бр. 0307-193/82 од 1.11.2008 год. е избран за асистент, по предметот Туристичка географија. Во периодот од 2008 - 2010 год. м-р Цане Котески ги изведува вежбите по предметите: Туристичка географија, Термален туризам и Сообраќај во туризмот.

Со одлука бр.2602-68/12 од 6-9-2010 год. д-р Цане Котески е избран за доцент од научната област Географија на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Сенатор беше два мандата на УГД во Штип во периодот (од 18.4.2011г. до 27.4.2015 год. прв мандат и втор мандат од 18.9.2015 год. до 27.4.2019 год.

Од учебната 2010/11 година на Факултетот за природни и технички науки (ФПТН) при УГД-Штип, одржува настава на четири наставни предмети во прв циклус – Катедра/студиска програма по географија.

Во изборниот период покривал повеќе предмети на прв, втор и трет циклус.

Прв циклус студии

Факултет за туризам и бизнис логистика на насоките: Туризам, Гастрономија, Исхрана и диететика во Гевгелија, Штип и Скопје одржувал настава од предметите:

Термален бањски туризам (Спа туризам), Сообраќај во туризмот, Меѓународен туризам, Маркетинг во угостителството и туризмот, Истражување на туристичкиот пазар, Туристичка картографија, Туристички дестинации и Религиозен туризам.

Факултет за природно технички науки на Катедрата по географија одржувал настава од предметите: Историја на географијата, Географски основи на просторно планирање,

Социоекономска географија на Република Македонија и Примена на ИКТ во наставата по географија.

Согласно одлуки за ментор на дипломски работи за прв циклус студии за периодот од 2015-2020 година реализирал менторство на 32 студента, на 26 комисии бил претседател и 46 пати бил член на комисија за одбрана на дипломски трудови.

Втор циклус на студии

Факултет за туризам и бизнис логистика на насоката Меѓународен туризам

На втор циклус студии, со одлуки за ангажман за зимски и летен семестар на студиската програма Меѓународен туризам реализирал настава по следните наставни предмети: Меѓународен туристички сообраќај, Меѓународен туристички пазар, Меѓународни туристички зони и Меѓународни односи и туризмот.

Согласно одлуки за ментор на магистерски работи, на еден студент од втор циклус студии бил ментор (кој е во процедура на одбрана), на 3 студента бил претседател, а на 3 бил член на Комисија за одбрана на магистерската работа.

Трет циклус на студии

На трет циклус студии, со одлуки за ангажман за зимски и летен семестар на студиска програма Туризам и угостителство реализирал настава по следниот наставен предмет- Современи теории во меѓународниот туризам.

Согласно одлука, три студента го имаат избрано за ментор на докторски труд, а бил и член на Комисија за оценка и одбрана на докторска дисертација.

За потребите на наставата на Факултет за туризам и бизнис логистика и на Факултет за природни и технички науки, кандидатот д-р Цане Котески ги има издадено следните учебници, скрипти и практикуми:

1. **KOTESKI, CANE** (2020) *Меѓународен туризам- практикум.* „Goce Delcev" University, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-709-4,
2. **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola (2019) *Национална туристичка географија- учебник.* Универзитет „Гоце Делчев" - Штип, Stip- Republika Severna Makedonija. ISBN 978-608-244-641-7, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22768.
3. **KOTESKI, CANE** (2018) *Меѓународен туризам- учебник.* „Goce Delcev" University, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-559-5, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21115.
4. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan and **KOTESKI, CANE** and Angelkova, Tanja (2017) ‚*Религиозен туризам- учебник.* „Goce Delcev" University, Stip. ISBN 978-608-244-463-5, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19477.
5. **KOTESKI, CANE** (2017) ‚*Сообраќај во туризмот - учебник.*

   Универзитет „Гоце Делчев"-Штип.ISBN978-608-244-395-9, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18450.
6. **KOTESKI,CANE** (2016) *Туристичка картографија - учебник.* Универзитет „Гоце Делчев", Штип, Македонија. ISBN 978-608-244-299-0, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15876.
7. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2015) *Туристичка географија - учебник.* Универзитет „Гоце Делчев" - Штип. ISBN 978-608-244-216-7,http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14353.
8. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2015) *Практикум по Туристичка географија.* ISBN978-608-224-217-4.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14352.
9. **KOTESKI, CANE** (2015) *Практикум по туристичка картографија.* ISBN 978-608-244-241-9.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14182.

Во изборниот период има објавено 74 научни труда во меѓународни списанија со и без импакт фактор, меѓународни и домашни конференции, книги во странство и земјата и монографии.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО- УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ

Во периодот од 2008 до 2015 година - од изборот од Матична комисија за основање на ФТБЛ при УГД, објавил 104 наслови, реферат за избор на вонреден професор објавен во Билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, бр.149, од 15 јуни 2015 година.

Во периодот од 2015 до 2020 година, односно во меѓуизборниот период кандидатот д-р Цане Котески има објавено вкупно 74 наслова.

Во текот на целокупниот академски развој вон. проф. д-р Цане Котески во Е-репозиториум при УГД има вкупно 184 наслови, од кои 5 проекта.

Од Репозиториумот може да се согледа дека кандидатот д-р Цане Котески за својата целокупна научна дејност од 1999 година до денес, има вкупно 184 наслови, од кои како самостоен автор се јавува во 30 наслови. Од неговите референци се потврдува академска зрелост и самостојност во научноистражувачката и наставната дејност.

Трудовите, книгите и другите наслови, за кои е направена евалуација, се уредно прикачени на платформата на електронскиот академски Репозиториум на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и може да се пронајде на следниот линк: http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Koteski=3ACane=3A=3A.html.

Научноистражувачката дејност на кандидатот д-р Цане Котески може да се оцени преку бројните научноистражувачки трудови издадени во научни и стручни публикации и во зборници од научни конференции одржани во земјава и во странство во изборниот период од 2015-2020 год.

Во време на изборниот период, кандидатот д-р Цане Котески има публикувано монографии и научни книги во земјава и странство, со научноистражувачка, и стручно апликативна примена, согласно со критериумите дефинирани во Законот за високо образование. Наведените трудови се составен дел на Е - репозиториумот при Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип.

Објавени научни и стручни трудови во последните пет години

Трудови објавени во научно списание со импакт фактор (4)

2019

1. **KOTESKI, CANE** and Mojsov, Kiro (2019) *Polyphenolic Characterization of Vranec, Merlot and Cabernet Sauvignon Grapes and Wines from the Black River Basin in R. Macedonia.* International Journal of Innovative Research in Science & Engineering (IJIRSE), 7 (1). pp. 8-16. ISSN (Online) 2347-3207, IF= 0,998, објавен март 2019.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21834.

За да се објаснат полифенолите во сортите на грозје од, вранец, мерлот и каберне сувињон, грозјето се зема од репрезентативни лозови насади од сливот на Црна Река за време на бербата во текот на 2017 и 2018 година. Во просек, најголема содржина на ниско-молекуларно масовно проантоцијанидини (ЛМП), проаноцијанидини со висока молекуларна маса (HMP) и антоцијанини во 2017 година се пронајдени во грозјето каберне сувињон. Највисока содржина на антоцијанини во 2017 година и најниска содржина на ЛМП во годините 2017 и 2018 година се најдени во грозјето вранец. Највисока содржина на екстрактивни антоцијанини во кората на плодовите од грозјето е најдено во грозјето вранец во 2017 и 2018 година, а потоа следат каберне сувињон и мерлот. Во просек, вината кабернет сувињон имаат поголема содржина на вкупни полифеноли, антоцијанини во 2017 и 2018 година, соодветно, ЛМП и ХМП, во споредба со вината мерлот и вранец. Добиените резултати се важни за подобро разбирање на

полифенолниот потенцијал на македонските сорти на црвено грозје во сливот на Црното Река како можности и перспективи за развој на туризмот.

2018

2. Dimitrov,Nikola and Taskov,Nako and **KOTESKI,CANE** and Mitreva,Elizabeta and Metodijeski,Dejan and Angelkova,Tanja and Josheski,Dushko and Filiposki, Oliver (2018) *Transformation of Tourism in the Republic of Macedonia in the last 100 years.*International Journal of Humanities Social Sciences and Education (IJHSSE), 7 (09). pp. 9-13. ISSN 2349-0373 (Print) / 23490381,објавен, 8.10.2018,http://www.ijhssi.org/papers/v5(12)/D05122431.pdf, indexing: EBSCO, IF=1.756, EBSCO HOST, IF 2017 (IJHSSI) 5,35.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20483

Во овој научен труд станува збор за туризмот во регионот во Република Македонија кој постои околу еден век. Во трудот се дадени сублимирани анализи од научноистражувачки проект за туризмот и угостителството. Развојот и текот на туризмот е прекинуван неколкупати и реактивиран. Целта на трудот е да се разбере почетокот и текот на туризмот дадена е анализата на податоците за туристичката посета, сместувачките капацитети, дефиницијата на проблемите со кои се соочува туризмот во земјава и давањето на упатства за промоција на туризмот.

2016

3. Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Josheski, Dushko and Serafimova, Mimoza and Zezova, Aleksandra (2016) *Basic socioeconomic parameters for promoting tourism in the municipality of Dojran in the Republic of Macedonia.* Wulfenia Journal, 23 (2), pp. 523-535. ISSN 1561882X,објавен 25.2.2016,http://www.multidisciplinarywulfenia.org/archive/i...Thomson Reuters (IF.0.267),http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15578

Во трудот се анализира Општина Дојран како туристичка дестинација. Доминира обработка на социоекономските параметри со суштински предуслови за промовирање на туризмот. Сепак, во последните години, некои од овие параметри континуирано се придружени од негативни процеси кои негативно влијаат на промоцијата и развојот на туризмот во општина Дојран.

4. Pasovska, Silvana and Poposki, Ljuben and **KOTESKI, CANE** (2016) *Some aspects of globalization of world tobacco industry.*International Journal of Current Research, 8 (09). pp. 37644-37646. ISSN 0975-833X, објавен 20.9.2016, http://www.journalcra.comSJIF2015 (Scientific Journal Impact Factor Value for 2015) IF. 6.226, Indexing&Abstracting: AGORA, COPERNICUS, 2015- Thomson Reuters IF= 6.226,http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16321

Во овој труд авторите ја обработуваат глобализацијата и консолидацијата на тутунската индустрија која води кон многу брзи и големи промени, како во различни индустрии, така и во различни земји. Тутунската индустрија во целина не стои настрана од промените и е добро решена во процесите на глобализација и консолидацијата. Во суштина, глобализацијата и консолидацијата тргнуваат од принципите на рационализацијата и ефикасноста во маркетингот (создавање и отворање нови пазари), намалување на оперативните трошоци во целина и зголемување на профитот и инвестициите. Целта е да се зголеми ефикасноста на производството и квалитетот и научните истражувања во тутунската индустрија со цел да се намали степенот. Оттука се веројатните негативни ефекти од пушењето врз здравјето на луѓето, во смисла на зголемена антипаганистичка пропаганда. Во духот на овие основни принципи на глобализацијата, во сферата на производството на тутун и цигари, тутунските компании се обединети (интегрирани) и затоа во светот се случуваат помалку мултинационални компании, но оние кои се глобализираат стануваат сѐ побитни. Во трендот на глобалните промени, националните организации кои имаат тутун треба да ја согледаат својата предност и шанса да се развијат и да го изберат начинот и формата за да се приклучат на овој неизбежен процес. Во овој труд ќе се обидеме да ги разграничиме потребите и перспективите што ги носи глобализацијата и можните последици од неприлагодувањето кон овие глобални трендови на тутунската индустрија.

Објавени трудови во меѓународно научно списание (21)

2019

5. Majhosev,Darko and **KOTESKI,CANE** and Jakovlev, Zlatko (2019) *Instutional assumptions for the development of tourism in the Republic of Macedonia.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (54). pp. 473-480. ISSN 2367-5721, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21816

Авторите во овој научен труд пишуваат за туризмот како светска класа и индустрија која е во голема експанзија. Ова се должи на повеќе фактори (правни, институционални, економски, социјални, културни, политички, религиозни и меѓународни). Во трудот се фокусираме и се обидуваме да одговориме на основното прашање за истражување: Колку е позитивно влијанието на институционалните претпоставки во Македонија врз развојот на туризмот? За да одговориме на оваа хипотеза за истражување, направена е анализа на институционалната рамка во Република Македонија. Во истражувањето започнато е од претпоставката дека неколку внатрешни фактори влијаат врз развојот на туризмот во Република Македонија, особено во институционалната рамка. Од анализата на институционалната рамка е утврдено дали и колку влијае на развојот на туризмот, т.е. се обиделе да ги најдат слабостите на институционалната рамка што го спречуваат поголемиот развој на туризмот.

6. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko and Taskov, Nako and Metodijeski, Dejan and Mitreva, Elizabeta and Magdinceva Sopova, Marija and Josheski, Dushko and Boskov, Tatjana and Angelkova, Tanja and Filiposki, Oliver (2019) *Regional historical – geographical overview of tourism in the Republic of Macedonia.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (54). pp. 103-113. ISSN 2367-5721, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21815

Трудот претставува регионален историски и географски пресек на туризмот во Република Македонија. Опфатено е долго време од почетокот и развојот на туризмот до денес. Постојат неколку регионални поделби на туризмот присутни во различни периоди. Во анализата доминира регионалниот преглед на бројот на сместувачки капацитети и туристичката посета. Целта на истражувањето е аргументација за рангирање и вреднување на туристичките региони од првата нивна поделба до денес.

7. **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko and Magdinceva Sopova, Marija and Josheski, Dushko and Boskov, Tatjana and Ristova, Cvetanka (2019) *Terms of development of tourism in the Vardar region of the Republic of Macedonia.* Socio Brains, International scientific refereed online journal with impact factor (54). pp. 222-231. ISSN 2367-5721, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21814

Авторите во оваа научна студија ги даваат условите за развој на туризмот во Вардарскиот регион во Република Македонија, туризмот во градот Велес, туристичките атракции, културните и социјалните манифестации во Велес, општините: Лозово, Чашка и Градско, археолошкиот локалитет Стоби, туризмот во градот Неготино, винскиот туризам во Неготино, туризмот во градот Демир Капија, винскиот музеј во Демир Капија, туризмот во градот Кавадарци, познати туристички атракции, културни манифестации, мистериозниот Алшар, туризмот во градот Свети Николе, познатите туристички атракции, културните манифестации во Вардарскиот регион на Република Македонија, верските објекти во вардарскиот регион, домашните и странските туристи во Вардарскиот регион во Република Македонија.

8. **KOTESKI, CANE** (2019) *Territorial organization, relevant - typical and tourist regional space spaces in the Black River basin in the Republic of Northern Macedonia.* Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 34 (3). pp. 701-706. ISSN 2545-4439, EBSCO, IF 2017, IF= 1.822 од 11-13.10.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22689

Авторот во научниот труд ја опфаќа и презентира: територијална организација, релјефни типови и туристички регионални единици во сливот на реката Црна во Република Северна Македонија. Црна Река има должина од 207 км, со вкупна сливна површина од 5 774,99 км^2 , од кои 4 869,72 км^2 припаѓаат на Република Северна Македонија, додека 905,27 км^2 на Република

Грција. Со оглед на огромната важност на територијалната организација и олеснувањето за секојдневниот живот на населението во населените места и 13 општини, како и за развојот на туризмот, спроведени се теренски истражувања во периодот 2003-2018 година. Подготвени се и три тематски карти за територијална организација, релјефски тип и туристички регионални просторни единици во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија. Методите што се користат во научното истражување се: географски, статистичко - математички, картографски и информативен. Резултатите се поволни за развој на урбаниот и руралниот туризам на населението што живее во населбите на сливот на Црна Река во Република Северна Македонија.

9. Majhosev, Darko and **KOTESKI, CANE** (2019) *UNESCO lists for the protection of natural and cultural heritage in the world and their impact on tourism development - case of the Republic of Northern Macedonia.* Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 34 (5). pp. 1265-1270. ISSN 2545-4439, EBSCO, IF 2017, IF= 1.822 од 11-13.10.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22687

Авторите пишуваат за УНЕСКО која е основана во 1946 година како специјализирана организација на ООН за заштита на светското природно и културно наследство, чија главна мисија е да го заштити, промовира и да ги промовира образованието, науката и културата на глобално ниво, односно да ги промовира и почитува човековите слободи и права. УНЕСКО има 195 земји-членки и 8 придружни членки. Република Северна Македонија, членка на УНЕСКО од 1993 година, со своите природни убавини и културното и историското наследство, се наоѓа на некои од наведените списоци. Охридскиот регион се најде на списокот на светско наследство од 1979 и 1980 година со своите универзални вредности, а во 2017 година беше номиниран од Комитетот за светско наследство на списокот за светско наследство во опасност од неконтролирано проширување на дивоградбите во забранетиот дел околу Езерото.

10. **KOTESKI, CANE** (2019) *Statistical - ethnographic and economic - functional regional spatial units in the Black River Basin in the Republic of Northern Macedonia.* International Journal Knowledge, 35 (3). pp. 787-792. ISSN 1857-923X,EBSCO,IF2017,IF=1.822од13-15.12.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/23247

Авторот во научниот труд елаборира и презентира: статистички - етнографски и економски - функционални регионални просторни единици во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија. Црна Река има должина од 207км, со вкупна сливна површина од 5 774,99 км^2, од кои 4 869,72 км^2 припаѓаат на Република Северна Македонија, додека 905,27 км^2 на Република Грција. Со оглед на огромната важност на територијалната организација и олеснувањето за секојдневниот живот на населението во населените места и 13 општини, како и за развој на туризмот, спроведени се теренски истражувања во периодот 2003 - 2019 година. Покрај тоа, подготвени се четири тематски карти за статистички, етнографски и економски - функционални регионални просторни единици во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија. Методите што се користат во научната работа се: географска, статистичка - математичка, картографска и информативна. Резултатите се поволни за развој на урбан и рурален туризам на населението што живее во населбите на сливот на Црна Река во Република Северна Македонија.

11. **KOTESKI, CANE** (2019) *Geotectonic - valley and mountain regional spatial units in the Black River basin in the Republic of Northern Macedonia.* Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 35.3. pp. 779-785. ISSN 1857-923X,EBSCO,IF2017,IF=1.822од13-15.12.2019,http://globalimpactfactor.com/knowledge-international-journal/, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/23418

Авторот во научниот труд ги опфаќа и презентира геотектонските, долинските и планинските регионални просторни единици во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија. Црна Река има должина од 207 км, со вкупна сливна површина од 5 774,99 км^2, од кои 4 869,72 км^2 припаѓаат на Република Северна Македонија, додека 905,27 км^2 на Република Грција. Со оглед на огромната важност на територијалната организација и олеснувањето за секојдневниот

живот на населението во населените места и 13-те општини, како и за развој на туризмот, спроведени се теренски истражувања во периодот 2003 - 2019 година. Пет тематски карти подготвени се за геотектонските, долинските и планинските регионални просторни единици во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија. Методите што се користат во научниот труд се географски, статистичко - математички, картографски и информативни. Резултатите се поволни за развој на урбаниот и рурален туризам на населението што живее во населбите во сливот на Црна Река во Република Северна Македонија.

2018

12. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko (2018) *Analysis tourist trends of the Republic of Bulgaria in the Republic of Macedonia.* In: SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 130-137. ISSN 2367-5721, објавено 17.02.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19647

Авторите во научниот труд опфаќаат повеќедецениски анализи на туристичките движења во Бугарија и во Македонија. Целта е преку статистиката за бројот на туристички ноќевања да се утврди динамиката на посетеноста, разумот и местата на живеење. Во трудот се идентификуваат фазите на животниот циклус во земјата како важна туристичка дестинација за туристите од Бугарија. Презентирани преку текст и графички резултати се препораките за надминување на проблемите со кои се соочува тековната туристичка посета на Р. Бугарија и Р. Македонија.

13. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko (2018) *Ski centers (resorts) in the Republic of Macedonia.* In: SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 326-334. ISSN 2367-5721, објавено 17.2.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19645

Авторите пишуваат дека Македонија е претежно планинска земја со голем потенцијал за развој на планинскиот туризам. Важните објекти за вршење на планинскиот туризам во Републиката Македонија се седум ски центри (одморалишта). Примарната цел на оваа студија е да се анализираат постојните скијачки центри во Македонија и можностите за подобар развој на планинскиот туризам во земјата. Анализата се заснова на квалитативен метод на истражување, главно преку истражување на секундарните извори на информации и лични разговори со службени лица и професионалци кои се длабоко вклучени во ски-туризмот. Наодите укажуваат на проблемите со кои се соочува сегашната мрежа од 7 ски-центри. Ние иницираме потреба да се изгради позиција меѓу креаторите за дизајнирање и развој на студии кои темелно ќе ја истражат практичната важност на ски-центрите како важна компонента на планинскиот и туризмот воопшто во Република Македонија.

14. **KOTESKI,CANE** and Dimitrov,Nikola and Jakovlev,Zlatko (2018) *Geographical position and physical geographic departments in the region Mariovo, as part of the flow of the Black River in the Republic of Macedonia.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 270-278. ISSN 2367-5721, објавен на 17.2.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19582

Авторите пишуваат за границите, големината и географската положба на Мариовскиот регион, физичките географски карактеристики на Мариовскиот регион, геолошката структура и тектоника, релјефните карактеристики, климатските, хидрографските и педолошките карактеристики кои се обработени во научниот труд. Научниот труд е финансирана од универзитетскиот истражувачки проект „Можности и перспективи за развој на туризмот во реката Црна Река", Универзитет Гоце Делчев - Штип.

15. Dzogovic, Anela and **KOTESKI, CANE** and Muharemi, Rialda (2018) *Policy implementation and tourism development in Kosovo.*SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 138-144. ISSN 2367-5721, објавен на 17.2.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19583

Целта на авторите е секоја политика да биде тесно усогласена акција за да се постигнат одредени цели. Во согласност со претходно наведеното, може да се дефинира и економската

политика како државна активност која, според утврдените цели, влијае на економската активност т.е. да се промени однесувањето на економските агенти во посакуваната насока. Како посебен сегмент на општата економска политика може да се гледа туристичката политика. Туристичката политика е свесно фокусирана на поставување цели и утврдување на ресурси што ќе ги активираат сите економски и социјални функции на туризмот.

16. Bresa, Naser and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2018) *Rural tourism and its development in Prizren area.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (41). pp. 145-150. ISSN 2367-5721, објавен на 17.2.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19584

Целта на авторите е со овој труд е да се презентира и провери бројот на локалните и меѓународните туристи во еден од хотелите што се наоѓа во периферијата на градот и има извонредна клиентела. Податоците се земени од сигурни извори од персоналот на хотелите (кој беше многу љубезен) за да се прикаже генералниот број туристи во овој хотел. Овие резултати се рафинирани и споредуваат во време и со квантитативно ниво. Добиените резултати се множат во аритметички систем каде што беше овозможена идентификација на општиот број на годишните туристи во овој хотел, меѓународни и локални туристи. Потврдените резултати од посетеноста на локалните и меѓународните туристи покажуваат дека руралните хотели во моментот се почести од локалното население и систематски продолжува да се зголемува. Ова покажува дека секојдневно се зголемува бројот на локални туристи, не исклучувајќи го и меѓународниот туризам.

17. **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2018) *Functional importance of the municipal center and characteristics of socio - geographic and economic developments for tourism development in municipality Novaci - as part of the flow of the Black River in the Republic of Macedonia.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (42). pp. 1-8. ISSN 2367-5721, објавен 14.3.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19730

Во научниот труд авторите зборуваат за социо-географските карактеристики, географската положба и историскиот развој на селото, с.Новаци, неговото функционалното значење на општинскиот центар, оддалеченоста на руралните населби од централните населби, руралните населби и динамиката на руралното население, институционалната инфраструктура на руралните населби, карактеристиките на економските одлики за развој на општина Новаци, земјоделството, големината на земјоделското земјиште во селата по населени места, сточарството, шумарството, ловот и риболовот, индустријата, сообраќајот и туризмот.

18. Ristova, Cvetanka and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2018) *Analysis of the possibility of developing the timesharing hotel industry in the Republic of Macedonia.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor, 5 (52). pp. 31-35. ISSN 2367-5721, објавен 17.12.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20980

Авторите пишуваат за Timesharing кој е форма на слободно време за патување, што им овозможува на туристите да купат дел од одмор. Индустријата потекнува од продажбата на часовници, систем во кој клиентот може да поседува дел од имотот што им овозможи да останат во имотот за времетраењето на сегментот. Целта на овој труд е да се анализира историјата на развојот на индустријата за часовници и да се испита влијанието што го направи врз индустријата за туризам и угостителство во целина. Покрај тоа, трудот нуди преглед на можноста за развој на простории за тајминг во Р.Македонија, како и за предностите и недостатоците на поседување на објекти за размена на часови.

19. Ristova, Cvetanka and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2018) *Defining the timesharing hotel industry.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor, 5 (52). pp. 26-30. ISSN 2367-5721, објавен 17.12.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20981

Авторите пишуваат за индустријата за тајминг која е една од најмалку развиените аспекти на хотелското сместување и во исто време новина во туристичкиот пазар. Зачнувањето и неговите карактеристики во голема мерка влијаат на фактот дека тој претставува сериозен конкурент на некои од формите на класичните хотелски капацитети и деловни активности. Под поимот timeharing ние подразбираме време да се користи хотелскиот објект поделен на таканаречени единици - интервал за мерење на часови. Тајмингот е создаден како резултат на прилагодување на понудата на барањата на туристите кои заминаа од класичното и традиционалното хотелско сместување.

20. Trajkova, Marija and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola (2018) *Alternative forms for development of tourism in the municipality of Berovo.* SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (52). pp. 93-96. ISSN 2367-5721, објавен 17.12.2018, IF 2016 (SJIF) 4,922, IF 2015 (SIS) 0.932, IF 2015 (ESJI) 0,741.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21091

Целта на авторите во овој труд е да се презентираат и анализираат алтернативните форми за развој на туризмот во општина Берово. Овие форми на туризам се развиваат од туристичките ресурси кои им се достапни на општина Берово и вклучуваат планински климатски лековит туризам, викенд-пикник, лов, риболов, транзит и рурален, верски и манифестиран туризам. Имајќи ја предвид комплексноста на самиот туризам, важно е да се анализираат неговите различни елементи како географска положба, природно-географски карактеристики комбинирани со значајни монументални антропогени вредности за да се најде реалната вредност на анализираниот простор.

21. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2018) *Analysis of the Main Characteristics of the Population in the Mariovo Region as Part of the Crna Reka Basin in the Republic of Macedonia.* Journal of Tourism and Hospitality Management, David Publishing Company, 6 (2). pp. 73-88. , објавенво март – април 31.4.2018, http://www.tourism.davidpublishing@hotmail.com , Indexing: EBSCO, IF= 0.180, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20121

Во научниот труд, авторите пишуваат за демографското празнење, проблем кој се третира како главен проблем. Мариовскиот регион се наоѓа во југоисточниот дел на Република Македонија, регион што зафаќа површина од 828 км^2, во кој Општина Витолиште опфаќа вкупна површина од 495 км^2 и Општина Старавина со вкупна површина од 333 км^2, регион во кој има 25 селски населби, Општина Витолиште има 14 села и Општина Старавина има 11 села, регион кој изгуби повеќе од 95 % од нејзиното население во периодот од 1961 до 2002 година преку разни миграции во поблиските градови во државата и дел остави како економски мигранти во други земји. Целта на овој научен труд е да обезбедат одговори на прашања како да се запре уништувањето на овој регион и како да се ревитализира овој регион и да се натераат луѓето повторно да живеат во овој простор. Користените методи на студии вклучуваат: географски методи, статистичко-математички методи, картографски методи, информативни методи, кабинетско-лабораториски методи и теренски истражувања направени во периодот од мај до јуни 2003 година. Во трудот се работи за следново: нумерички и природно движење на населението, миграции, население по возраст и пол, територијална распределба на населението, национална структура и образовни карактеристики на населението. На крајот на истражувањето наодите вклучуваат причини, последици и мерки за негова ревитализација во наредните 10 години од Мариовскиот регион, како дел од сливот на Црна Река во Република Македонија.

2017

22. KOTESKI,CANE and Majhosev,Darko and Jakovlev,Zlatko (2017) *Possibilities for the development of rural tourism in the Republic of Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 5 (2). pp. 18-24.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/17768

Авторите пишуваат за руралниот туризам кој, како дел е од целокупната туристичка понуда во Македонија и кој моментно напредува. Речиси секоја туристичка понуда од сите туристички агенции содржи, меѓу другото, и посета на интересни рурални туристички области. Овој вид

туризам е важна алтернативна форма на туризам што нуди повисоко ниво на задоволување на потребите на современиот човек што урбаниот животен стил не е во состојба да ги задоволи. Динамичниот и стресен живот во урбаните области придонесува луѓето кои бараат мирни области далеку од урбаните центри кои со своите природни потенцијали им нудат на модерните и малку уморни квалитетни содржини на човекот за релаксирање и одмор. Овие рурални области, се идентификуваат со одредени географски региони кои имаат природна убавина, историски знаменитости и културни настани што се важен фактор за развој и промоција на руралниот туризам. Современите претприемачи го гледаат руралниот туризам како економски развој на руралните области, што носи значителни приходи за семејствата кои се занимаваат со ваков вид туризам, а, исто така, и како значаен фактор за задржување на населението во овие рурални области. Научниот труд содржи концептуално определување и дефинирање на руралниот туризам, типовите за рурален туризам и го задржува профилот на посетителите на рурален туризам. Вториот дел од научниот труд ја анализира состојбата со руралниот туризам во Македонија, особено правната рамка за развој на руралниот туризам, институционалната рамка, човечките ресурси, сместувачките капацитети и угостителските објекти, можностите за финансирање, промотивните активности и сл.

2016

23. Jakovlev, Zlatko and Arnaudova, Blagica and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola (2016) *Conditions and perspectives for development of the tourism in Dojran as well as Dojran Lake.* (JPMNT) Journal of Process Management – New Technologies, International, 4 (2). pp. 12-16. ISSN 2334-7449, објавен 19.5.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15869

Авторите пишуваат за поволната локација, климата, како и за природните ресурси кои се основни услови за развој на туризмот во една област. Богатството од историското минато, со видливи белези во сегашноста, негувањето на традицијата и културата и, исто така, императивот за модернизација на основните и непотребните ги надополнуваат природните ресурси водат до огромен потенцијал за развој на туризмот. Имајќи ја предвид добивката, неспорно е дека се остварува преку туризмот, следствено на ова, подобар туризам води кон подобар приход. Од горенаведеното во овој научен труд ќе ги опишеме Дојран и Дојранското Езеро, како и можностите за развој и афирмирање на туристичкиот потенцијал на оваа област. Преку условите што се присутни, перспективите и апетитите за зголемување на атракцијата ќе го претставиме овој македонски бисер што се наоѓа во југоисточниот дел на Република Македонија како туристичка дестинација која вреди да се посети.

24. **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko and Soltirovska, Dragana (2016) *Wine and wine tourism in Macedonia.* (JPMNT) Journal of Process Management - New Tehnologies, International, 4 (3). pp. 8-11. Објавен 20.8.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16320

Авторите пишуваат за виното (латински: vinum) кое е алкохолен пијалок добиен со ферментација на грозје, плод на лозово растение. Во Европа, според законските прописи, виното е производ добиен исклучиво со целосна или делумна ферментација на свежо грозје, каранфилче или од грозје. Трансформацијата на грозјето во вино се нарекува винификација. Науката за виното се нарекува енологија. Во некои други делови на светот, зборот вино може да важи за алкохол добиен од други видови овошје. Овие вина се нарекуваат овошни вина или носат име на овошјето кое се користи за добивање на вино (на пример, јаболково вино). Винскиот туризам е еден вид туризам што вклучува посета на винарии, дегустација, консумирање и купување вино, обично директно од производителот. Овој вид туризам вклучува посети на винарии, лозја и ресторани познати по специјални локални вина, како и организирани вински тури, посети на вински фестивали и други специјални настани. Многу вински региони ширум светот да го промовираат овој туризам затоа што влијае многу позитивно на локалната економија. Во овие региони, лозарството и угостителските организации со години потрошиле значителни ресурси за промоција на винскиот туризам. Винскиот туризам во мојата земја се почитува и е со силен раст.

25. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko and Angelkova, Tanja and Metodijeski, Dejan and Josheski, Dushko (2016)*Valorization of the Pelister National Park (Macedonia) for hiking, sport, education and recreational tourism.* International Scientific

Journal Turizam (ISJT), 20 (3). pp. 141-152. ISSN 1450-6661 / 1821-1127, Објавен Октомври. 2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16968

Во овој научен труд авторите пишуваат за Националниот парк *Пелистер* кој е најстариот парк во Македонија и е основан во 1948 година. Паркот има изобилство на природни и антропогени географски одлики. Пешачењето, заедно со спортот, образованието и рекреативниот туризам се водечка атракција за туристите во паркот, што е очигледно од системот на патеки погодни за овие активности. Паркот има голем потенцијал да ги усогласи потребите на различни корисници. Трудот се заснова на емпириско истражување и преглед на релевантна литература. Емпириското истражување беше спроведено на примерок од 124 испитаници со цел да се покаже потенцијалот за развој на планински, спортски, едукативен и рекреативен туризам. Истражувањето вклучува интервјуа со алпинисти - претседатели на планинарски организации во Битола и менаџерски тим на Пелистер. Преку истражувањето ги цениме елементите што се однесуваат на привлекување посетители за спорт и рекреација, како и на елементите на влијание и управување со природните ресурси во Националниот парк „Пелистер". Резултатите покажале дека Националниот парк најмногу се вежбал за алпинизам и качување. Од спортски активности, оние во кои доминираа, се: скијање, нордиско трчање и велосипедизам. Исто така, Паркот е место за едукација и место со потенцијал за развој на здравствениот туризам.

Објавени трудови во стручно (научно популарно) списание во земјава (8):

<u>2018</u>

26. Dzogovic, Anela and **KOTESKI, CANE** (2018) *Development of urban (city) tourism in Kosovo.* International scientific journal Micro Macro & Mezzo Geo Information (10). pp. 38-45.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20179

Со цел целосно да ги разбереме овие концепти, авторите прво го дефинираат туризмот, а потоа и урбаниот (градски) туризам. Затоа туризмот може да се дефинира како активност со која човекот може да ги реализира и да ги подобри своите карактеристики, т.е. карактеристиките на нивната хуманост од кој било поглед, а освен тоа, тој се гледа и како збир на врски и појави кои произлегуваат од престојот на посетителите на разни туристички дестинации кои не се однесуваат на нивниот престој и дека тие остануваат таму за рекреација и задоволство, наместо да заработуваат профит. Урбаниот туризам ги вклучува сите форми на туризмот и услуги што се случуваат во урбаните области кои влијаат на спроведувањето на разни културни настани, манифестации, спортско - рекреативни елементи и др. Урбаниот туризам е сè поважна област на економска активност и, како таков, треба да има и попропорционално ниво на развој. За да можат туристите да бидат задоволни од туристичка дестинација, ние мораме да ги задоволиме нивните потреби и да им обезбедиме најдобри услови за да се чувствуваат како дома. Покрај ова, важно е да се спомене и културниот туризам како многу важен во презентирањето на културните настани на Косово кое има поволна клима и повеќе природни, културни и историски ресурси што претставува основа на неговите туристички ресурси.

27. KOTESKI,CANE and Jakovlev,Zlatko and Dimitrov,Nikola (2018) *Programming of animation of visitors during their tourist stay in the basin of Black River in the Republic of Macedonia.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (1-2). pp. 139-147. ISSN 1857-7741, објавен 30.6.2018, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20206

Авторите пишуваат дека ова истражување има научна и практична намена. Научната цел се однесува на одредени теоретски сознанија за посетителите на анимации кои го посетуваат сливот на Црна Река во Република Македонија. Практичната цел е поврзана со имплементација на теоретското знаење во пракса. Предметот на ова истражување е: Анимација на посетителите за време на туристичкиот престој во сливот на Црна Река во Република Македонија. Во предметот на ова истражување се анализираат термините што треба да бидат оперативни: анимација во туризмот, програмирање на анимацијата во сливот на Црна Река во Република Македонија Во ова истражување на дефинираниот предмет за истражување ги искористивме следниве методолошки техники: истражување, метод на скалирање и статистички метод.

2017

28. Jakovlev, Zlatko and Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Serafimova, Mimoza (2017) *Sport tourisam as the most important alternative form of tourism - strategies and challenge.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741, објавен 19.12.2017.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18799

Авторите пишуваат дека иако туризмот не е спортска гранка, опфаќа многу спортски активности (спортска рекреација, спортски настани итн.). Може да се заклучи дека туризмот и спортот се меѓусебно поврзани феномени. Врската меѓу нив датира од раните почетоци на нивниот развој. Сепак, односот помеѓу нив во современите услови значително се промени. Денес, како резултат на глобализацијата доаѓа до нивна поврзаност и развој на спортскиот туризам. Оваа алтернативна форма на туризам е важен двигател на туризмот во целина, што се потврдува со податоците на Светската организација за туризам дека повеќето средства се потрошени за оваа алтернативна форма на туризам. Туристите сè повеќе се одлучуваат да патуваат со цел да се возат и претпочитаат. Посебно е патувањето надвор од границите на земјата со цел да се погледне спортска игра, да се оди на скијање, крстарење и сл. што, од една страна, да ги активира туристите, но од другата страна, и да се релаксира и анимира туристот. Во западните земји развојот на спортскиот туризам е голем, тоа не е случај со балканските земји. Имајќи ги предвид искуствата на развиените земји, посебен акцент треба да се стави на развојот на спортскиот туризам. Оваа форма на туризам е врската за започнување на развој на една сосема нова индустрија која цвета и која се стреми кон современиот свет и глобалната економија.

2016

29. Jakovlev,Zlatko and Serafimova,Mimoza and **KOTESKI,CANE** (2016) *Etepreneurship and cultural animation in toursm.* Economic Development (1-2/20). pp. 379-391. ISSN 1857-7741, објавен 1.7.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16031

Во овој труд авторите пишуваат дека претприемништвото е комплициран процес што во културно-забавната анимација на туризмот станува уште покомплициран. Во современиот туризам, културно-забавната анимација е на исто ниво како и храната и сместувањето. Оваа анимација придонесува за да се избегне монотонијата и здодевноста на гостите / посетителите. На посетителите им е потребно пренасочување и динамика за време на нивниот туристички престој. Нема ништо погубно за нив како самото чувство на здодевност. Целиот феномен на забава и пренасочување е многу релевантен и карактеристичен за човекот и ги има своите корени во потребата од промена затоа што пренасочувањето не е ништо друго, туку еден вид промена во активностите.

30. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2016) *Влијание на архитектурата, црквите, народната носија, соборските песни и ората врз развојот на бањскиот туризам во штипско Ново Село.* Bulletin of Papers ASA - 2008-2009. pp. 45-51. ISSN 0352-3497, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16933

Авторите пишуваат дека туристичкиот сообраќај овозможува туристичката услуга да добие и конкретна општествена употреблива вредност. Со тоа самиот сообраќај учествува во создавањето на вредноста на туристичкит производ. Исто така, сообраќајот е значаен и во однос на транспортот на стоки и пренесување на вести, информации и пари. Во туризмот положбата на сообраќајниот фактор битно се разликува од она што овој фактор ја има во другите дејности.

31. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2016) *Состојба на македонската сообраќајна мрежа и нејзиното влијание врз меѓународниот сообраќај.* Bulletin of Papers ASA - 2008-2009. pp. 53-69. ISSN 0352-3497, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16934

Туристичкиот сообраќај овозможува туристичката услуга да добие и конкретна општествена употреблива вредност. Со тоа самиот сообраќај учествува во создавањето на вредноста на туристичкит производ. Исто така, сообраќајот е значаен и во однос на транспорт на стоки и

пренесување на вести, информации и пари. Во туризмот положбата на сообраќајниот фактор битно се разликува од она што овој фактор ја има во другите дејности.

2015

32. Josheski,Dushko and **KOTESKI,CANE** and MagdincevaSopova,Marija (2015) *Tobin's q Q and R&D investment in CESEE countries.*CEA Journal of Economics, 10 (1). pp. 81-98. ISSN 1857-5250, објавен на 11.11.2015, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14221

Авторите во овој труд го третираат прашањето за инвестирање во Тобин и истражувањето и развојот се предмет на истражувањето. Количникот на Тобин е изведен од односот на пазарната вредност (пазарната капитализација на котираните компании со исклучок на инвестициските компании и меѓусебните фондови) и заменската вредност на капиталот користен во производството (прилагодена заштеда: потрошувачка на фиксен капитал). Понатаму, влијанието на демократијата ги индексира политичките права на Фридом Хаус и граѓанските слободи на Фридом Хаус како прокси за демократија, заедно со некои варијабли поврзани со владата, како и други макроекономски променливи. Основната идеја на овој труд е изведена од стрелката ZviGriliches која за првпат ја воведе производствената функција што ја поврзува пазарната вредност на фирмите, материјалните и нематеријалните средства. Овој модел, исто така, може да се примени во мала и едноставна Кејнзијанска рамка, каде промената на капиталот (инвестиција) е функција на разликата помеѓу реалното q и нормалното т.е. нормално q = 1 и некоја природна стапка на раст (всушност, вклопени вредности на растот на производството), кога q = q = 1 инвестиција е еднаква на заштеда, т.е. постои макроекономска рамнотежа. Во емпирискиот дел, теориите беа тестирани врз основа на податоци од примерок од 12 земји на CECEE.

33. Serafimova, Mimoza and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** (2015) *Intra-entrepreneurship management in tourist organizations in the east region of R. Macedonia.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (3). pp. 335-346. ISSN 1857-7741, објавен декември 2015, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14899

Овој труд од авторите е насочен кон главните резултати од истражувањето започнато со вработените во туризмот и угостителството во Р. Македонија. Згора на сѐ, во трудот постои идеја да се процени моменталната состојба на интрапретприемништвото, вештините и способностите на вработените во туристичката област и да се откријат најдлабоките пречки за развој на нивното претприемништво во туристичкиот сектор. За таа цел, дистрибуиран е само административен прашалник помеѓу раководителите и вработените кои работат во туристичките агенции и предмети на повеќе локации во Р. Македонија. Покрај тоа, во трудот има неколку конкретни стандарди со кои имплементацијата ќе го олесни процесот на ефикасно внатрешно управување, што ќе ги натера менаџерите и вработените да се соочат со секторот за туризам и туризмот во Р. Македонија. Придонесот на овој труд е дека решението на ова прашање ја прави недоволно развиената академска работа во Р. Македонија во овој сегмент побогата.

Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир во странство (3):

2019

34. **KOTESKI, CANE** and Magdincheva, Marija (2019) *SMEs in the development of tourism in the area of the Crna Reka basin in the Republic of Macedonia.* In: 4th International Scientific Conference, Tourism in function of development of the Republic of Serbia, - Tourism as a Generator of Employment, 30 May-01 June 2019, Vrnjacka Banja, Republic of Serbia., http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22096

Авторите пишуваат за современите и динамични работни услови кои укажуваат на предизвикот за малите и средни претпријатија кои се карактеризираат со можност за брзо прилагодување кон промените, можностите и потребите на потрошувачите. Предметот на истражување во овој научен труд се фокусира на согледување на влијанието на малите и средни претпријатија во развојот на туризмот во областа на сливот на Црна Река. Од географска точка, Црна Река поминува низ 13 општини во југозападниот дел на Република Македонија и зафаќа површина од 4869,72 км^2. Природните убавини, чистата околина,

манастирите, манифестациите, традиционалната храна и локалните ресурси се предуслови за развој на туризмот ги среќава малите и средни претпријатија во овој регион. Предметот на истражувањето во овој труд е насочен кон согледување на потребата од примена на иновативен пристап при креирање на оригинална понуда за туризмот. Преку анализата, ќе се потврди основната хипотеза дека МСП се поттикнувачи на развојот на туризмот во овој регион.

2017

35. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2017) *Analysis tourist trends of the Republic of Serbia in the Republic of Macedonia.* In: The Second International Scientific Conference “Tourism in function of development of the Republic of Serbia - Tourism product as a factor of competitiveness of the Serbian economy and experiences of other countries, 01-03 June 2017, Kragujevac, Serbia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/17886

Авторите истакнуваат дека трудот опфаќа децении на анализа на туристичките движења од Србија во Македонија. Целта е преку статистика за бројот на туристички ноќевања да се утврди динамиката на посетеноста, разумот и местата на живеење. Трудот ги идентификува фазите на животниот циклус во земјата како важна туристичка дестинација за туристите од Србија. Презентирањето преку текстуални и графички резултати се препораки за надминување на проблемите со кои се соочува тековната туристичка посета на Р.Србија и Р. Македонија.

2016

36. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko and Petrov, Nikolco (2016) *Cruise as part of water transport - development and challenges.* In: Proceeding papers of the Fifth International Scientific Conference ”Geografical sciences and education", 4-5 Nov 2016, Shumen, Bulgaria.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18065

Авторите во овој научен труд пишуваат за сообраќајот кој овозможува патување, размена на идеи и добра можност за проширување на знаење и сл. Денес туризмот се користи од сите видови на сообраќај, а учеството на одредени видови во вкупните туристички патувања варира во зависност од оддалеченоста на пазарот на емитетивни туристички дестинации. Овој труд ќе обезбеди соодветен преглед на меѓународните патишта или крстарење како гранка, а целта се дискутира за економските импликации на индустријата за крстарење, безбедност и трендови. Научниот труд е напишан и обработен со соодветна стручна литература и материјал собран и обработен од веб-страници релевантни за темата. Темата ќе ни овозможи преглед на индустријата за крстарење од почетокот до современите трендови, растот на индустријата, нејзината еволуција и најважните дестинации за крстарење. Во статистиката и табелите може да се забележи значителен напредок во крстарењето, растот на бројот на патници, развојот на бродоградбата и предвидувањата за иднината и мултипликативната функција што ја игра во целокупната економија.

Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир во земјава, на домашни и странски симпозиуми, конференции и конгреси(15):

2019

37. KOTESKI, CANE (2019) *Rural settlements in the basin of the Black River and their knowledge for tourism development in the Republic of Northern Macedonia.* In: Challenges of tourism and business logistics in the 21st century »ISCTBL 13.09.2019«, 13 Sept 2019, Stip, Republic of North Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22515

Целта на истражувањето на научниот труд е да се претстават руралните населби и нивната надморска височина во општините во сливот на Црна Река и нивната важност за развој на туризмот. Сливот на Црна Река е просторно подрачје кое се протега во две држави во југозападниот дел на Република Северна Македонија и северниот дел на Република Грција, чии граници се природно јасно дефинирани. Сливот на Црна Река во Република Северна Македонија се протега помеѓу 40º 51'56 and и 41º 36'20 с.ш и 20º 56'45 и 22º4'58 и.г.ш. Вкупната должина на Црна Река е 207 км^2, со вкупна површина од сливно подрачјето (и во двете држави) од 5.774.99 км^2, од кои на Република Северна Македонија и припаѓа најголемиот дел од 4.869,72 км^2, додека на Република Грција и припаѓа 905,27 км^2. Во научниот труд, 335

селски населби се обработуваат во 13 општини во сливот Црна Река во Република Северна Македонија и уште 50 селски населби и градот Лерин се лоцирани во соседна Република Грција. Да се види колку се наоѓаат просторно и кои селски населби се наоѓаат во сливот на Црна Река во двете држави. Користени се методите на интервју, разговор, картографски методи, информативни методи, табели и сл. Резултатите добиени од истражувањето укажуваат дека постојат поволни услови за развој на туризмот во сливот на Црна Река.

38. Dzogovic, Anela and **KOTESKI, CANE** (2019) *Role and importance of the development of contemporary tourism in the Peja.* In: Challenges of tourism and business logistics in the 21 st century, The 2nd international scientific, 13 Sept 2019, Stip, Republic of North Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22523

Авторите пишуваат од аспект на побарувачката за туризам, кога се размислува за современ развој на туризмот можеме да забележиме дека можат да бидат погодени од разни промени што ја придружуваат туристичката понуда. Затоа, познат е голем удел на селективни форми на туризмот во светот, како и во Пеќ. Меѓу најпознатите се: планинскиот туризам, културниот туризам, урбаниот туризам, руралниот туризам и здравствениот туризам. Користејќи ја модерната технологија тие ни помагаат да имаме подобар увид во работењето на сите субјекти од секторот за туризам. Ги потенцираме природните убавини на градот Пеќ, кои овозможуваат развој на туризмот во текот на целата година, што значи дека во текот на сезоната има различни атракции, а на овој начин се зголемува вниманието и интересот на туристите. Секој турист избира туристичка дестинација врз основа на одредени информации што ги има, а може да ги добие и туристичките агенции или преку интернет. Градот има културни и историски вредности како што се: џамии, кули, цркви, музеи, паркови и други што биле изградени пред многу години. Врз основа на ова, можеме да кажеме дека имаме голем потенцијал за подобар развој.

2018

39. **KOTESKI,CANE** and Dimitrov,Nikola and Jakovlev,Zlatko (2018) *Картографско претставување на геолошката и геоморфолошката градба (тектониката) на Мариово и Раечка Котлина како дел од сливот на Црна Река.* In: Здружение Пелагонски културно-научни средби при Општина Новаци, Осумнаесетта Пелагонска културно-научна средба, 13 Oct 2018, Новаци, Република Северна Македонија .http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22655

Авторите во научниот труд претставиле две тематски карти кои се специјално изработени за геолошката градба на карпите кои се најмногу застапени во регионот на Мариово и и Раечка котлина како: гнајсеви, шкрилци, мермери и мешана серија. Исто така, изработена е и тематска геоморфолошка карта за (тектониката) на регионот Мариово и Раечка котлина.

2017

40. Dimitrov, Nikola and Markoski, Blagoja and Petrevska, Biljana and **KOTESKI, CANE** (2017) *Mountain tourism in Macedonia: assessment of the National Park "Pelister".* In: Geobalcanica 2017, 20-21 May, 2017, Skopje, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18109

Авторите пишуваат дека Р. Македонија, како планинска земја, има извонредни природни предуслови и можности за развој на планинскиот туризам. Иако поседува различни видови на сместувачки капацитети (планинари и куќи; објекти за деца и млади, стручни лица, пансиони и сл.), Р. Македонија се соочува со многу предизвици. Трудот го испитува моменталното ниво на развој на планинскиот туризам со елаборирање на случајот на Националниот парк „Пелистер" - Битола (Р. Македонија). Анализата се заснова на квалитативен метод на истражување и вклучува: а) анкета и интервјуа со планинари и одговорни лица за развој на планинскиот туризам и б) секундарна анализа на податоците, со прегледување на литературата. Општо, беше заклучено дека оценетиот национален парк има бројни слабости што треба да се решат и разни длабоки ограничувачки фактори кои го спречуваат неговиот развој на туризмот. Сепак, по сегментирана и прилагодена промоција, Националниот парк „Пелистер" може да добие многу економски придобивки, со што ќе се надмине сегашната варористичка валоризација на

туризмот и во исто време, може да го поттикне развојот на планинскиот туризам во Р. Македонија.

41. **KOTESKI,CANE** and Jakovlev,Zlatko and Miteva,Ivana (2017) *Истражување на туристичката понуда на тиквешкиот регион.* In: Втора меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката", 27 May 2017, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18651

Авторите во овој труд ја опфатиле туристичката понуда на Тиквешкиот регион, дали тој е способен да ја задоволи потребата на сегашните, како и на идните туристи. Во истражувањето се опфатени неколку клучни сегменти за туризмот и како тие ја задоволуваат потребата на туристите во овој регион, колку и како се застапени сместувачките и угостителските објекти, дали туристичката дестинација е сообраќајно достапна за туристите и дали може да ја задоволи потребата за анимација на туристите и што може да понуди за тоа прашање. Опфатени се неколку поважни споменици на културата како и природни убавини кои се клучен фактор за развој на туризмот во овој регион.

42. Majhosev, Darko and **KOTESKI, CANE** (2017) *Analysis of the number of overnight stays and the number of foreign tourists in the Republic of Macedonia in the period 2006-2015.* In: First international scientific conference "Challenges of tourism and business logistics in th 21st century", 24-25 Oct 2017, Gevgelija, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19239

Авторите во овој труд анализираат два аспекта на сообраќајот на странските туристи во Република Македонија. Првиот аспект се однесува на бројот на странски туристи кои престојуваат во текот на ноќевања меѓу 2006 и 2015 година, додека вториот аспект го анализира бројот на туристи кои ја посетија Р. Македонија по земји. Во овој труд е одговорено на прашањето: дали бројот на туристи во овој период се зголемил, намалил или го одржувал истото ниво, како и бројот на дојдовни туристи од секоја земја. Нашето истражување работи на основна претпоставка дека бројот на странски туристи постојано се зголемувал во периодот, при што повеќето од туристите во Р. Македонија доаѓаат од соседните земји негувајќи ја традиција на историските и културните врски со нашата земја. Анализата ќе покаже дали нашата претпоставка е валидна. Резултатите од истражувањето ќе бидат прикажани во табели и графикони за јасно да се покаже флуктуацијата на бројот на ноќевањата и бројот на туристи по земји. Конечно, резултатите од истражувањето се презентирани.

43. Bresa M., Naser and **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola (2017) *Tourism research methods in Prizren.* In: First international scientific conference "Challenges of tourism and business logistics in th 21st century", 24-25 Oct 2017, Gevgelija, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19240

Целта на авторите е со овој труд да се провери развојот на туризмот по години, почнувајќи од периодот по војната до 2017 година, вклучително и трендовите на неговиот развој во иднина. Во овој научен труд, истражени се архивите на хотелските институции, како и статистиката земена од косовската агенција за статистика. Една од карактеристиките на ова истражување е дека исходот е заклучен со методот на споредување помеѓу годините од КАС и базата на податоци од хотелите (хотел Шари-Призрен). Споредбениот елемент и пребарувањето во релевантни институции, како што е Косовската агенција за статистика и базата на податоци за управување со хотели, послужија да ги постигнеме општите информации за трендовите на развој на туризмот во Призрен, што се рефлектира во неговото растење во квалитативниот и квантитативниот аспект во подобрувањето на условите со цел да ги поздравиме туристите. Од добиените резултати можеме да констатирам дека Призрен има добра перспектива за развој на туризмот во локален и меѓународен контекст, врз основа на забележаните посети, особено во текот на летото.

44. **KOTESKI,CANE** and Dimitrov,Nikola and Jakovlev,Zlatko (2017). *Функционално значење на општинскиот центар и карактеристики на социо - географските и економските одлики за развој на општина Новаци.* на: Седумнаесета Пелагонска културно-научна средба. Одржана на 25.11.2017г. Новаци Р. Македонија.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20356

Авторите во овој научен труд ги обработиле поглавијата за социо-географските карактеристики, географската положба, историскиот развој на с. Новаци, функционалното значење на општинскиот центар, оддалеченоста на селските населби од централните населби, селски населби и динамика на селското население, институционална инфраструктура на селските населби, карактеристики на економските одлики за развој на Општина Новаци, земјоделство, големина на земјоделските површини на селата по населби, сточарство, шумарство, лов и риболов, индустрија, сообраќај и туризам.

45. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2017) *Преглед на истоимени населби од други држави со населби од општина Новаци како можност за соработка.* на: Седумнаесета пелагонска културно-научна средба. Одржана на 25.11.2017г.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/20357

Според авторите текстот што го презентираат има цел да ги открие и претстави истоимените населби од други држави со населбите од Општина Новаци. Ова првично претставување на „населби двојници" пред локалната самоуправа треба да поттикне и иницира соработка во различни сфери од економскиот, општествениот и културниот живот на Општина Новаци со истоимени населби во соседните и други држави.

2016

46. Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Spirtov, Darko (2016) *Услови и перспективи за развој на туризмот во градовите Штип и Кочани и нивната околина.* In: Прва меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија", 28 May 2016, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16494

Авторите истакнуваат дека туризмот во источниот регион на Р. Македонија е мошне развиен, но некои од туристичките места не се доволно опфатени и не се доволно промовирани за развој на туризмот. За добро развиено туристичко место во Источниот регион можеме да кажеме дека е градот Берово и околината со сите негови атракции. Во нашиот научен труд ние ќе ги опфатиме перспективите и условите за развој на Источниот регион во градовите Штип, Кочани и нивната околина и ќе се обидеме да ги презентираме туристичките атракции кои ги нудат овие прекрасни места кои имаат потенцијал за развој на туризмот. Анимацијата е една од најважните сегменти за развој на туризмот. Анимацијата е сплет на спортско - рекреативни, културно - забавни и излетнички содржини и активности, кои посетителите ги мотивираат активно и динамично да партиципираат во нив за време на туристичкиот престој.

47. **KOTESKI,CANE** and Jakovlev,Zlatko and Soltirovska,Dragana (2016) *Туристички знаменитости во северно-источен дел на Македонија.* In: Прва меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија", 28 May 2016, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16497

Авторите истакнуваат дека Североисточниот регион не е многу развиен, за разлика од другите региони во државата, но тоа не значи дека нема вредни места за посетување. Напротив, природата не била себична во овој дел и навистина ако малку истржуваме и ако сакаме да се зголеми вашето знаење ќе треба да дојдете тука. Да почнеме првин со легендата за Батко Ѓорѓија во Куманово, локалитетот Зебарњак, Манастирот Свети Јоаким Осоговски кој претставува синоним за Крива Паланка, локалитет Камени кукли-Куклица во Кратово итн. Со подобрување на патиштата, со заштита на знаменитостите, со обучен кадар и со голем маркетинг и промоција туризмот може да постигне поголем развој во овој дел и луѓето да се запознаат со богатствата кои ги нуди овој регион.

48. Jakovlev,Zlatko and Arnaudova,Blagica and **KOTESKI,CANE** (2016) *Натуризмот како дел од меѓународниот туризам.* In: Прва меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија", 28 May 2016, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16500

Авторите овој труд го посветиле на натуризмот како дел од меѓународниот туризам. Во кратки црти го објаснуваат поимот и значењето на термините натуризам, натуристи и натуристичко

движење. Основањето на натуризмот, развитокот и реформите во натуризмот и натуристичкото движење се опфатени во делот историја на натуризмот. Натуризмот како движење во општеството со тек на времето се менувал за што се зборува во делот Преродба на натуризмот и натуризмот денес. Балканските натуристички дестинации се посебно интересни за што се пишува во делот посветен токму на нив. На крајот од овој труд се објаснува натуризмот и неговиот развој во Р. Македонија.

49. Jakovlev,Zlatko and **KOTESKI,CANE** and MatetaGigova,Dusica (2016) *Menagment na usluzna dejnost.* In: Прва меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија, 28 May 2016, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/16519

Авторите укажуваат дека оваа тема се однесува конкретно на менаџментот. Менаџментот е навистина важен дел, односно столб на секој бизнис во една успешна компанија. Како што бизнисот поминува низ различна фаза од животниот циклус, така расте и потребата за менаџментот. Менаџмент наједноставно на подготвен и искусен тим е со план на персоналот за понатамошно и успешно раководење.

2015

50. Jakovlev, Zlatko and Serafimova, Mimoza and **KOTESKI, CANE** (2015) *The employment process in tourist companies as a condition for their entrepreneurial advance.* In: Second International Scientific Conference: Social change in the global world, 3-4 Sept 2015, Stip, Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14583

Авторите истакнуваат дека ефективното барање работа е процес низ кој поминува скоро секоја млада личност. Мал број млади имаат можност да учат и да добијат информации за управување со човечките ресурси, со што се третира предметот на вработување и ефективна работа во туристичкиот сектор. Затоа, постои голема потреба од едукација и обука на невработените за техниките и активностите за специјализирано знаење во активното барање работа, што во современото управување сѐ повеќе се поврзува со иновативно знаење. Преземањето личен ризик со агресивно активирање демонстрирање на нови, иновативни пристапи ја прави разликата помеѓу барањето работа или без општо знаење, способност и план за вработување и можности за апликација и напредни комуникациски вештини и убедување, одење на интервју и манифестација на овие способности на преговори и договарање, што е особено важно во секторот туризам. Едноставно, разликата не е само помеѓу неорганизирана и организирана потрага по вработување, туку и иновативен, проагресивен пристап кон различностите и идни задачи и работни задачи за решавање на проблеми. Овие вештини се научени, стекнати и усовршени, но се разликуваат во нивната манифестација на индивидуалност. Како и во секој бизнис и инвестиција, така и во барање работа, прво треба да се инвестира, а потоа да се очекува враќање. Туристичките компании со вработување на такви вработени можат да го зајакнат нивниот развој на претприемништво што е подинамичен процес отколку во сите други институции за управување.

51. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko (2015) *Просторно – популациски карактеристики на населбите во Пелагонискиот статистичко плански регион.* In: V Конгрес на географите од Република Македонија со меѓународно учество, 26-27 Sept 2015, Skopje, Macedonia; http://eprints.ugd.edu.mk/11841/

Авторите во научниот труд ги навеле основните популациско-просторни карактеристики на населбите од ридско-планинските подрачја по статистички плански региони. Главно место во текстот има бројот и поделбата на населбите по површина и по големина по број на жители и тоа за населбите во Пелагонискиот статистчко плански регион. Во оформување на ракописот е користен статистичко-квантитативен метод од кој произлегуваат извесни резултати и заклучоци. Составен дел на ракописот се повеќе табели, кои содржат податоци за понатамошни истражувања. Заклучните размислувања се насочени кон утврдување на причините и на последиците од состојбата во која се наоѓа најголем дел од Пелагоснискиот статистичко плански регион.

Монографии или научни книги објавени во странство (7)

2019

52. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko (2019) *Tourist values and sustainable development in the R.Macedonia.* LAP LAMBERT Academik Publishing, 17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius, pp. 1-113. ISBN 978-613-9-99970-5, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21373

Авторите пишуваат за Одржливиот развој кој е „развој што ги реализира сегашните потреби без да се загрозува можноста на идните генерации да ги задоволат нивните потреби". Во Стариот град се чуваат разни видови културни вредности кои датираат од XIII век и некои од нив сè уште се зачувани. Овој проект ќе ја опише активноста на Стариот град и неговите вредности, што претставува значајно културно наследство на градот. Преку разни видови на проекти за заштита и организирање на културни настани во Стариот град ќе придонесе за негово одржување, притоа привлекувајќи ги посетителите и туристите. Природата беше несебична и му даде на Мавровскиот регион огромно богатство на необични убавини и реткости, реки, водопади, пештери, бујна вегетација, зачудувачки планински пасишта, што е огромен потенцијал за развој на неколку гранки на економијата, особено развојот на туризмот. Маврово е меѓу познатите зимски спортски и рекреативни центри за скијање и како одлична туристичка дестинација, која е атрактивна во текот на целата година.

2018

53. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** and Jakovlev, Zlatko (2018) *The role of the tourist guide in the promotion of tourism in the Republic of Macedonia.* LAP Lambert Academic Publishing GmbH&Co.KG, Saarbrucken, Germany. ISBN 978-613-5-83401-7, објавена 11.01.2018, http://eprints.ugd.edu.mk/19074/

Содржината на овој научен труд се состои од три дела. Во секој дел има теоретски, информативни и истражувачки рамки. Предмет на обработка во целиот научен труд е улогата на туристичкиот водич во туристичката анимација и улогата на туристичкиот водич за придонес кон развојот на туризмот, привлекување туристи, остварување профит, поттикнување на мотивација за одредено туристичко патување и зајакнување на туристичката гранка во Македонија.

2017

54. Zlatko,Jakovlev, Nikola V. Dimitrov, and **CANE, KOTESKI,** (2017) *Animation and Tourizm.* LAP LAMBERT Academic publishing . ISBN 978-3-330-31917-2, објавена 18.05.2017, http://eprints.ugd.edu.mk/17812/

Во оваа книга авторите ја објаснуваат природата на анимацијата, туристичката побарувачка и суштината на комуникациите во туризмот. Акцентот е ставен на анимацијата како составен дел на туристичката понуда и анимација за претприемништво во туризмот.

2016

55. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2016) *Spatial planning.* LAP Lambert Academic Publishing GmbH&Co.KG, Saarbrucken, Germany Saarbrucken, Germany. ISBN 978-659-83361-8, објавена 09.02.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/15425/

Во книгата авторите обработуваат повеќе поглавја поврзани со просторот, просторот како систем, просторната економија, планирање на просторот, социјални детерминанти на просторното планирање, просторното планирање како процес на индустријализација, урбанизација, регионализација, заштита на просторот и одржлив развој итн. Детално се објаснети целите и критериумите во просторното и регионарното планирање, но и планирањето на просторот за туристички цели, опремување на просторот со туристички објекти и планирање на туристички подрачја и други просторни елементи поврзани со туризмот.

56. Jakovlev,Zlatko and Serafimova,Mimoza and **KOTESKI,CANE** (2016) *Entrepreneurial and managerial aspects of animation in tourism.* LAP Lambert Academic Publishing GmbH&Co.KG,

Saarbrucken, Germany. ISBN 978-3-659-86161-1, објавена 15.3.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15631

Авторите оваа книга ја претставиле во четири дела. Во првиот дел се објаснети теоретските аспекти на анимацијата во туризмот и принципите на анимација во туризмот. Во вториот дел, акцентот е ставен на анимацијата како составен дел на туристичката понуда. Тука се објаснети природните и антропоцентричните вредности. Во третиот дел главната карактеристика е претприемништво на анимација во туризмот и во последниот четврти дел се дадени заклучоци.

57. **KOTESKI,CANE** and Jakovlev,Zlatko and Petrevska,Biljana (2016), *Determining tourist events in east region of the Republic Macedonia.* LAP Lambert Academic Publishing GmbH&Co.KG, Saarbrucken, Germany. ISBN 978-3659-86291-5, објавена 29.03.2016, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15725

Авторите во трудот направиле „Утврдување на туристичките настани во Источниот регион на Р. Македонија.“ Обработени се поглавја од природно географските карактеристики на Источниот регион во земјата, спортскиот туризам како најважната форма на туризмот, придонесот на туризмот во регионалниот развој од Источниот регион на Р. Македонија, современите предизвици на претприемништво и туристичка комуникација, достигнувања на функцијата на современиот туризам и претприемништво во земјата.

58. Dimitrov,Nikola and **KOTESKI,CANE** and Josheski,Dushko (2016) *Demographics:Theory and applications.* LAP LAMBERT Academic publishing . ISBN 978-3-659-89654-5, објавена 3.6.2016, ; http://eprints.ugd.edu.mk/15906/

Во книгата авторите ја третираат демографијата од теоретска и применета страна. Материјалот во оваа книга е поделен на четири теми, имено: 1. Вовед во демографијата, 2. Движење на населението, 3. Структура на населението и 4. Транзиција и демографска популациона политика. Во сите теми има голем број на податоци кои иницираат сериозни проблеми во демографијата.

Монографија или научна книга објавена во земјата (3):

2018

59. **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko and Apostolov, Mico and Magdinceva Sopova, Marija and Josheski, Dushko and Namicev, Petar (2018) *Каталог за научниот проект: Можности и перспективи за развој на туризмот во сливот на Црна Река.* Project Report. Univerzitet „Goce Delcev“ - Stip, Stip-Macedonia.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19918

Раководителот на проектот кажува дека основниот мотив за изработката на овој научен универзитетски проект на тема: „Можности и перспективи за развој на туризмот во сливот на Црна Река” е непостоењето на еден ваков научоистражувачки проект како и големите демографски промени кои се појавиле во изминатите 40 години. Содржината на овој универзитетски научноистражувачки проект е мошне обемна тргнувајќи од природните и општествено – економските појави и проблеми како во минатото така и денес. Покрај големите природни богатства на сливот, сепак одредени области и денес спаѓаат во едни од нај неразвиените економски области во државата. Според својата содржина проектот е за да можат разни институции да ги користат научните резултати како што се: науката и образованието, министерството за одбрана, полицијата, здравството, противпожарната служба, локалните самоуправи на 13 општини и јавноста. Во проектот обработени се: природно географските одлики, населението, населбите, стопанско – географските одлики, сообраќајот, туризмот, регионално географската диференцијација на сливот и функционалниот развој на одделните регионални целини.

2017

60. Dimitrov,Nikola and MagdincevaSopova,Marija and Angelkova,Tanja and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Josheski, Dushko and Miceva, Magdalena (2017) *Водич, Културно наследство на Општина Гевгелија.* Project Report. Општина Гевгелија, Гевгелија.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19436

Општина Гевгелија е мала по површина, но е ризница на разновидно културно наследство од најстар период до денес. Водичот ги презентира најважните информации за културно – историските споменици и манифестации во Општина Гевгелија, во целина и посебно за градот и секоја рурална населба. Проценуваме дека оваа форма на Водичот има туристичка намена и е во правец на промоција на културното наследство на Општина Гевгелија. Водичот е дел од истражувачкиот проект помогнат од Општина Гевгелија, а реализиран од истражувачки тим на Факултет за туризам и бизнис логистика – Гевгелија.

2016

61. Serafimova,Mimoza and Petrevska,Biljana and Jakovlev,Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Zezova, Aleksandra (2016) *Современи предизвици на претприемништвото и туризмот во Република Македонија.* Project Report. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Македонија.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15878

Монографијата „Современи предизвици на претприемништвото и туризмот во Република Македонија“ се користи како помошно наставно средство по предметите Претприемништво, Промотивни активности, Основи на туризмот, Туристичка картографија и Култура на изразување и комуникација. Предложениот ракопис е во согласност со наставните програми предвидени за наведените предмети на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Штип, за студиските насоки: Туризам, Бизнис администрација и Бизнис логистика. Тоа значи дека предложениот ракопис ја опфаќа наставната програма по наведените предмети.Монографија од оваа област со сличен или ист наслов не постои. Овој ракопис претставува новитет во научната област и како таков ги задоволува барањата на наставната материја.Ракописот методолошки е структуриран во пет глави кои меѓу себе се надополнуваат, а во секоја од нив се разработени основните поставки, потребата и значењето на претприемништвото и туризмот во Република Македонија.

Од вкупно 3 монографии и научни книги објавени во земјата, кандидатот д-р Цане Котески како коавтор се јавува во 3 монографии и научни книги, од кои во 1 монографија и научни книги е прв автор.

Стручни книги (4):

2018

62. Dimitrov, Nikolaand Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) Едиција „ТУР РЕТУР“, Книга 1 *Прирачник за полагање стручен испит за туристички водич*, FTBL, University „Goce Delcev“, Stip, ISBN 978-608-244-486-4, http://eprints.ugd.edu.mk/19433/

Преку книга 1 – *Прирачник за полагање стручен испит за туристички водич*, пријавените кандидати имаат можност да се здобија со основни знаења за туризмот и нивна подготовка за организирање и реализирање на туристичко водење на група на странски и домашни туристи во просторот на Република Македонија.

63. Dimitrov, Nikolaand Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) Едиција „ТУР РЕТУР“, Книга 2 *Прирачник за полагање стручен испит за туристички придружник*, FTBL, University „Goce Delcev“, Stip, ISBN 978-608-244-487-1, http://eprints.ugd.edu.mk/19434/

Преку книга 2 – *Прирачник за полагање стручен испит за туристички придружник*. Пријавените кандидати имаат можност да се здобијат со основни знаења за туризмот и нивна подготовка за организирање и реализирање на туристичко придружување на група на домашни и странски туристи надвор од границите на Република Македонија.

64. Dimitrov, Nikolaand Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) Едиција „ТУР РЕТУР“,Книга 3: *Прирачник за полагање стручен испит за раководење со туристичка агенција*, FTBL, University „Goce Delcev“, Stip, ISBN 978-608-244-488-8, http://eprints.ugd.edu.mk/19435/

Преку книга 3 – *Прирачник за полагање стручен испит за раководење со туристичка агенција*, пријавените кандидати имаат можност да се здобијат со основни знаења за туризмот, планирање, организирање и раководење со туристичка агенција во просторот на Република Македонија.

2017

65. Dimitrov,Nikolaand Magdinceva,Sopova,Marija and Angelkova,Tanja and Jakovlev,Zlatko and **KOTESKI,CANE** and Josheski,Dushkoand Miceva,Magdalena (2017) *Водич, Културно наследство на Општина Гевгелија.* Општина Гевгелија ; http://eprints.ugd.edu.mk/19436/

Во водичот за културното наследство на Општина Гевгелија презентирани се најважните информации за културно – историските споменици и манифестации во Општина Гевгелија, во целина и посебно за градот и секоја рурална населба. Водичот има туристичка намена и е во правец на промоција на културното наследство на Општината. Водичот е дел од истражувачки проект помогнат од Општина Гевгелија, а реализиран од истражувачки тим на Факултет за туризам и бизнис логистика – Гевгелија.

Од вкупно 4 стручни книги објавени во земјата, кандидатот д-р Цане Котески во сите се јавува како коавтор.

Учебници, скирпти и практикуми (8):

2020

66. KOTESKI, CANE (2020) *Меѓународен туризам- Практикум.* „Goce Delcev“ University, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-709-4,

2019

67. KOTESKI, CANE and Dimitrov, Nikola (2019) *Национална туристичка географија- учебник.* Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Stip- Republika Severna Makedonija. ISBN 978-608-244-641-7, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/22768.

Ракописот „Учебник по Национална туристичка географија“ од предметот Национална туристичка географија, се изучува во прв циклус, шести семестар, трета година на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија. Предметот е задолжителен на насоката Туризам и со неделен фонд на часови од 3+2+2, и изборен на насоката ГИД (Гастрономија, Исхрана и Диететика) со неделен фонд на часови од 2+1+1. Приложениот ракопис е во согласност со Наставната програма од насоката Туризам и ја опфаќа наставната материја за студиската програма по Туризам и ГИД (Гастрономија Исхрана и Диететика) на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија.

2018

68. KOTESKI, CANE (2018) *Меѓународен туризам- учебник.* „Goce Delcev“ University, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-559-5, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21115.

Учебникот е наменет за студентите од насоката Туризам, задолжителен предмет во V- семестар, III - година со фонд на часови 3+2+2, 8 кредити и на СП. ГИД - Штип и во Скопје како изборен предмет во V- семестар, III - година со фонд на часови 2+1+1.

2017

69. Dimitrov,Nikola and Metodijeski, Dejan and **KOTESKI, CANE** and Angelkova, Tanja (2017) *Религиозен туризам- учебник.* „Goce Delcev“ University, Stip. ISBN 978-608-244-463-5, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19477.

Во учебникот се зборува за религијата и туризмот, како феномени на постојано менување и изучување. Се работи за интеракција меѓу религијата и туризмот. Туризмот е во центарот на вниманието и во нашето општество, па затоа е разбирлив меѓусебниот однос на овие два феномена – религијата и туризам. Во книгата се обработени сите поголеми религии и нивната улога во развој на религиозниот или верски туризам.

70. KOTESKI, CANE (2017) *Сообраќај во туризмот- учебник.* Универзитет „Гоце Делчев“- Штип.ISBN978-608-244-395-9, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/18450.

Учебникот сообраќај во туризмот е наменет за студентите од насоките Туризам IV семестар во Гевгелија, Штип и Скопје со фонд на часови 2+2+1, како задолжителен предмет и на насоката ГИД- Гастрономија, Исхрана и Диететика во I семестар во Штип и Скопје со фонд на часови од 2+1+1 како изборен предмет, Учнбикот е обработен во седум поглавија и е наменет освен за студентите и за сите туристички работници во туристичката индустрија.

2016

71. KOTESKI,CANE (2016) *Туристичка картографија -учебник.* Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Македонија. ISBN 978-608-244-299-0, http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/15876.

Ракописот од учебникот „Учебник по Туристичка картографија“ е наменет за предметот Туристичка картографија кој се изучува во прв циклус, петти семестар, трета година на Факултетот за туризам и бизнис логистика – Гевгелија. Предметот е задолжителен и со неделен фонд на часови од 2+2+1 и се вреднува со 6 кредита. Ракописот е напишан на 260 страници, број на прилози во учебникот на слики изнесува 135, 69 карти и 12 табели. Се состои од осум глави, при што секоја глава е во согласност со Наставната програма по предметот Туристичка картографија. Обемот по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, но и за сите студенти од останати факултети на кои се изучува предметот Туристичка картографија.

2015

72. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2015) *Туристичка географија - учебник.* Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-244-216-7,http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14353

Во учебникот се презентира развитокот на туристичката географија, природните, антропогените, комуникативните, рецептивните мотиви и други елементи важни за туризмот, а присутни во географскиот простор. Потоа следи опис за географија на туризмот гледано по континенти и држави. На крајот даден е поширок опис на туристичката географија на Рпублика Македонија.

73. Dimitrov, Nikola and **KOTESKI, CANE** (2015) *Практикум по Туристичка географија.* ISBN978-608-224-217-4.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14352

74. KOTESKI, CANE (2015) *Практикум по туристичка картографија.* ISBN 978-608-244-241-9.http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/14182.

Од вкупно 8 учебника, скрипти и практикуми, кандидатот д-р Цане Котески како самостоен автор се јавува во 5, а во другите 3 наслови е коавтор.

Од приложената евалуација може да се заклучи дека кандидатот д-р Цане Котески има публикувано повеќе разновидни трудови во научни списанија, научни публикации, книги, учебници, скрипти, практикуми и слично. Севкупно, во периодот на избор (2015-2020) од вкупно 74 наслови, како сам автор се јавува во 8 наслови, како прв автор во 20 наслови, и во останатите 46 наслови е втор, трет или друг по ред автор.

Кандидатот д-р Цане Котески во меѓуизборниот период во научноистражувачката дејност се појавува како **раководител и учесник во 5 проекта** и тоа:

1. Проект: „ТУР РЕТУР“, Факултет за туризам и бизнис логистика - Гевгелија, Обука за туристички водич, туристички придружник и раководител на туристичка агенција, учесник од 2011 год.- тековно.
2. Dimitrov, Nikola and Taskov, Nako and **KOTESKI, CANE** and Mitreva, Elizabeta and Metodijeski, Dejan and Angelkova, Tanja andJosheski, Dushko and Filiposki, Oliver and Kovacevik, Kristina (2015) *Историско – географски пресек на туризмот и угостителството во Република*

Македонија. https://scholar.ugd.edu.mk/nikolavdimitrov/proekti. Проект на ФТБЛ финансиран од Фондот за научноистражувачка работа на УГД, Одлука бр. 0201-165/6 од 29.1.2015 (Универзитетски сенат) и Одлука бр.2602-1395/3 од 1.12.2014 (Фонд за НИП).

3. Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Petrevska, Biljana and Serafimova, Mimoza and Zezova, Aleksandra and Apostolov, Mico and Josheski, Dushko and Paceskoski, Vlatko (2015) *Детерминирање на туристичките настани во Источниот регион на Република Македонија.* (Проект на ФТБЛ финансиран од Фондот за научноистражувачка работа на УГД, Одлука бр. 0201-165/6 од 29.01.2015 (Универзитетски сенат) и Одлука бр. 0801-139/31 од 27.1.2015 (Фонд за НИП).
4. **KOTESKI, CANE** and Dimitrov, Nikola and Jakovlev, Zlatko and Apostolov, Mico and Atanasovski, Drasko and Magdinceva Sopova, Marija and Temelkov, Zoran and Josheski, Dushko and Miteva Kolevska, Natasa (2017) *Можности и перспективи за развој на туризмот во сливот на Црна Река.* http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/17878. (Проект на ФТБЛ финансиран од Фондот за научноистражувачка работа на УГД, Одлука бр. од 29.1.2017 (Универзитетски сенат) и Одлука бр. 0206-151 / 16, 0201-545 / 9 и 0307 -98/77 од 1.11.2017 година) и Одлуката на Сенатот бр. 0201-922 / 30 од 21 ноември 2018 година
5. Magdinceva Sopova, Marija and Dimitrov, Nikola and Angelkova, Tanja and Jakovlev, Zlatko and **KOTESKI, CANE** and Josheski, Dushkoand Miceva, Magdalena (2017) *Иновативен пристап во развојот на културниот туризам во Општина Гевгелија преку културното наследство, настаните и субјектите.* Одлука Бр.2102-81/12 од 28.2.2017г., http://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/19300.

Од приложената документација за научноистражувачки проекти може да се заклучи дека кандидатот д-р Цане Котески учествува на повеќе научни собири, раководи и учествува во проекти.

СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦСКО - РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

Стручно апликативната дејност на кандидатот д-р Цане Котески во текот на повеќегодишната работа се состои во:

- Учествува во факултетските органи, комисии (член на ННС, член на Комисијата за упис на студенти на прв циклус, член во Дисциплинска комисија, член на Комисијата за самоевалуација на ФТБЛ).
- Учесник во научни проекти (од областа во која се бира), учествувал во неколку научноистражувачки проекти и бил во улога на: учесник – истражувач.
- Заедно со колеги и студенти десет години по ред активно учествува во организирање на традиционалната изложба „Туристичко - гастрономска изложба на алтернативни форми за развој на туризмот“ која традицинално се организира од страна на Факултетот за туризам и бизнис логистика во Гевгелија. Заедно со колеги и студенти учествува во организирање и реализација на теренска настава, посета на семот за туризам во Белград и Софија.
- Заедно со колегите и студенти се истакнува во организирање на научно – стручната конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија“ која две години по ред, во мај месец 2016 и 2017 година се одржа во Штип.

Преглед 1. Член во рецензентски комисии, научни одбори и други комисии

- Надворешен член е на ННС на Факултет за природни и технички науки при УГД.
- Член е на ННС при ФТБЛ од 13.8.2010год.
- Член е на Комисијата за упис на студенти на прв циклус, 2018/2019.

- Член на научен одбор на Треќи меѓународни скуп, TISC – Tourism International Scientific Conference Vrnjacka Banja, Srbija ТУРИЗАМ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Туризам у ери дигиталне трансформације – 31.мај – 2.јун 2018, одржана во Врњачка Бања.
- Член е на органзиациониот одбор на Првата меѓународна научна конференција, „Предизвици во туризмот и бизнис логистиакта во 21 век“ која се одржа 24-25 октомври 2017 година во Гевгелија.
- Член е во комисиите за реакредитација на втор и трет циклус на ФТБЛ од 3.2.2016.
- Член е на Комисијата за самоевалуација на ФТБЛ.
- Претседател на Комисијата за проверка на постојните учебници од македонски автори кои се користат на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“- Штип, од 22.2.2016, на 8.2.2018 г. Комисијата на 143. седница на Сенатот е укината.
- Претседател е на Комисијата за избор на Сенатори на УГД на 199. седница на ННС 21.03.2019г.
- Претседател на Комисијата за избор на ректор на УГД на 201. седница на ННС 22.5.2019г. при ФТБЛ.
- Член на Комисијата за избор на декан на ФТБЛ при УГД на 202. седница на ННС 5.6.2019г.
- Член на Комисијата за упис на студенти на прв циклус, 2019/2020, на 202.
    - седница на ННС одржана на 5.6.2019 г.,при ФТБЛ.
- Член е на Универзитетски сенат од 2011до 27.4.2015 год. прв мандат.
- Член на Универзитетски сенат втор мандат избран на 18.9.2015 год. до 27.4.2019 год.
- **Претседател** е на Комисија за одбрана на магистерски труд. На 17.2.2015 година извршена е одбрана на магистерски труд од кандидатката Ташка Гетова. Комисијата беше во состав: претседател доц. д-р Цане Котески, ментор-член вон.проф.Златко Јаковлев и член доц. д-р. Дејан Методијевски.
- Член е на претседателството на Друштвото за наука и уметност од Прилеп на 22.9.2016.
- Член е на програмски одбор на научно списание: Зборник на трудови од научно – стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија“, Штип, 28.5.2016.
- Член во Комисија за одбрана на магистерски труд. На 21.11.2016 година извршена е одбрана на магистерски труд од кандидатот Лилјана Здравковска. Комисијата беше во состав: претседател доц. д-р Марија Магдинчева, ментор – член вон.проф. Мичо Апостоплов и член вон.проф.д-р. Цане Котески.
- Член на Уредувачки колегиум на Петтата Меѓународна научна конференција „Географски науки и образование“, 4-5.ноември 2016, Шумен - Р. Бугарија, Шуменски универзитет катедра Географија и методика на обучението по географија, Универзитетско издателство „Епископ Константин Преславски.“
- Член на Комисија на 6.6.2017година во 11 и 30 часот извршена е јавна одбрана на магистерскиот труд. Комисијата беше во состав: претседател вон.проф.д-р Златко Јаковлев, ментор, вон.проф.д-р Билјана Петревска и член, вон.проф.д-р Цане Котески.
- Член на Научниот одбор на The Second International Scientific Conference „TOURISM IN FUNCTION OF DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA“ - Tourism product as a factor of competitiveness of the Serbian economy a experiences of other countries - June 1st - 3th 2017.
- Член на Програмскиот комитет на Првата меѓународна конференција „CHALLENGES OF TOURISM AND BUSINESS LOGISTICS »ISCTBL 2017«
    - October 24-25, 2017, одржана во Гевгелија Република Македонија.
- Член е на Комисијата за донесување одлуки по молби и барања од студенти

- од 18.9.2015год., Комисијата за признавање на положени испити на студентите.

- Член на научниот одбор на Четвртата меѓународна конференција, TISC – Tourism International Scientific Conference Vrnjacka Banja – Srbija „ТУРИЗАМ У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – Туризмот како генератор за вработување – 30.мај – 1 јун. 2019, одржана во Врњачка Бања.
- Член на Програмскиот одбор на втората меѓународна конференција „THE 2ND INTERNATIONAL SCIENTIFIC, CHALLENGES OF TOURISM AND BUSINES LOGISTICS IN THE 21 ST CENTURY“, одржана 13 септември 2019, одржана во Штип - Република Северна Македонија.
- **Претседател,** член во Комисија за одбрана на магистерски труд. На 3.2.2020 година извршена е одбрана на магистерски труд од кандидатката Татјана Ѓеорѓиева. Комисијата беше во состав: претседател вон.проф. д-р Цане Котески, ментор – член проф.д-р Златко Јаковлев и член проф. д-р Никола В.Димитров.
- **Претседател** На 29.1.2020 Цане Котески е избран за претседател на Комисијата за избор на еден Сенатор од ФТБЛ. Комисијата беше во состав: Мимоза Серафимова член и Душко Јошески член.
- **Претседател** член во Комисија за одбрана на магистерски труд. На 25.2.2020година извршена е одбрана на магистерски труд од кандидатката Марија Трајкова. Комисијата беше во состав: претседател вон.проф.. д-р Цане Котески, ментор – член проф.д-р Златко Јаковлев и член проф.д-р Никола В.Димитров.
- Член е во Комисија за одбрана на магистерски труд. На 25.2.2020 година извршена е одбрана на магистерски труд од кандидатот Николчо Петров. Комисијата беше во состав: претседател проф.д-р Никола В. Димитров, член вон.проф. д-р Цане Котески, ментор – член проф. д-р Златко Јаковлев.

Во текот на наведениот изборен период кандидатот д-р Цане Котески е рецензент на повеќе книги, учебници, скрипти и практикуми.

Преглед 2. Рецензент на книги, учебници, скрипти и практикуми

1. Рецензент е на ракописот ГЕОГРАФИЈА НА НАСЕЛЕНИЕ (ДЕМОГЕОГРАФИЈА) СО ДЕМОГРАФИЈА (Е-УЧЕБНИК) од авторот проф.д-р Никола В. Димитров, Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев“- Штип, рецензијата е објавена во *Универзитетскиот билтен* бр.204 од 1.2.2018 г.
2. Рецензент е на ракописот ОСНОВИ НА ТУРИЗАМ (Е-УЧЕБНИК) од авторот проф.д-р Златко Јаковлев, Факултет за туризам и бизнис логистика, Универзитет „Гоце Делчев“- Штип. Рецензијата е објавена во *Универзитетскиот билтен* бр.221 од 15. ноември.2018г.
3. Рецензент е на книгата „Од анови до хотели, од меани до ресторани“, од Научниот проект „Историско-географски туристички водич на Република Македонија“ (пред туристички период), (популарно издание), од вон.проф. д-р Никола В.Димитров и Трајан Вељанов, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, ISBN 978-608-244-434-5, отпечатена во декември 26.2017г., УГД-Штип.
4. Рецензент на книгата ТУТУНСКИ АТЛАС од проф.д-р Љубен Попоски, Друштво за наука и уметност- Прилеп, ISBN 978-9989-767-71-5, декември, 2015год., отпечатена во февруари, 2016год. во печатница „Принт Плус“ – Прилеп.
5. Рецензент на книгата ТРУДОВИ од проф.д-р Љубен Попоски, Друштво за наука и уметност- Прилеп, ISBN 978-9989-767-72-6, отпечатена во септември 20. 2016 год. во печатница „Принт Плус“ – Прилеп.
6. Рецензија на ракописот Е-ПРАКТИКУМ ПО ТУРИСТИЧКИ ДЕСТИНАЦИИ од проф.д-р Никола В. Димитров и доц. д-р Тања Ангелкова Петкова, ФТБЛ, Универзитет „Гоце Делчев“- Штип. Избран на 141-та седница, одржана на 7.10.2015 год.

Кандидатот д-р Цане Котески, во текот на изборниот период е добитник на повеќе призанија, сертификати, благодарници и уверенија

Преглед 3. Признанија, сертификати, благодарници и уверенија:

1. **Признание** за учество на деветнаесеттата Пелагониска културно - научна средба, одржана на 12.10.2019 година во Новаци.
2. **Сертификат** за учество на Четвртата меѓународна научна конференција со наслов TOURISM IN FUNCTION OF DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA, - Tourism as a Generator of Employment- одржана од 30.5-01.06.2019 година во Врњачка Бања во Р.Србија.
3. **Сертификат** за учество на втората меѓународна научна конференција со наслов THE 2ND INTERNATIONAL SCIENTIFIC, CHALLENGES OF TOURISM AND BUSINES LOGISTICS IN THE 21 ST CENTURY,- одржана на 13.9.2019 година во Штип, Република Северна Македонија.
4. **Признание** за учество на осумнаесеттата Пелагониска културно - научна средба, одржана на 13.10.2018 година во Новаци.
5. **Сертификат** за учество на меџународната научна конференција ГЕОГРАФСКИ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЕ од 23 – 24. 11. 2018, Шумен, Република Бугарија
6. **Признание** за учество на осумнаесеттата Пелагониска културно - научна средба, одржана на 13.10.2018 година во Новаци,
7. **Сертификат** за учество на првата меѓународна научна конференција со наслов „Предизвици на туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, одржана на 24-25.10.2017 година во Гевгелија.
8. **Благодарница** за успешна реализација на првата меѓународна научна конференција ISCTBL, 2017, First international scientific conference „Challenges of tourism and business logistics in th 21st century", 24-25 Oct 2017, Gevgelija, Macedonia.
9. **Признание** за учество на седумнаесеттата Пелагониска културно - научна средба, одржана на 25.11.2017 година во Новаци.
10. **Сертификат** за учество на семинар за професорите и наставниците по географија во основните и средните училишта, во организација на Македонското географско друштво, 19.3.2016година, Скопје.
11. **Сертификат** за учество на научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Република Македонија“, 28.5.2016, Штип.
12. **Сертификат** за учество на еднодневен семинар за наставниците по географија во основните и средните училишта во Република Македонија одржан на 15.11.2016 на Институтот по географија, ПМФ во Скопје.
13. Сертификат за учество на петта меѓународната научна конференција ГЕОГРАФСКИ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЕ од 4 – 5. 11. 2016, Шумен-Република Бугарија .
14. Добитник е на **парична награда** во 2016 година е награден од Универзитетот „Гоце Делчев“-Штип со паричен износ од 2000,00 денари за објавување на научен или стручен труд во најпрестижни меѓународни списанија со импакт фактор.
15. **Сертификат** за учество на меѓународната научна конференција „Геобалканика 2015 од 5.7 јуни 2015, Скопје, Република Македонија.
16. **Сертификат** за учество на 5$^{-от}$ Конгрес на географите од Република Македонија од 26-27 септември 2015, Скопје, Република Македонија.

Други квалификации

Кандидатот д-р Цане Котески ги поседува способностите за тимска работа, располага со комуникациски вештини, вештини за разрешување на конфликти, менаџерски и организациски способности и слично. Владее со основни познавања на германски, англиски и руски јазик и, секако, со јазиците од поранешните југословенски републики. Од областа на компјутерските вештини владее со Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Publisher, AUTO CAD MAP, Internet, Corel Draw).

Од горенаведеното се забележува дека кандидатот д-р Цане Котески покажува богата активност во повеќе области и дисциплини на наставно – научната и наставно – образовната дејност, научноистражувачкадејност и стручно – уметнички активности и стручно – апликативна дејност и организациско - развојна дејност.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно претходно изнесеното, а во согласност со Законот за високото образование и врз основа на Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички завања на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и по детално разгледување на комплетно доставената документација пропишана во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот вонреден професор д-р Цане Котески го има потребниот минимум од 100 поени кои се однесуваат за избор во редовен професор, т.е. има остварено вкупно 640.5 поени.

Врз основа на изнесеното, Рецензенската комисија е едногласна во оценката дека со целокупната своја досегашна работа и позитивната оценка од самоевалуацијата, д-р Цане Котески има голем придонес во наставно-образовната дејност, научноистражувачката дејност, стручно-апликативната дејност и организациско-развојна дејност.

Рецензентската комисија, земајќи ја предвид целокупната активност на кандидатот има посебно задоволство и чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факлутетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатот вонреден **проф. д-р Цане Котески** да го избере во знањето **редовен професор** за наставно-научните области **Туристичка географија и географија** на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и Предлог – одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за кандидатот да биде избран во наставно научното- звање редовен професор за претходно назначените области на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Скопје, 12.4.2020 **РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА:**

Проф. д-р Благоја Маркоски, редовен професор,

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, Природно – математички факултет, Институт за географија - Скопје, претседател

Проф. д-р Никол В. Димитров, редовен професор,

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Факултет за туризам и бизнис логистика, Гевгелија, член

Проф. д-р Златко Јаковлев, редовен професор,

Универзитет „ „Гоце Делчев“ - Штип, Факултет за туризам и бизнис логистика, Гевгелија, член

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.бр.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени
3	**Избор во звање вонреден професор**	**40**
	ВКУПНО	**40**

Р. бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени				
		Во земјата		**Во странство**		
		број	**Поени**	**број**	**поени**	Вкупно
1	Монографија или научна книга во земјата Реф.бр.59-61 во странство Реф.бр.52-58	3	10	7	15	30 105 **Вк. 135**
3	Научен труд објавен во меѓународно списание со ИФ (прв автор, втор автор, останати автори Прв автор Реф. бр.1 Втор автор Реф.бр.3 Останати автори Реф.бр. 2,4			4	15 10 5	15 10 5 **Вк. 30**
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, астанати автори Прв автор реф.бр.7,8,10,11,14,17,21,22,24 Втор автор Реф.бр.5,6,9,12,13,15,16,18,19,25, Останати автори Реф.бр.20,23			9 10 2	9 6 3	81 60 6 **Вк.147**
6	Пленарно предавање на научен собир			1	6	6 **Вк.6**
10	Одбранета докторска дисертација	1	8			8 **Вк.8**
12	Одбранет магистерски труд	1	4			4 **Вк.4**
13	Раководител на научен проект	1	4			4 **Вк.4**
14	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	3	2			6 **Вк.6**
20	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал	2	1	4	2	2 8 **Вк.10**
26	Самостојно ликовно претставување (ликовна изложба)	1	6			6 **Вк.6**
	ВКУПНО	10	34	33	69	**356**

Р. бр.	СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА	Поени

	ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ					
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	Поени	број	поени	
1	Книга/Учебник Книга Реф.бр.62,63,64,65 Учебник Реф.бр.67,68,69,70,71,72	 **4** **6**	 10 10			 40 60 **Вк.100**
5	Труд во стручно (научно – популарно) списание Во земјата Реф.бр.26-33	8	2			16 **Вк.16**
6	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир Во земјата Реф.бр.34,35,36 Во странство Реф.бр.37-51	3 15	3 2			9 30 **Вк.39**
7	Пленарно предавање на стручен собир Во странство			1	4	4 **Вк.4**
8	Учество на стручен собир со реферат (постер/усно Со постер во земјата Со постер во странство	1	0,5	 1	 1	0,5 1 **Вк.1,5**
13	Учесник во научен проект (максимум во три проекта) Проекти Реф.бр.2,3,5	3	5			15 **Вк.15**
19	Стручни награди и признанија	5	4			20 **Вк.20**
27	Член на универзитетски или владини тела	1	5			5 **Вк.5**
28	Член на факултетски орган, комисија	12	2			24 **Вк.24**
	ВКУПНО					**239.5**
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ (НО)+(НИ-ЦУ)+(ЦА-ОП):					**640.5**

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОНОМИКА НА ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЛСТВО И ЕКОНОМСКА ТЕОРИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 2102-71/5 од 4.3.2020 година донесена на 222-та седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, одржана на 4.3.2020 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *Економика на туризам и угостителство и Економска теорија* на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат” и „Коха“ од 18.2.2020 година и во предвидениот рок се пријави д-р Билјана Петревска, вонреден професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов:

И З В Е Ш Т А Ј

Биографски податоци

Кандидатката д-р Билјана Петревска е родена на 10 септември 1973 година во Штип. Основно и средно образование завршува во Охрид со континуиран одличен успех. Од 1992-1996 година студира на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, на насоката туризам каде дипломира со средна оценка 9,74 и се стекнува со звање дипломиран организатор по туризам и угостителство. Како резултат на одличните постигнувања за време на студирањето, доделени ѝ се повеќе награди и тоа: Пофалница за најдобар студент на генерацијата на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид (1996), Пофалница за најдобар студент на генерацијата при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола (1997) и Пофалница за најдобар студент на својата генерација по повод прославата за 20-годишнината од формирањето на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид (1998). Во учебната 1996/97 година се запишува на постдипломски студии на Факултетот за туризам и угостителство - Охрид при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола на насоката Меѓународен туризам. Во 2001 година магистрира со просечна оценка на студирањето од 9,33 и се стекнува со звање магистер на науки од областа на туризмот и угостителството. Во 2010 година, докторира на Економскиот факултет - Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје и се стекнува со научен степен доктор на економски науки.

д-р Петревска има работно искуство во меѓународни организации (Советот на Европа и Програмата за развој на Обединетите Нации), каде била одговорна за реализација на многубројни програми, проекти и активности. Од 2010-2015 година била вработена како доцент по група предмети од економски науки на Факултетот за туризам и бизнис логистика (ФТБЛ) при Универзитетот „Гоце Делчев“ (УГД) во Штип (Одлука бр. 2602-104/4 од 29.11.2010 година). Од 2015 година до сега, д-р Петревска е вонреден професор од областа на Економика на туризам и угостителство на ФТБЛ при

УГД во Штип (Одлука бр. 2102-381/4 од 21.8.2015 година). Како доцент, покрај на редовните студии, била вклучена и во постдипломските студии на насоките Меѓународен туризам и Бизнис логистика, а како вонреден професор била ангажирана и на трет циклус студии на насоката Туризам.

За своето посебно залагање во спроведувањето на работните активности, кандидатката е двапати наградена од Сенатот на УГД - Штип за реализирани активности за користење на флексибилното работно време. Имено, за реализираните активности во 2013 година д-р Петревска е рангирана во првите 10 наставници на УГД – Штип (Одлука бр. 0701-562/27 од 22.4.2014), а за реализираните активности во 2012 година е рангирана во првите 20 наставници на УГД – Штип (Одлука бр. 0701-268/9 од 11.3.2013). Од 2015-2019 година, д-р Петревска е наградувана од Сенатот на УГД за објавени трудови со фактор на влијание.

Од приложената документација се гледа дека д-р Билјана Петревска одлично го владее англискиот јазик и има и солидни познавања од германскиот јазик.

Општи услови за избор во звање редовен професор

1. Просечен успех: додипломски студии 9,74 и на постдипломски студии 9,33.

2. Научен степен: доктор на економски науки. Докторската дисертација на тема „Економско планирање на развојот на туризмот во Македонија" е одбранета на 23.5.2010 година на Економскиот факултет - Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" – Скопје.

3. Претходен избор во звање: со одлука бр. 2102-381/4 од 21.8.2015 година, д-р Билјана Петревска е избрана за вонреден професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев" во Штип за наставно-научната област Економика на туризам и угостителство.

4. Објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација во последните пет години:

Бр	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	**Petrevska, B.** & Collins-Kreiner, N.	From a town to an attraction: the transformation of Ohrid, North Macedonia (2019)	*Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 83, 2808, 1-30 *(WoS IF: 0.598)*	36
2.	**Petrevska, B.**, Krakover, S. & Collins-Kreiner, N.	Preserving the Cultural Assets of Others: Jewish Heritage Sites in Macedonian Cities (2018)	*Tourism Geographies*, 20(3), 549-572 *(WoS IF: 2.068)*	21
3.	Cingoski, V. & **Petrevska, B.**	Making hotels more energy efficient: the managerial perception (2018)	*Economic Research*, 31(1), 87-101 *(WoS IF: 1.137)*	33
4.	**Petrevska, B.**	Predicting tourism demand by ARIMA models (2017)	*Economic Research*, 30(1), 939-950 *(WoS IF: 0.742)*	33
5.	**Petrevska, B.** & Collins-Kreiner, N.	Double Life Cycle: Determining Tourism Development in Macedonia (2017)	*Journal of Tourism and Cultural Change*, 15(4), 319-338 *(WoS IF: 0.732)*	18

6.	**Petrevska, B.**	Effects of tourism seasonality at local level (2015)	*Scientific Annals of the "Alexandru Ioan Cuza" University of Iasy, Economic Sciences Series*, 62(2), 241-250 *(SCOPUS IF: 0.115)*	66

5. Потврда за познавање јазик: д-р Билјана Петревска има доставено Диплома за завршен VIII степен англиски јазик и Уверение за завршен IV степен германски јазик.

6. Објавен рецензиран универзитетски учебник/монографија/практикум/збирка задачи од научната област за која се избира:

a. **Петревска, Б.** (2017). *Економика на угостителство и туризам*, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип, (ISBN 978-608-244-425-3), (рецензиран учебник по предметот Економика на туризам и угостителство).
b. **Петревска, Б.** (2019). *Практикум по основи на економија*, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип, (ISBN 978-608-244-654-7), (рецензиран е-практикум по предметот Основи на економија).
c. **Петревска, Б.** & Магдинчева Шопова, М. (2018). *Економика на претпријатие*, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип (ISBN 978-608-244-551-9), (рецензиран учебник по предметот Економика на претпријатие).

7. Способност за изведување на високообразовна дејност: Д-р Билјана Петревска е вработена на ФТБЛ при УГД од 2010 година, почнувајќи од доцент до вонреден професор. Била член на универзитетски и факултетски комисии.

Посебни услови за избор во звање редовен професор

1. Под менторство изработени дипломски/магистерски/докторски тези: Во изборниот период, д-р Петревска била ментор на многу дипломски трудови, ментор на 4 магистерски труда, а тековно е ментор на тројца докторанди.

2. Учествувала/раководела со научноистражувачки проекти: Во изборниот период д-р Петревска била координатор на научноистражувачки проект во рамките на меѓународната научна соработка МАНУ-САНУ, учесник во два проекта финансирани од Фондот за научноистражувачка работа на УГД и учесник во два проекта COST Action.

3. Придонес во оспособување помлади наставници и соработници: д-р Петревска досега соработувала со повеќе помлади наставници и соработници од ФТБЛ и била вклучена како рецензент за избор или издавачка дејност.

4. Има остварено минимум вкупно 100 поена (НО=40, НИ=45, САОР=15): Во изборниот период д-р Петревска има остварено за НО=40 поени, НИ=297 поени и САОР=165 поени, или вкупно= 502 поени.

Наставно-образовна дејност

Во периодот 2010-2015 година, кандидатката д-р Петревска е вработена како доцент по група предмети од економски науки на ФТБЛ при УГД-Штип (Одлука бр. 2602-89/7 од 6.9.2010), а од 2015 година досега е вонреден професор за наставно-научната област Економика на туризам и угостителство (Одлука бр. 2102-381/4 од 21.8.2015).

Од моментот кога е вработена на УГД-Штип, кандидатката учествувала во наставата на прв, втор и трет циклус студии на ФТБЛ при УГД-Штип. Така, за време на изборниот период д-р Петревска ги покрива следните предмети на прв циклус студии на студиските програми: Бизнис логистика, Бизнис администрација, Туризам,

Гастрономија и исхрана, и Хотелско-ресторантска насока, во наставните центри во Гевгелија, Штип и Скопје: Економика на туризам и угостителство, Промотивни активности, Основи на економија, Економика на претпријатие и Деловно планирање. На втор циклус студии, ги покрива следните предмети на студиските програми: Бизнис логистика и Меѓународен туризам: Економија на бизнис логистика, Комерцијално светско стопанство, Истражување на туристичкиот пазар и Планирање во туризмот. На трет циклус студии на студиската програма Туризам, го покрива предметот Туристичка промоција.

Во изборниот период кандидатката д-р Петревска за потребите на наставата на ФТБЛ при УГД- Штип има издадено повеќе учебници, практикуми и други рецензирани наслови кои се користат како учебно помагало.

Под менторство на д-р Петревска изработени се многу дипломски трудови, ментор е на четири успешно одбранети магистерски трудови, а тековно е ментор на тројца докторанди, со што придонесува во оспособувањето на млади истражувачки кадри. Нејзиниот научен интерес е од областа на економските аспекти на развојот на туризмот и економијата генерално, надополнет со промовирање на нови иновативни начини за унапредување на туризмот и угостителството.

Научноистражувачка дејност

Во изборниот период, кандидатката д-р Петревска е самостоен автор на најголемиот број научни трудови објавени во списанија со импакт фактор, меѓународни научни списанија, трудови објавени во зборници на трудови на научни собири, учесник/координатор во повеќе научноистражувачки проекти од национален и меѓународен карактер, панелист, и гостин-предавач по покана во странство.

Во време на изборниот период, кандидатката д-р Билјана Петревска ги има публикувано следните монографии, научни книги, учебници, и поглавја од книга во земјата и странство, кои имаат научноистражувачка, но и стручно-апликативна примена:

1. **Petrevska, B.** & Terzić, A. (2020). Sustainable rural livelihoods: Can tourism related activities contribute? In: Vasile, A. J., Subic, J. Grubor, A., & Privitera, D. (Eds.) *Handbook of Research on Agricultural Policy, Rural Development, and Entrepreneurship in Contemporary Economies*, (pp. 354-377), IGI Global: Hershey PA, USA (ISBN13: 9781522598398).

Во ракописот се презентирани резултати од научноистражувачкиот проект помеѓу МАНУ и САНУ, а се однесуваат на руралните средини кои имаат туристички потенцијали. Дадени се предлози за заживување и ревитализирање на ретко населените рурални простори преку примена на различни активности кои произлегуваат од рурален туризам.

2. **Петревска, Б.** (2019). *Практикум по основи на економија* (рецензиран е-практикум), Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (ISBN 978-608-244-654-7).

Ракописот е рецензиран Е-практикум наменет за студентите кои го изучуваат предметот Основи на економија на ФТБЛ при УГД - Штип. Основна цел е да служи како учебно помагало при совладување на најважните економски теми. Содржи осум глави при што секоја започнува со краток преглед на содржината која е разработена во таа глава со поставени цели на учење кои треба да ги постигнат студентите преку совладување на задачите. На крајот на секоја глава дадени се прашања за размислување и дискусија кои им овозможуваат на студентите да проверат дали целосно ја разбрале наставната материја.

3. **Petrevska, B.**, Krakover, S. & Collins-Kreiner, N. (2018). Preserving cultural assets of others: Jewish heritage sites in Macedonian cities, In: Shoval, N. (Ed.) *Tourism and Urban Planning in European Cities*, (pp.179-202), Routledge (ISBN 9780367138639).

Во ова поглавје презентирани се основните мотиви кои ги поттикнуваат креаторите на туристичката развојна политика да го зачуваат културното наследство на „другите“, анализирајќи го примерот на еврејското културно наследство кое постои во македонските градови.

4. **Петревска, Б.** & Магдинчева Шопова, М. (2018). *Економика на претпријатие*, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (ISBN 978-608-244-551-9).

Ракописот е рецензиран е-учебник првенствено наменет за студентите кои го изучуваат предметот Економика на претпријатие на ФТБЛ при УГД - Штип. Се состои од десет глави во кои се разработени многу прашања од обласста на економското работење на претпријатието.

5. **Петревска, Б.** (2018). Комуникативно-пропагандна дејност. Во: Димитров, Н. (уредник), *Прирачник за полагање стручен испит за туристички водич – Книга 1, Едиција „Тур Ретур“*, (стр. 143-177), Факултет за туризам и бизнис логистика – Гевгелија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (ISBN 978-608-244-486-4).

Ракописот преставува сублимиран материјал за прашања поврзани со промоцијата и промотивните активности како дел од промотивниот микс и нивната апликативна примена. Целта е да им помогне на кандидатите кои го подготвуваат испитот Комуникативно-пропагандна дејност на специјализираниот курс за стекнување сертификат за туристички водич.

6. **Петревска, Б.** (2018). Комуникативно-пропагандна дејност. Во: Димитров, Н. (уредник), *Прирачник за полагање стручен испит за туристички придружник - Книга 2, Едиција „Тур Ретур“*, (стр. 172-206), Факултет за туризам и бизнис логистика – Гевгелија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (ISBN 978-608-244-488-8).

Ракописот е збирен приказ на материјал поврзан со промотивните активности и нивната апликативна примена. Наменет е за кандидатите кои го подготвуваат испитот Комуникативно-пропагандна дејност на специјализираниот курс за стекнување сертификат за туристички придружник.

7. **Петревска, Б.** (2018). Комуникативно-пропагандна дејност. Во: (Димитров, Н. (уредник), *Прирачник за полагање стручен испит за раководење со туристичка агенција - Книга 3, Едиција „Тур Ретур“*, (стр. 143-177), Факултет за туризам и бизнис логистика – Гевгелија, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (ISBN 978-608-244-486-4).

Во овој ракопис разработени се примери за промотивните активности како дел од промотивниот микс и нивната апликативна примена. Предвиден е да им служи на кандидатите кои го подготвуваат испитот Комуникативно-пропагандна дејност на специјализираниот курс за стекнување сертификат за раководење со туристичка агенција.

8. **Петревска, Б.** (2017). Заштита на животната средина и енергетската ефикасност во хотелската индустрија. Во: Чингоски, В. & Петревска, Б. (уредници), *Енергетската ефикасност и еколошките унапредувања во хотелската индустрија*, (стр. 30-52), Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (ISBN 978-608-244-390-4).

Во ова поглавје од книгата разработен е концептот на енергетската ефикасност во хотелската индустрија во Македонија, преку конкретна анализа на случајот на хотелот

Фламинго од Гевгелија. Дадени се низа препораки за намалување на оперативните трошоци преку заштеда на енергија и примената на алтернативни извори на енергија, а со тоа и унапредување на хотелската индустрија во Македонија.

9. **Петревска, Б.** (2017). *Економика на угостителство и туризам*, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип (ISBN 978-608-244-425-3).

Ракописот е рецензиран е-учебник првенствено наменет за студентите кои го изучуваат предметот Економика на туризам и угостителство на ФТБЛ при УГД - Штип. Се состои од десет глави во кои се разработени основните поставки, потребата и значењето на економските аспекти на туризмот и угостителството.

10. **Петревска, Б.** & Петреска, Л. (2016). *Деловно планирање*, Универзитет „Гоце Делчев" – Штип (ISBN 978-608-244-316-4).

Ракописот е рецензиран е-учебник првенствено наменет за студентите кои го изучуваат предметот Деловно планирање на ФТБЛ при УГД - Штип. Се состои од десет глави во кои се разработени најважните теми за планирањето како менаџерска функција од која зависи успехот на деловните субјекти.

11. **Петревска, Б.** (2016). Придонесот на туризмот во регионалниот развој: анализа на Источниот регион во Македонија, Во: (Серафимова, М. и други (уредници), *Современи предизвици на претприемништвото и туризмот во Република Македонија*, (стр. 22-41), Универзитет „Гоце Делчев" – Штип, Факултет за туризам и бизнис логистика (ISBN 978-608-244-300-3).

Ракописот е поглавје од книга во кое се појаснети влијанијата на туризмот врз регионалниот развој во Македонија, преку анализа на Источниот регион. Поконкретно, анализирани се основни економски параметри и туристички индикатори и дадени се препораки за поактивно вклучување на туризмот на настани (event tourism) во туристичката понуда.

12. **Petrevska, B.** (2016). Tourism contribution to regional development: the case of East region of Macedonia, In: Koteski, C., Jakovlev, Z. & Petrevska, B. (Eds), *Determining tourist events in the East region of Macedonia*, (pp. 41-65), LAMBERT Academic Publishing (ISBN 978-3-659-86291-5).

Во ова поглавје од книга прикажана е споредбена анализа на туристичкиот развој на статистичките региони во Македонија, со посебен осврт на Источниот регион. Заклучено е дека и покрај многубројните потенцијали, овој регион бележи скромни резултати и се соочува со низа предизвици за понатамошен туристички развој.

13. **Petrevska, B.** & Nestoroska, I. (2015). *Economics of Tourism: Recent Developments in Macedonia*, LAMBERT Academic Publishing (ISBN 978-3-659-40936-3).

Проблематиката на движењето на економските текови во туризмот во Македонија е централна тема на оваа книга структурирана во два дела. Во првиот дел е детално објаснет развојот на туризмот во Македонија, додека вториот дел е посветен на придонесот на туризмот во економскиот развој на Македонија. Книгата обилува со многубројни емпириски истражувања од кои произлегуваат интересни заклучни согледувања и препораки за планирање и развој на туризмот.

Трудови објавени во списанија со импакт фактор

14. **Petrevska, B.** & Collins-Kreiner, N. (2019). From a town to an attraction: the transformation of Ohrid, North Macedonia. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 83, 2808, 1-30 <u>(WoS IF: 0.598).</u>

Трудот го разработува прашањето на урбана трансформација на Охрид како резултат на туризмот. Поконкретно, преку примена на TALC моделот анализиран е

туристичкиот развој и е заклучено дека Охрид се наоѓа во „развојна“ фаза со полна туристичка зрелост. Дадени се препораки за понатамошно унапредување на туризмот во Охрид.

15. **Petrevska, B.**, Krakover, S. & Collins-Kreiner, N. (2018). Preserving the Cultural Assets of Others: Jewish Heritage Sites in Macedonian Cities. *Tourism Geographies*, 20(3), 549-572 (WoS IF: 2.068).

Централно прашање на овој труд е еврејското културно наследство во Македонија и мотивите за негово зачувување, но и вклучување во туристичката понуда на Македонија. Дадени се низа препораки за креирање нов туристички производ темелен на културното наследство на Евреите, преку детална анализа на случаите во Скопје, Штип и Битола.

16. Cingoski, V. & **Petrevska, B.** (2018). Making hotels more energy efficient: the managerial perception. *Economic Research*, 31(1), 87-101 WoS IF: 1.137).

Трудот разработува три основни прашања: (1) Проценка на примената на концептот на енергетска ефикасност во хотелската индустрија во Македонија; (2) Истражување на основните детерминанти на потрошувачката на енергија; (3) Препораки за поттикнување на развојот на еко-хотели во Македонија.

17. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2018). Environmental Management: Assessment of Macedonian Hotel Industry. Quality – Access to Success, 19(162), 122-125 (SCOPUS IF: 0.23).

Овој труд ја истражува колку и како менаџерите во хотелите во Македонија се заложуваат за примена на политика за енергетска ефикасност и заштита на животната средина. Се заклучува дека кај хотелиерите не постои интерес за примена на такви политики, барајќи оправдување во високите оперативни трошоци и ограничените буџети за примена на обновливи извори на енергија во хотелите.

18. **Petrevska, B.** (2017). Predicting tourism demand by ARIMA models. *Economic Research*, 30(1), 939-950 (WoS IF: 0.742).

Во трудот е направено краткорочно предвидување на странската туристичка побарувачка во Македонија со примена на методологијата Box-Jenkins. Притоа, за предвидуваниот период 2014-2018 година, прогнозиран е раст од 14%. Воедно, дадени се препораки за подготвување соодветен туристички развоен план на Македонија и идни стратегиски правци.

19. **Petrevska, B.** & Collins-Kreiner, N. (2017). Double Life Cycle: Determining Tourism Development in Macedonia. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 15(4), 319-338. (WoS IF: 0.732)

Во трудот се истражени симптомите на туристичкиот развој на Македонија со примена на TALC моделот. Генерално, анализирани се политичкиот контекст и улогата на државата во креирањето туристичка политика во секоја од фазите на животниот циклус од туристичкиот развој на Македонија. Заклучено е дека Македонија се наоѓа во „развојна“ фаза поради недоволно развиената туристичка понуда и отсуство на добра развојна туристичка политика.

20. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2017). Branding the Green Tourism in Macedonia. *Sociology and Space,* 55, 1(207), 101-116 (SCOPUS IF: 0.394).

Трудот го актуелизира прашањето: Дали во Македонија може да се брендира „зелен“ туризам? Притоа е истражено дали и колку македонските хотели се зелени како предуслов за зголемување на конкурентноста на туристичката дестинација, а со тоа креирање национален зелен туристички бренд.

21. **Petrevska, B.** (2015). Effects of tourism seasonality at local level, *Scientific Annals of the "Alexandru Ioan Cuza" University of Iasy, Economic Sciences Series*, 62(2), 241-250 (SCOPUS IF: 0.115).

Преку примена на едноставни статистички тестови, во трудот е пресметана сезоналност на туристичката побарувачка преку анализа на случајот на Охрид. Поконкретно, пресметана е концентрацијата и јачината на сезоналност во периодот 2000-2013 година и е заклучено дека таа е силна и изразена. Дополнително, во трудот се посочени низа мерки и активности за нејзино надминување, а со цел балансиран туристички развој во текот на цела календарска година.

Трудови објавени во меѓународни научни списанија

22. Terzić, A., **Petrevska, B.**, & Petrović, M. (2019). Evaluation methods for sustainable rural tourism development: Issues to be addressed. *Agrieconomica,* 48(84), 55-64.

Во трудот даден е осврт на различни модели и методи за евалуација на туристички потенцијали на дестинацијата со посебен осврт на повеќекритериумските модели (multi-criteria models). Истовремено, моделите се однесуваат на туристичкиот развој на руралните дестинации.

23. Dimitrov, N. & **Petrevska, B.** (2019). Challenges for rural tourism development in North Macedonia. *Journal of Applied Economics and Business*, 7(4), 42-50.

Преку избрани мали, ретко населени и економски депресирани рурални средини во Македонија, трудот го илустрира амбиентот за развој на рурален туризам во Македонија. Се заклучува дека избраните села имаат туристички потенцијали и појдовна основа за примена на туризам и дека истите треба да бидат дефинирани како стратегиски приоритети во локалните и регионалните развојни документи.

24. **Petrevska, B.** (2019). Tourists' perception: the case of Ohrid, Macedonia. *Acta Geobalcanica*, 5(2), 75-84.

Во овој труд се истражени факторите кои влијаат врз туристите при креирањето перцепција за Охрид како туристичка дестинација. Заклучено е дека туристите го перцепираат Охрид како дестинација која обилува со културно наследство, дека е безбеден за туристички престој и дека рекреативниот тип туристи доминира. Трудот нуди многу интересни заклучоци за креаторите на туристичката политика во Охрид, нудејќи низа препораки за подобрување на туризмот.

25. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2018). Can we make a green tourism brand? The evidence of Macedonia. *South East European Journal of Sustainable Development*, 1, 7-15.

Трудот го елаборира прашањето за креирање „зелен" туристички бренд во Македонија, посочувајќи ги многубројните проблеми кои постојат во тој процес. Се заклучува дека особено е важно да се создаде позитивен национален имиџ како предуслов за успешна туристичка промоција на земјата, а со тоа поттикнување на туристичкиот развој.

26. **Petrevska, B.** & Nikolovski, B. (2018). Level of seasonality in Macedonian tourism and strategies and policies for coping with it. 3rd International Thematic Monograph: "Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era", Association of Economists and Managers of the Balkans (Belgrade, Serbia) & Faculty of Tourism and Hospitality – Ohrid, Macedonia, 17-29.

Во овој труд пресметана е сезоналност на туризмот за периодот 2000-2016 година, преку споредбена анализа на локално ниво (Скопје и Охрид) и национално ниво (Македонија). Заклучено е дека во Македонија нема значајна концентрација на сезоналност во туризмот, во Охрид има исклучително силна сезоналност во туристичката побарувачка, а во Скопје нема туристичка сезоналност. Последователно,

трудот препорачува креирање специфични туристички производи согласно туристичката дестинација и креирање соодветни туристички развојни планови и програми.

27. **Petrevska, B.** (2017). Motives for boosting cultural tourism in Štip: Ottoman heritage. *Journal of Applied Economics and Business*, 5(2), 12-16.

Трудот ги истражува основните мотиви за реанимирање на културното наследство кое датира од отоманскиот период како можност за негово вклучување во туризмот, преку анализа на случајот на Штип. Преку интервјуирање на избран број стручни лица кои имаат допирна точка со отоманското културно наследство, идентификувани се два основни мотива. Трудот обилува со заклучоци и препораки за унапредување на посточката туристичка понуда на Штип, но и за подобра туристичка валоризација на идентификуваните локации.

28. **Petrevska, B**. & Serafimova, M. (2016). Assessing access to finance for tourism development: entrepreneurial approach. *International Journal of Information, Business and Management*, 8(1), 35-45. (EBSCO)

Како мала отворена економија, Македонија се соочува со многу предизвици поврзани со нејзината конкурентност, посебно откако е позната како земја со поволна бизнис клима. Трудот го оценува пристапот до финансии како еден од најголемите причинители за слаб туристички развој.

29. **Petrevska, B.**, Cingoski, V. & Serafimova, M. (2016). Sustainable tourism and hotel management in Macedonia through the use of renewable energy sources, *UTMS Journal of Economics*, 7(1), 123-132. (EBSCO)

Во овој труд предмет на истражување е видот на енергија која се користи во хотелите во Македонија. Податоците се собрани преку електронска анкета на менаџери и раководни лица во хотелите со 3, 4 и 5 ѕвезди. Се заклучува дека хотелите користат само традиционални извори на енергија и покрај тоа што се целосно свесни за позитивностите од обновливите извори на енергија и со тоа не придонесуваат за одржлив развој на туризмот.

30. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2016). Can Macedonian hotels be green: the evidence of hotel "Flamingo" – Gevgelija. *Mechanical Engineering Scientific Journal, 34(1)*, 311-321.

Трудот го елаборира случајот на хотелот *Фламинго* од Гевгелија како хотел кој по многу еколошки и енергетски индикатори е „зелен хотел" и дава препораки за поттикнување на развојот на еко-хотели во Македонија.

31. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2016). Energy efficiency practices: Assessment of Ohrid hotel industry. *Horizons*, 20(A), 511-520.

Во трудот се презентирани резултати од проценка на примена на концептот на заштита на животната средина во хотелите од Охрид. Констатирано е дека генерално не постои заинтересираност на менаџерите за унапредување на работењето на охридските хотели бидејќи фокусот е ставен единствено само на зголемување на бројот на какви било гости, занемарувајжи ги еко-туристите.

32. **Petrevska, B.** (2015). Assessing tourism development: the case of Krusevo, Macedonia, *Economic Development*, 17(1/2), 261-275. (EBSCO)

Во трудот е направена проценка на постоечките туристички вредности на Крушево, но и идентификувани се потенцијали за негов иден туристички развој. Презентирана е секторска визија за промена, но и нужност од промена во туристичкиот производ и визијата за развој. Податоците се обезбедени преку интервјуирање на 4 целни групи, со што се покриени туристичката понуда и побарувачка. Генерален заклучок е дека Крушево се соочува со многу ограничувачки фактори за туристичкиот развој.

33. **Petrevska, B.** (2015). Tourism development of Prespa: a micro region assessment, *Journal of Applied Economics and Business*, 3(4), 13-26.

Микрорегионот на Преспа, како дел од Пелагонискиот плански регион во Македонија, е анализиран од аспект на туристичкиот развој. Посебен акцент е ставен на делот за промени во визијата за понатамошен развој на овој микрорегион и нужно воведување системски промени за подобрување на туристичките услуги и подигање на конкурентноста на туристичкиот сектор.

34. **Petrevska, B.** & Ackovska, M. (2015). Tourism development in Macedonia: evaluation of the Wine route region, *Ekonomika - Journal of Economic Theory and Practice and Social Issues*, 3/2015, 73-83. (EBSCO)

Во овој труд анализиран е постоечкиот туристички развој на винската рута во Македонија. Со примена на методологијата M4P (Making Markets Work for the Poor) понудена е сеопфатна секторска карта. Воедно, анкетирани се вработени во винарии лоцирани во Демир Капија, Градско, Неготино и Велес со цел да се осознаат нивните ставови за важноста на винската рута во туристичкиот развој на регионот. Заклучено е дека винската рута бележи многу скромни резултати поради големиот број детектирани проблеми и предизвици.

35. Cingoski, V., **Petrevska, B.** & Trajkov, N. (2015). Assessment of energy efficiency practices in the hotel industry. *Technics Technologies Education Management*, 10(4), 509-516.

Во трудот е заклучено дека хотелите во Македонија дури од неодамна посветуваат внимание на концептот и политиката за енергетска ефикасност. Основни причини се наведуваат ниското ниво на свесност на менаџментот и ограниченоста со финансии. Се препорачува да се примени проактивен пристап со цел да се овозможи туристички развој.

Трудовите објавени во списанија со импакт фактор и во меѓународни научни списанија, а се постари од 5 години, се презентирани и научно евалуирани во рефератот за избор на кандидатката во наставник во звањето доцент (*Универзитетски билтен* бр. 44 од 16.8.2010 година) и рефератот за наставник во звањето вонреден професор (*Универзитетски билтен* бр. 149 од 15.6.2015 година).

Во изборниот период, д-р Петревска има одржано повеќе предавања по покана на научни институции во странство и тоа:

36. Гостин-предавач на тема „Tourism Policy and Development: the case of Macedonia" на Hotel School, Southern Cross University, Сиднеј/Мелбурн, Австралија, декември 2017.
37. Гостин-предавач на тема „Energy efficiency in hotel industry" на Универзитетот во Љубљана, Словенија (Домаќин: проф. д-р Ирена Нанчоска Шербец), октомври 2016.
38. Гостин-предавач на тема „Renewable energy for sustainable tourism" на Универзитетот Башкент во Анкара, Турција (домаќин: проф. д-р Назмие Едоган, Tourism and Hotel Management program, Vocational School of Social Sciences), декември 2015.
39. Гостин-предавач на тема „Tourism policy and planning in Macedonia" на Haifa and Galilee Research Institute, Универзитет Хаифа, Израел (Домаќин: проф д-р Нога Колинс Креинер, Department of Geography & Environmental Studies), октомври, 2015.

Во својата научноистражувачка активност, д-р Петревска е учесник во следните научни проекти:

40. Координатор во научноистражувачки проект во рамките на меѓународната научна соработка МАНУ-САНУ „Процена на предусловите за туристичките активности во руралните напуштени простори – компаративна студија меѓу Македонија и Србија“ (2018-2020).
41. Проект „Детерминирање на туристичките настани во Источниот регион на Република Македонија“ проект на ФТБЛ финансиран од ФНИП на УГД, Одлука бр. 0201-165/6 од 29.1.2015 (Универзитетски сенат) и Одлука бр. 0801-139/31 од 27.01.2015 (ФНИП) и Одлука бр. 0206-151/43 од 22.2.2017 (ФНИП) (2015-2018).
42. Проект „Можности и методи за замена и заштеда на енергија и зголемување на енергетската ефикасност во хотелската индустрија“(заеднички проект на ЕТФ и ФТБЛ финансиран од ФНИП на УГД, Одлука бр. 0201-165/6 од 29.1.2015 и Одлука бр. 0201-545/9 од 29.5.2017 (Универзитетски сенат) и Одлука бр. 0801-139/26 од 27.01.2015 и Одлука бр. 0206-151/43 од 22.2.2017 (ФНИП)). (2015-2018);

Во изборниот период, кандидатката д-р Петревска има остварено 2 студиски престоја во странство:

43. ERASMUS+ (Мобилност за наставници) на West Pomeranian University of Technology, Шчечин, Полска (Домаќин: проф. д-р Јоана Херник, Економски факултет), 28.5-4.6.2018.
44. Студиски престој во рамки на проектот COST Action IS1204 – Tourism, Wellbeing and Ecosystem Services (TObeWELL) на The Haifa and Galilee Research Institute, University of Haifa, Israel, октомври 2015 (Одлука бр. 2102-428/8 од 18.9.2015).

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Покрај објавени трудови кои го потврдуваат афинитетот и стручноста за научноистражувачка дејност, д-р Петревска објавува и трудови во зборници на трудови на научни собири во земјата и странство:

45. Dimitrov, N., **Petrevska, B.** & Terzić, A. (2019). Recommendations for tourism development of rural areas in North Macedonia, International Symposium „New tourism trends”, Macedonian Geographical Society, Ohrid, North Macedonia, 3-4.10.2019, 307-316.

Трудот дава генерален приказ на руралниот туризам во руралните средини во Македонија согласно три параметра: (1) Целите на Стратегијата за рурален туризам во Македонија 2012-2017 година, (2) Теренско истражување и (3) Генерални критериуми за стандардизација од EUROGEST.

46. Dimitrov, N., **Petrevska, B.** & Terzić, A. (2019). Rural tourism in the space of NP „Pelister” case study: „Eight Pelister villages”, Conference proceedings from the second international scientific conference ISCTBL 2019, Stip, North Macedonia, 13.9.2019, 267-277.

Овој труд ги истражува факторите за развој на неколку специфични видови туризам во 8 села во Битолско, познати како „8 пелистерски села“ (Цапари, Дихово, Кажани, Нижополе, Магарево, Маловишта, Ротино и Трново). Преку анализа на различни параметри заклучено е дека во овие села постојат предуслови за спроведување различни туристички активности.

47. **Petrevska, B.**, Dimitrov. N. & Terzić, A. (2019). Rural areas in Macedonia as tourism supply: Problem or a challenge?. Conference proceedings „Geobalcanica 2019”, 15-16.6.2019, Sofia, Bulgaria, 513-518.

Дадена е квалитативна анализа за да се опише амбиентот на развој на туризмот во руралните средини во Македонија. Заклучено е дека постојат сериозни индиции за проширување на постојната туристичка понуда со нови, мали и досега туристички невалоризирани села, но притоа да се преземат низа мерки за надминување на проблемите со кои се среќаваат.

48. **Petrevska, B.** & Popovski, R. (2019). Schumann resonance: new aspects for tourism development. Conference proceedings from the 4th International Scientific Conference „Tourism in the function of development", Vrnjacka Banja, Serbia, 31.5-1.6.2019, 705-722.

Во трудот се презентирани нови аспекти за развој на иновативен туристички производ. Посочен е примерот за постоење на Шуманова резонанца како екстремно ниска природна фреквенција која позитивно може да влијае на здравјето на посетителите на Бања Ќежовица – Штип. Дадени се низа препораки за користење на оваа фреквенција во туристички цели.

49. Terzić, A., Dimitrov, N. & **Petrevska, B.** (2019). Turistička valorizacija tradicionalnih ruralnih celina: rizici i mogućnosti u Srbiji i Makedoniji. Zbornik radova, X naučno-stručna konferencija s međunarodnim učešćem „Kulturno nasleđe-rizici i perspektive", 27. maj 2019, Beograd, Srbija, 199-209.

Овој труд нуди туристичка валоризација на неколку репрезентативни рурални комплекси во Македонија и Србија со цел да се идентификуваат заедничките ризици и потенцијали за развој на рурален туризам. Дадена е споредбена анализа.

50. **Petrevska, B.** & Dimitrov, N. (2018). Hiking trails in Macedonia: Assessing potentials for tourism development, Conference proceedings from the International conference Geobalcanica, Ohrid, Macedonia, 15-16 May, 2018, 353-360.

Во трудот е направена анализа на постојните пешачки патеки во Македонија со цел да се разгледа можноста за развивање нов туристички производ. Заклучено е дека постои потреба од проширување на постоечката мрежа на национални патеки со оглед дека има многу нови трасирани патеки. Дополнително е анализирана сместувачката понуда на планинарските домови констатирајќи дека само седум од 40-тина можат да се користат во туристички цели.

51. **Petrevska, B.**, Serafimova, M. & Cingoski, V. (2018). Managing sustainable tourism and hotel industry: energy resources strategic approach, Proceedings from the 26th International Conference Ecological Truth & Environmental Research, Bor, Serbia, 12-15 June, 2018, 401-407.

Трудот предлага креирање специфични стратегии за унапредување на работењето на хотелите во Македонија во контекст на примена и дизајнирање на практики за заштита на животната средина. Дадени се препораки како хотелите во Македонија треба да го надминат јазот помеѓу секојдневното работење и свеста за користа од примена на обновливи извори на енергија, а со тоа подобрување на туристичката понуда.

52. Dimitrov, N., **Petrevska, B.** & Serafimova, M. (2018). Ecotourism certification programs: Managing finances, Proceedings from the 26th International Conference Ecological Truth & Environmental Research, Bor, Serbia, 12-15 June, 2018, 436-441.

Во трудот е даден осврт на прашањето за финансирање на процесот на сертифицирање екотуристички програми. Поконкретно, дефинирани се генералните и специфичните цели кои најчесто се присутни во програмите за сертифицирање. Се заклучува дека малите еко-туристички деловни субјекти имаат недостаток од финансии, заедно со соодветни информации за финансирање, технички капацитет и способност за аплицирање за финансирање.

53. **Petrevska, B.** (2018). Tourist images and perceptions: comparative study of two Jerusalems, Book of Abstracts, XIV International Scientific Conference on Service Sector INSCOSES 2018, Ohrid, Macedonia, 14-15 September, 2018, p. 46.

Во трудот е прикажана споредба на перцепцијата на туристите за Охрид (Македонија) познат како Балкански Ерусалим и Ерусалим (Израел) познат како вечниот град во светата земја. Согласно научната класификација на туристите, заклучени се неколку сличности меѓу двете дестинации во перцепциите на туристите. Дадени се многу препораки за унапредување на туристичкиот развој на Охрид и Македонија.

54. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2017). Can we make a green tourism brand? The evidence of Macedonia, Book of abstracts from the 1st International conference towards sustainable development “Sustainable development in the Western Balkans: approaches, short-comings and challenges”, Skopje, Macedonia, 27-28 October, 2017, p. 25.

Начната е темата дали постои можност Македонија да биде брендирана како зелена туристичка дестинација и колку постојат предуслови да се промовира како таква. Заклучено е дека во Македонија постои отсуство на еко-хотели кои често се основни двигатели во развивањето еко туристичка дестинација и дека треба да се работи во таа насока.

55. Nestoroska, I., **Petrevska, B.** & Namicev, P. (2017). Ottoman heritage tourism flows in Macedonia, Book of Abstracts from the First International Conference „Challenges of Tourism and Business Logistics in the 21st century”, 24-25 October 2017, Gevgelija, Macedonia, 89-99.

Со помош на SGDM моделот детектирани се постојни, но и потенцијални туристички рути во Македонија кои се темелат на културното наследство од отоманскиот период кое постои во Македонија. Понудени се карти на можни идни правци на движење на туристите и посетителите со што би се збогатила туристичката понуда во Македонија.

56. **Petrevska, B.**, Krakover, S. & Collins-Kreiner, N. (2017). Investigating motives for preservation of Jewish heritage sites: the case of Macedonia, Conference proceedings from „Geobalcanica 2017”, Skopje, Macedonia, 20-21 May, 2017, 281-288.

Истражени се основните мотиви за зачувување на еврејското културно наследство во Македонија и дадени се предлози за креирање нов туристички производ во Скопје, Штип и Битола со цел унапредување на туристичкиот развој во Македонија.

57. **Petrevska, B.** & Namicev, P. (2017). Reanimating Ottoman heritage sites: assessment of Stip, Conference proceedings from „Geobalcanica 2017”, Skopje, Macedonia, 20-21 May, 2017, 169-176.

Во трудот е разработена идејата за развивање туристички производ темелен на отоманското културно наследство лоцирано во Штип (Македонија). Направена е туристичка валоризација на селектирани локации и е заклучено дека треба да се реанимираат за да можат да се претстават како дел од културна туристичка рута на Штип.

58. **Petrevska, B.**, Cingoski, V. & Gelev, S. (2016). From smart rooms to smart hotels, Conference Proceedings from the XXI International Scientific Conference „Information Technology - Present and Future”, Zabljak, 29.2-5.3.2016, 201-204.

Трудот презентира начин за трансформирање на хотелите со „паметни соби“ во целосно „паметни хотели“. Со конкретни примери се дадени препораки за унапредување на работењето на хотелската индустрија.

59. **Petrevska, B.** (2016). Assessing Tourism Potentials of the Wine Route Region in Macedonia, Conference proceedings from „Geobalcanica 2016”, Skopje, Macedonia, 10-12 June, 2016, 239-246.

Направена е евалуација на туристичките потенцијали на винската рута во Македонија, истовремено нудејќи низа препораки за надминување на идентификуваните слаби страни на понудата преку проактивно вклучување на винариите во туристичката понуда на Македонија.

60. **Petrevska, B.** & Collins-Kreiner, N. (2016). Investigating Tourism Development in Macedonia, Conference proceedings from „Geobalcanica 2016", Skopje, Macedonia, 10-12 June, 2016, 309-315.

Во трудот е истражен степенот на туристички развој на Македонија според моделот на животен циклус (TALC). Констатирано е дека Македонија се наоѓа во фазата на развој, но со недоволно развиена туристичка понуда. Дадена е препорака за креирање ефикасна рамка за подобрување на генералната туристичка развојна политика.

61. **Petrevska, B.** (2015). Tourism planning by testing seasonality: regional approach, Conference proceedings from „Geobalcanica 2015", Skopje, Macedonia, 5-7 June, 2015, 287-292.

Трудот пресметува сезоналност во туризмот во избрани земји од регионот (Босна и Херцеговина, Хрватска, Македонија, Црна Гора, Србија и Словенија), за периодот 2007-2013 година, според определени стандардни статистички индикатори. Споредбените резултати укажуваат на различен степен на сезоналност меѓу анализираните земји, укажувајќи на потребата од креирање соодветни политики и стратегии за подобро позиционирање во регионални рамки.

62. **Petrevska, B.** & Kjosev, S. (2015). Planning tourism development in regional frames, Conference proceedings from „Geobalcanica 2015", Skopje, Macedonia, 5-7 June, 2015, 293-299.

Во трудот е направено истражување на придонесот на туризмот во регионални рамки за периодот 2003-2013 година преку анализа на осумте статистички региони во Македонија. Резултатите покажуваат дека во туристичка смисла, Југозападниот плански регион е најразвиен, но дека сè уште има потреба за подобрување на одредени аспекти.

63. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2015). Environmental protection and energy efficiency concept in five star hotels in Macedonia, Conference proceedings from 6th International Symposium on Industrial Engineering, Belgrade, Serbia, 24-25 September 2015, 210-213.

Истражено е мислењето на менаџерите во хотелите со 5 ѕвезди во Македонија за примена на концептот за енергетска ефикасност во секојдневното работење. Заклучено е дека делумно се применуваат позитивни практики и дека постои простор за унапредување на работењето на хотелите во Македонија во контекст на заштита на животната средина.

64. Collins-Kreiner, N. & **Petrevska, B.** (2015). Cultural tourism in the digital age: Where are we today? Where do we want to be tomorrow? How do we get there?, Conference Proceedings from the V Congress of geographers of Macedonia, Skopje, 26-27 September, 2015, 21-28.

Трудот го третира прашањето за главните аргументи за трансформација на културниот туризам во време на дигитализација. Притоа, основни прашања кон кои се насочени препораките се: каде сме денес, каде сакаме да бидеме утре и како планираме да стигнеме таму.

65. **Petrevska, B.** & Cingoski, V. (2015). Renewable energy for sustainable tourism: assessment of Macedonian hotels, Conference proceedings from ICONBEST 2015: Economic analysis of global trends in tourism, finance, education and management, Skopje, Macedonia, 9-10 October, 2015, 141-151.

Во трудот е анализиран односот помеѓу одржливиот развој на туризмот и користењето обновливи извори на енергија, преку електронско анкетирање на менаџерите од хотелите во Македонија. Резултатите покажуваат потреба од редефинирање на концептот на работа на хотелите во насока на нивна трансформација во еко-хотели.

Трудовите објавени во зборници на трудови на научни собири во земјата и странство, а се постари од 5 години, се презентирани и научно евалуирани во референтот за избор на кандидатката во наставник во звањето доцент (У*ниверзитетски билтен* бр. 44 од 16.8.2010 година) и рефератот за наставник во звањето вонреден професор (*Универзитетски билтен* бр. 149 од 15.6.2015 година).

Кандидатката д-р Петревска е:

66. Панелист на тема: „Нови аспекти за развој на туризмот во Југозападниот плански регион“ во рамки на проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој“, финансиран од МЛС и SDC., (Резиме објавено во Зборник за добри практики за рамномерен регионален развој во Југозападен плански регион, ЦЈЗПР, стр. 55-58).

За време на изборниот период, кандидатката д-р Петревска учествува во 1 стручно-апликативен проект во земјата, и во 2 во странство и тоа:

67. Проект „Тур ре Тур“, Факултет за туризам и бизнис логистика, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, (2011-тековно).
68. Проект COST Action CA16213 „New Exploratory Phase in Research on East European Cultures of Dissent” имплементиран од European Cooperation in Science and Technology, (2017-2021).
69. Проект COST Action IS1204 „Tourism, Wellbeing and Ecosystem Services”, имплементиран од European Cooperation in Science and Technology, (2012-2017).

Во изборниот период, кандидатката д-р Петревска е рецензент на: универзитетскиот учебник „Хотелиерство“ од авторите Методијески, Д. & Ташков, Н., (2018) и скриптата „Меѓународни финансии“ од авторот Бошков, Т. (2017). Овие ракописи се во издание на УГД – Штип и се користат во наставата на прв циклус студии на ФТБЛ.

Во изборниот период, кандидатката д-р Петревска е член на повеќе факултетски органи и комисии и тоа:

70. Член на Наставно-научниот совет при ФТБЛ, УГД – Штип.
71. Член на Комисија за спроведување постапка за избор на декан на ФТБЛ при УГД – Штип (Одлука бр. 2102-304/5 од 16.10.2019).
72. Член на Комисија за оценка на докторат на м-р Даниела Котеска Лозаноска (Одлука бр. 02-180/3-10.2 од 1.4.2019 од Факултет за туризам и угостителство – Охрид, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола).
73. Претседател на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област Економика на туризам и угостителство на ФТБЛ, УГД – Штип (Одлука бр. 2102-242/3 од 10.9.2019 година).
74. Претседател на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област Економика на туризам и угостителство и Управување со туристички простор на ФТБЛ при УГД – Штип (Одлука бр. 2102-473/6 од 30.11.2018 година).
75. Член на Комисија за оценка на докторат на Драгана Илиќ (Одлука бр. 02-602/3-11 од 28.11.2018 година од Факулт за туризам и угостителство – Охрид, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола).

76. Претседател на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во насловно звање за наставно-научната област Економика на туризам и угостителство на ФТБЛ при УГД - Штип (Одлука бр. 2102-424/6 од 24.10.2018 година).
77. Член на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област Бизнис менаџмент и Економика на туризам и угостителство на ФТБЛ при УГД - Штип (Одлука бр. 2102-218/3 од 26.4.2017 година).
78. Член на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област Претприемништво и Бизнис менаџмент на ФТБЛ при УГД - Штип (Одлука бр. 2102-157/3 од 6.4.2016 година).
79. Член на работна група за проверка на поднесени барања за исплата по објавен труд со импакт фактор (Решение бр. 0204-226/1 од 26.2.2016

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија ја разгледа комплетната документација која ѝ беше доставена и констатира дека единствен пријавен кандидат е д-р Билјана Петревска, вонреден професор.

По прегледот на приложената документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката д-р Билјана Петревска во целост ги исполнува условите предвидени со законските прописи за избор во звање редовен професор. Кандидатката д-р Петревска има континуирано научно напредување и извонредни научноистражувачки резултати во доменот на економскиот развој на туризмот и економската теорија. Таа активно публикува научни трудови со оригинални резултати во референтни меѓународни списанија. Воедно, кандидатката успешно одржува настава на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип на прв, втор и трет циклус студии и е учесник во научноистражувачки проекти од областите на интерес. Оттука, Рецензентската комисија е едногласна во оценката дека со целокупната своја досегашна работа д-р Билјана Петревска има значителен придонес во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност и ги има освоено потребните бодови, согласно критериумите за бодување.

Согласно претходно изнесеното, а во согласност со Законот за високото образование, Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип, Рецензентската комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката д-р Билјана Петревска да ја избере во звањето **редовен професор** за наставно-научните области Економика на туризам и угостителство и Економска теорија на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и Предлог-одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за кандидатката да биде избрана во наставно научното-звање редовен професор за претходно назначените области на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Скопје, 12.3.2020

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА:

1. **проф. д-р Марија Таковска, Економски институт – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, претседател, с.р.**
2. **проф. д-р Владимир Филиповски, Економски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, член, с.р.**
3. **проф. д-р Иванка Несторoска, Факултет за туризам и угостителство – Охрид, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, член, с.р.**

Табела за вреднување на активностите на д-р Билјана Петревска (2015-2020)

Р.бр.	Наставно-образовна дејност	Поени
5.	Избрана во звање вонреден професор	40
	ВКУПНО	**40**

Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно уметнички активности	Поени				
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
1.	Монографија или научна книга во странство (Реф. 13)			1	15	15
2.	Дел од монографија или научна книга во земјата (Реф. 8, 11)	2	6			12
3.	Научен труд објавен во списание со ИФ Прв автор (Реф. 14, 15, 17-21) Втор автор (Реф. 16)	7x15 1x10				105 10
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание Прв автор (Реф. 24-34) Втор автор (Реф. 22-23, 35)	11x9 3x6				99 18
8.	Одржано предавање по покана од научна институција во странство Реф. 36-39			4	3	12
10.	Одбранета докторска теза	1	8			8
12.	Одбранета магистерска теза	1	4			4
14.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) во земјата Реф. 40-42	3	2			6
23.	Студиски престој во странство (еднократно) Реф. 43-44	8				
	ВКУПНО					**297**

Р. бр.	Стручно апликативна дејност и организационо развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
1.	Книга/учебник (Реф. 2, 4, 9-10)	4	10			40
2.	Поглавје од книга во земјата (Реф. 5-7) во странство (Реф. 1, 3, 12)	3	4	3	7	12 21
6.	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир во земјата (Реф. 45, 46, 50, 53-57, 59-62, 64, 65) во странство (Реф. 47-49, 51, 52, 58, 63)	14	2	7	3	28 21
7.	Пленарно предавање на стручен собир (Реф. 66)	1	2			2
13.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) во земјата (Реф. 67) во странство (Реф. 68, 69)	1	5	2	8	5 16
28.	Член на факултетски орган, комисија (Реф. 70-79)	10	2			20
	ВКУПНО					**165**
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					**502**

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ СМЕТКОВОДСТВО И ФИНАНСИИ НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр**1202-44/6**од **28.2.2020** донесена на **185-та** седница на Наставно- научниот совет на Економски факултет одржана на **27.2.2020** определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област Сметководство и Финансии, на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во состав:

- **проф. д-р Пеце Николовски**, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Св. Климент Охридски”, Битола (претседател),
- **проф. д-р Љиљана Конеска**, редовен професор на Економски факултет при Европски универзитет, Скопје (член),
- **проф. д-р Ристе Темјановски,** редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев”, Штип (член).

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат”и „Коха” на 17 февруари 2020 год. и во предвидениот рок се пријави единствено вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска, доктор на економски науки.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, да му го поднесеме следниов:

И З В Е Ш Т А Ј

Биографски податоци

Кандидатката **Оливера Ѓоргиева-Трајковска е** родена на 9.5.1974 година во Кочани. Средно економско училиште завршува во Гимназијата „Љупчо Сантов“ во Кочани во 1993 год. Дипломира на Економскиот факултет при Универзитетот „Св.Кирил и Методиј” Скопје во 1998 година на отсекот Деловна (бизнис) економија, насока Финансиско-сметководствен менаџмент. Во ноември 2006 год. магистрира на Економскиот институт при УКИМ Скопје, со одбрана на магистерскиот труд со наслов „Кредитна функција на банките-карактеристики, процес и организација”, со што се стекнува со научен степен – магистер на економски науки. Во декември 2008 година се запишува на докторски студии на Економски институт Скопје по што во јули 2010 год. успешно ја брани докторската

дисертација на тема „Анализа на финансиските извештаи со осврт на финансиската стабилност на корпоративниот сектор во Република Македонија”, со што се стекнува со научен степен – доктор на економски науки.

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска стекнувањето на работното искуство го започнува со вработување во ДООЕЛ Универзал-Промет Кочани, каде во периодот од 2002 до 2005 год. година работи во одделот за сметководство и финансии. Од октомври 2005 год. до крајот на јуни 2007 год. работи во интернационалната компанија Ruen International Technologies како асистент на генералниот менаџер и преведувач. На 2.7.2007 година, Оливера Ѓоргиева-Трајковска од страна на матичната комисија на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип е избрана за асистент во областа Сметководство, по што ги одржува вежбите по овој предмет до септември 2010 год. Во септември 2010 год. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска е избрана за доцент по група на предмети од областа Финансии и сметководство. Оттогаш до денес кандидатката ја извршува својата наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност во областа Сметководство и финансии со покривање на повеќе предметни дисциплини на додипломски и постдипломски студии: Финансиско сметководство, Анализа на финансиски извештаи, Меѓународни стандарди за финансиско известување, Финансиско известување и Корпоративно финансиско известување. Во периодот 2015-2019 година д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска е раководител на Катедрата сметководство и контрола на прв циклус на студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип. Во истиот период е раководител и на вториот циклус на студии на Факултетот. Од септември 2019 година, вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска ја извршува функцијата декан на Економскиот факултет при УГД Штип.

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска во текот на својата работна кариера на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип има издадено голем број научноистражувачки и стручни трудови од областа на сметководството и финансиите, како и 3 универзитетски учебника. Има учествувано на повеќе домашни и меѓународни научни конференции и стручни собири, како и во реализација на повеќе научноистражувачки и стручно-апликативни домашни и меѓународни проекти. Поседува Лиценца за овластен вештак од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење и за потребите на Министерството за правда и Бирото за судски вештачење има изработено над 50 стручни вештачења и супер вештачења. Поседува и Уверение за положен испит за проценител на капитал на јавни претпријатија, трговски друштва и други ентитети, како и Лиценца за овластен сметководител издадена од Институтот на сметководители на РМ. Ја има поминато обуката Training of Trainers on Methodology (TOT) во рамки на меѓународниот проект Training of Internal Auditors in the Public Sector (TIAPS) in Macedonia - Обука за предавачи за методологијата на предавање и обука на интерните ревизори во јавниот сектор, спроведена од страна на овластени претставници на Center for excellence in finance од Словенија и Chartered Institute for Public Finance and Accountancy од Лондон, со што се стекнува со уште поголеми вештини и техники за предавање и пренесување на знаењата како на студентите, така и на останати вработени од институциите кои имаат потреба од дообука во областа на сметководството и финансиите.

<u>Општи законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звањередовен професор:</u>

- ***Има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира***

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска е доктор на економски науки, со одбранета докторска дисертација во јули 2010 година на Економски институт при УКИМ Скопје,на тема: „Анализа на финансиските извештаи-со осврт на финансиската стабилност на корпоративниот сектор во Република Македонија.

- ***Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно (се наведува остварениот просек на студиите на прв и остварениот просек на студиите на втор циклус)***

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска има завршено прв циклус на студии на насоката Финансиско-сметководствен менаџмент, со просечен успех 8,43, вториот циклус на студии на насоката Финансиски менаџмент го завршила со просечна оценка **9,55.**

- ***Да бил претходно избран во наставно – научно звање вонреден професор од научната област во која се избира***

д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска со Одлука бр. **1202-79/3** од **19.3.2015** година од страна на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип е избрана во звање вонреден професор за наставно-научната област Сметководство и Финансии.

- ***Има објавено најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно Законот за високото образование во последните пет години пред објавување на огласот за избор***

Кандидатот Оливера Ѓоргиева-Трајковска, во периодот февруари 2015-јануари 2020 има издадено 32 научни труда во референтни научни публикации (согласно листата на трудови која е дел од овој реферат) од кои, како доказ за исполнување на општите услови за избор во звање редовен професор, ги издвојуваме следните:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Референтна научна публикација	Година и линк
1.	**Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov,Vesna and Di mitrova,Janka and Koleva, Blagica	**“Transfer pricing – definition and methods “**	Knowledge - International Journal, Scientific Papers. ISSN 2545-4439	2019http://eprints. ugd.edu.mk/23182 /
2.	Dimitrova, Janka and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Kocevska, Frosina and Dimitrova, Eftimija	**“Theapplication of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia”**	Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741	2019 http://eprints.ugd. edu.mk/23110/
3.	**Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna	“**Financial reporting in hyperinflationary economies**”	"Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, ISSN 1857-9973	2018 http://eprints.ugd. edu.mk/20803/
4.	**Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Nikoloski, Krume	“**The importance of financial reporting for investment decision making”**	International Journal Knowledge, 17 (1). ISSN 1857-923X	2017 http://eprints.ugd. edu.mk/18080/
5.	Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica	**“Does liquidity and bank capital affect commercial banks profitability? Evidence from countries of Southeast Europe”**	Proceeding of 48th International Scientific Conference of Faculty of Economics, Nis, "Contemporary approaches in the analysis of economic performances", 2017. ISSN 978-86-6139-145-3	2017 http://eprints.ugd. edu.mk/18321/
6.	**Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Dimitrova, Janka and NikoloskiKru me and Georgieva Svrtinov, Vesna	**“Informative Perspective of Financial Disclosure And Its Importance For Capital Market Efficiency”**	Proceedings of International Academic Conference on Management, Economics, Business and Marketing-MEBM in Budapest 2016. ISSN 978-80-906231-4-9 Czech Technical	2016 http://eprints.ugd. edu.mk/16753/

7.	**Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Temjanovski, Riste and Koleva, Blagica	**“Fair value accounting – pros and cons”**	"Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, 1 (2). ISSN 1857-9973	2016 http://eprints.ugd.edu.mk/16917/
8.	Dimitrova, Janka and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Nachova, Aleksandra and Dimitrova, Eftimija	**“Corporate governance and financial reporting in Macedonia through the prism of independent auditors report”**	Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1409-7893, e-ISSN 1857-7741	2016 http://eprints.ugd.edu.mk/17396/

- ***Има објавен рецензиран универзитетски учебник или монографија или практикум или збирка задачи од научната област за која се избира***

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска во периодот 2015-2020 год. ги има издадено следните универзитетски учебници, кои се користат како наставен материјал за предметите за кои е ангажирана (на прв, втор и трет циклус на студии):

Финансиско сметководство, Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Благица Колева, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип. ISBN 978-608-244-603-5 (2019).

Меѓународно финансиско известување, Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип. ISBN 978-608-244-547-2 (2018).

Анализа на финансиски извештаи, Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Благица Колева, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-244-382-9 (2017).

- ***Има способност за изведувањето на високообразовна дејност***

д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска има 13-годишна академска кариера, со избори во звања на Економскиот факултет при УГД Штип од асистент до вонреден професор. Во изборниот период е ментор на голем број дипломски трудови и 15 магистерски трудови. Тековно е ментор на тројца студенти на трет циклус студии. Автор е на три учебника за потребите на Економскиот факултет и останатите единици на Универзитетот. Извршувала неколку факултетски и универзитетски функции (раководител на Катедра сметководство и ревизија, раководител на втор циклус студии, сенатор, член на универзитетски и факултетски комисии).

Посебни законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и наставни звања на УГД Штип:

- ***Под негово менторство изработени дипломски или магистерски или докторски тези:***

Под менторство на д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска се изготвени и одбранети поголем број дипломски трудови и 15 магистерски труда. Кандидатот д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска е ментор и на 3 докторанди, чии изработки на докторските тези се во тек.

- ***Учествувал или раководел со научноистражувачки проекти:***

Кандидатката Д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска учествувала како член на проектниот тим во изготвување и реализација на научноистражувачкиот проект *Влијанието на квалитетното финансиско известување и корпоративно управување врз ефикасноста на инвестициите и пазарот на капитал во РМ,* финансиран од УГД Штип, финансиран од Фондот за научноистражувачка работа на УГД Штип, имплементиран во периодот 2015-2017 год.

Кандидатката Д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска е раководител на научно-истражувачкиот проект *Креирање на можности за зголемување на вработеноста во РМ со избор на модели за финансирање на иновативни идеи, преку користење на информации од ревидираните финансиски извештаи на компаниите,* финансиран од Фондот за научноистражувачка работа на УГД Штип, имплементиран во периодот 2018-2019 год.

- ***Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници (ментор на најмалку пет дипломски и/или најмалку една магистратура)***

Долгогодишното работно искуство на д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска на Економскиот факултет при УГД Штип, почнувајќи од асистент до вонреден професор, менторството на повеќе дипломски и магистерски работи, како и учеството во над 10 рецензентски комисии за избор во наставно-научни звања, се доказ за придонесот на кандидатот во оспособување на помлади наставници и соработници.

- ***Има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)=40; (НИ)=45; (САОР)=15 или вкупно 100 поена***

Кандидатката вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска во изборниот период 2015-2020 година има остварено вкупно 421 поени, од кои 40 од наставно образовна дејност, 230 од научноистражувачка дејност и 151 од стручно апликативна и организационо развојна дејност.

<u>Наставно образовна и научноистражувачка дејност</u>

- **Наставно образовна дејност**

Кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска својата наставно образовна дејност ја започнува во 2007 година кога од страна на матичната комисија на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип е избрана за асистент во областа сметководство. Како асистент на Економскиот факултет кандидатот одржува вежби по предметите: Сметководство, Меѓународни сметководствени стандарди и Планирање, анализа и контрола на трошоците во здравството.

По изборот во доцент на група предмети од областа финансии и сметководство во 2010год., кандидатката Оливера Ѓоргиева-Трајковска успешно изведува предавања по предметите: Анализа на финансиски извештаи, Меѓународни сметководствени стандарди (подоцна Меѓународни стандарди за финансиско известување), Финансирање на здравствена заштита, Основи на финансии, Јавни финансии и Локални финансии.

Во овој период кандидатот учествува и во изведување настава на втор циклус на студии и тоа за предметите: Анализа на финансиски извештаи, Меѓународни стандарди за финансиско известување и ревизија и Финансиско известување, предмети за кои е ангажирана и во изборниот период 2015-2020 год.

д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска изведува настава и на трет циклус на студии на предметите Сметководство и Финансиски пазари и институции. Во моментот е интерен ментор на три докторанди.

Во периодот 2015-2019 година била раководител на Катедрата сметководство и ревизија, како и раководител на втор циклус на студии. Од септември 2019 година ја извршува функцијата декан на Економскиот факултет при УГД Штип.

За потребите на наставно образовната дејност, кандидатката д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска во изборниот период 2015-2020г. година има објавено три универзитетски учебника, кои се користат за изведување на наставата по соодветните предмети на Економскиот факултет и на останати единици на Универзитетот, за кои подетално е елаборирано во рефератот во продолжение.

- **Научноистражувачка дејност**

Научноистражувачката дејност на кандидатката д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска може да се оцени преку бројните научноистражувачки трудови издадени во референтни научни публикации и во зборници од научни конференции одржани во земјата и странство.

Во продолжение следи листа на научноистражувачките трудови на кандидатката класифицирани според припадноста во референтни научни публикации, трудови презентирани на домашни и меѓународни научни собири и трудови издадени во стручни

(научно популарни списанија), согласно критериумите дефинирани во Законот за високо образование:

- ***Научни трудови објавени во референтни научни публикации***

1. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov, Vesna and Dimitrova, Janka and Koleva,Blagica (2019), *Transferpricing– definition and methods.* Knowledge International Journal, Scientific Papers.ISSN 2545-4439(http://eprints.ugd.edu.mk/23182/)

2. Dimitrova,Janka and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva,Blagica,and Kocevska, Frosina and Dimitrova, Eftimija (2019), *The application of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741(http://eprints.ugd.edu.mk/23110/)

3. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna (2018) *Financial reporting in hyperinflationary economies.* Journal of Economics, Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, ISSN 1857-9973(http://eprints.ugd.edu.mk/20803/)

4. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva,Blagica and Nikoloski, Krume (2017) *The importance of financial reporting for investment decision making.* International Journal Knowledge, 17 (1). ISSN 1857-923X(http://eprints.ugd.edu.mk/18080/)

5. Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica (2017) *Does liquidity and bank capital affect commercial banks profitability? Evidence from countries of Southeast Europe.* Proceeding of 48th International Scientific Conference of Faculty of Economics, Nis, "Contemporary approaches in the analysis of economic performances", 2017. ISSN 978-86-6139-145-3(http://eprints.ugd.edu.mk/18321/)

6. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva,Blagica and Dimitrova, Janka and Nikoloski, Krume and Georgieva Svrtinov,Vesna (2016), *Informative Perspective ofFinancial Disclosure And Its Importance For Capital Market Efficiency.* Proceedings of International Academic Conference on Management, Economics, Business and Marketing-MEBM in Budapest 2016. ISSN 978-80-906231-4-9 Czech Technical(http://eprints.ugd.edu.mk/16753/)

7. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Temjanovski,Riste and Koleva, Blagica (2016), *Fair value accounting – pros and cons.* "Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, 1 (2). ISSN 1857-9973(http://eprints.ugd.edu.mk/16917/)

8. Dimitrova,Janka and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva, Blagica and Nachova, Aleksandra and Dimitrova, Eftimija (2016), *Corporate governance and financial reporting in Macedonia through the prism of independent auditors report.* Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1409-7893, e-ISSN 1857-7741(http://eprints.ugd.edu.mk/16919/)

9. Gorgijevska, Anita and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** (2019), *Qualitative and quantitative analysis of creditworthiness of the companies.* "Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, ISSN 1857-9973(http://eprints.ugd.edu.mk/22945/)

10. Dimitrovska, Aleksandra and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2019), *Analysis of financial statements for credit apprisal.* "Journal of Economics", Faculty of Economics,University Goce Delcev, Stip, Macedonia, ISSN 1857-9973
(http://eprints.ugd.edu.mk/22944/)

11. Svrtinov,Vesna and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Paceskoski, Vlatko and Koleva, Blagica (2019) *Determinants of Economic Growth in Republic of North Macedonia: An Empirical Study.* Journal of Economics. ISSN 1857-9973(http://eprints.ugd.edu.mk/23655/)

12. Koleva,Blagica and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and MitevaKacarski,Emilija (2018) *Cost accounting in function of quality management.* MAC- MME 2018 Multidisciplinary Academic Conference on Management, Marketing and Economics in Prague, Czech Republic. ISSN 978-80-88085-22-5
(http://eprints.ugd.edu.mk/21128/)

13. Dimitrova,Janka and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Miteva-KacarskiEmilija (2017) *The capital market functioning in the countries of former Jugoslavija in the period 2007 - 2017.* Journal of Economics, 2 (2). pp. 14-27. ISSN 1857-9973
http://eprints.ugd.edu.mk/18932/

14. Miteva-Kacarski,Emilija and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Dimitrova, Janka (2017) *Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Republic of Albania.* Journal of Economics, Vol 2 (1). ISSN 1857-9973
http://eprints.ugd.edu.mk/18706/

15. Bunjaku,Flamur and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Miteva-Kacarski,Emilija (2017) *Cryptocurrencies–advantages and disadvantages.* Journal of Economics, 2 (1). ISSN 1857-9973(http://eprints.ugd.edu.mk/18707/)

16. GeorgievaSvrtinov, Vesna and Todevski,Dusko and Boskovska,Diana and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2017) *New evidence for Monday's and January's effects on the Macedonian stock exchange index (MBI10) returns.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741
(http://eprints.ugd.edu.mk/18078/)

17. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Bunjaku,Flamur and GeorgievaSvrtinov, Vesna (2017) *Ratio Analysis: A "Coca Cola Company" Case.* International Journal "Knowledge", Invited Scientific Papers", Institute of Knowledge Management, Skopje, 18 (1). (http://eprints.ugd.edu.mk/21467/)

18. Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica (2017) *The effect of Foreign Direct Investment in Western Balkan economies for the period 2005-2015.* Iliria International Review, 7 (1). pp. 9-20. ISSN 2192-7081
(http://eprints.ugd.edu.mk/18079/)

19. Nikoloski,Krume and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Koleva, Blagica (2016) *Corporate Governance in Transition Economies, with Reference to Institutional Framework inMacedonia.* Journal of Economics, 1 (2). ISSN 1857-9973
(http://eprints.ugd.edu.mk/16919/)

20. Georgieva Svrtinov, Vesna and Boskovska, Diana and Djambaska, Elizabeta and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Western Balkan Countries Before and After the Great*

Recession. "Economic Development", Journal of the Institute of Economics-Skopje, No.1-2/2016. ISSN 1857-7741 (http://eprints.ugd.edu.mk/16121/)

21. Temjanovski, Riste and Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Gold as instrument to financial (un)stability / towards a new architecture of the international financial system.* Journal of Economics, 9. pp. 1-10. ISSN 1857- 8632 (http://eprints.ugd.edu.mk/16035/)

22. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna and Nikoloski,Krume (2016) *Корпоративното управување во транзиционите економии.* International Journal Knowledge. ISSN 1857-92 (http://eprints.ugd.edu.mk/16423/)

23. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Accountancy planning and control-a necessity of management process.* Academic Journal „Management and Education" Burgas, 12 (1). pp. 10-15. ISSN 13126121 (http://eprints.ugd.edu.mk/16180/)

24. Fotov,Risto and Koleva,Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Corporate Bonds and Their Bookeeping Records.* "Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia, 1 (1). ISSN 1857-9973 (http://eprints.ugd.edu.mk/15808/)

25. Temjanovski, Riste and Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Gold as Instrument to Financial (Un)Stability / Towards a New Architecture of the International Financial System.* "Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia. ISSN 1857-9973 (http://eprints.ugd.edu.mk/15807/)

26. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov, Vesna (2016) *Implementation possibilities for the concept of management accounting in the Republic of Macedonia.* Journal "Economic Outlook", 18 (1). pp. 85-99. ISSN 1450-7951 (http://eprints.ugd.edu.mk/16183/)

27. Temjanovski,Riste and Dimitrova,Janka and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Investment in transport infrastructure as key determinant to boosting technological–industrial development zones in Republic of Macedonia.* Journal of Economics, 1 (2). pp. 1-13. ISSN 1857-9973 (http://eprints.ugd.edu.mk/17431/)

28. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Adzipetrov, Robert (2016) *Moral Hazard as One of the Main Reasons for the Financial Crisis of 2007.* "Journal of Economics", Faculty of Economics, University Goce Delcev, Stip, Macedonia (1). (http://eprints.ugd.edu.mk/15806/)

29. Gorgieva-Trajkovska,Olivera and Nikoloski,Krume and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna (2016) *The role of corporate governance in transition economies: contribution and development.* Universitatea "Constantin Brâncuşi" din Târgu-Jiu (5). ISSN 1844 – 7007 (http://eprints.ugd.edu.mk/16666/)

30. GeorgievaSvrtinov,Vesna and Boskovska,Diana and Lozanoska, Aleksandra and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2015) *Euro zone debt crisis: theory of optimal currency area.* Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje, 3. pp. 121-136. ISSN 1857-7741 (http://eprints.ugd.edu.mk/15603/)

31. Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Temjanovski, Riste (2015) *Sudden stops and current account reversals: the euro area experience.* SEEU Review: The Journal of South East European University, 11 (2). ISSN 1857-8462 (http://eprints.ugd.edu.mk/17795/)

32. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov, Vesna and Dimitrova, Janka (2015) *Effectiveness of Internal Audit in Banking sector in Macedonia.* International Journal of Sciences: Basic and Applied Research, 23 (1). pp. 276-282. ISSN 2307-4531 (http://eprints.ugd.edu.mk/13384/)

- ***Научни трудови презентирани на меѓународни и домашни научни собири***

33. GorgievaTrajkovska,Olivera and Miceski,Trajko and Svrtinov,Vesna and Dimitrova, Janka and Koleva, Blagica (2019) *Job creation and local economic growth through efficient financial reporting.* International Congress of Management Economy and Policy 2019 Spring Proceeding book, Istanbul, Turkey. ISSN ISBN: 978-605-7858-08-5 (http://eprints.ugd.edu.mk/22946/)

34. Gorgieva-Trajkovska,Olivera and Koleva,Blagica and Dimitrova, Janka and Nikoloski, Krume (2017) *Effects of IFRS adoption on capital market:Empirical evidence.* Proceedings of ISER 95 International conference, Rome, Italy. ISSN 978-93-87405-70-7 (http://eprints.ugd.edu.mk/19351/)

35. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov, Vesna (2016) *Предизвици на менаџерското сметководство во услови на глобализација.* VI Меѓународна научна и практична конференција „Управување со развојот на економските регионални системи: евроазиска перспектива. ISSN 978-608-244-374-4 (http://eprints.ugd.edu.mk/17443/)

36. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna (2016) ,*Влијанието на глобализацијата врз сметководството.* Зборник на трудови, Економски факултет, VI-та Маѓународна научна и практична конференција „Управување со развојот на економските регионални системи: Евроазиска перспектива". ISSN 978-608-244-374-4 (http://eprints.ugd.edu.mk/17456/)

37. Vasileva, Valerija and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2016) *Влијанието на глобализацијата врз кредитниот ризик.* Зборник на трудови, Економски факултет, VI-та Меѓународна научна и практична конференција „Управување со развојот на економските регионални системи: Евроазиска перспектива". ISSN 978-608-244-374-4 (http://eprints.ugd.edu.mk/17457/)

38. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna (2015) *Accounting treatment of intangible assets.* Proceeding of 11-th International Scientific Conference of Young Scientists, "The Economy of Bulgaria and European Union: Competitiveness and Innovations", UNWE Sofia, Faculty of Finance and Accountancy. pp. 238-246. ISSN 978-954-8590-35-8
(http://eprints.ugd.edu.mk/14571/)

- ***Раководење/учество во научно-истражувачки проекти***

39. Gorgieva-Trajkovska,Olivera and Miceski,Trajko and Dimitrova, Janka and Gaber, Stevan and Koleva, Blagica and Atanasovski, Viktor (2018) *Креирање на можности за зголемување на вработеноста во РМ со избор на модели за финансирање на иновативни идеи, преку користење на информации од ревидираните финансиски извештаи на компаниите.* (http://eprints.ugd.edu.mk/20964/)

40. Nikoloski,Krume and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Lazarov, Darko and Dimitrova, Janka and Miteva-Kacarski, Emilija and Georgieva Svrtinov, Vesna and Koleva, Blagica (2015) *Влијанието на квалитетното финансиско известување и корпоративно управување врз ефикасноста на инвестициите и пазарот на капитал во РМ.* (http://eprints.ugd.edu.mk/14709/)

Стручно-апликативна и организационо-развојна дејност

- ***Издадени универзитетски учебници***

41. Gorgieva-Trajkovska,Olivera and Koleva,Blagica (2019) *Финансискосметководство.* Универзитет „Гоце Делчев" Штип. ISBN 978-608-244-603-5 (http://eprints.ugd.edu.mk/22037/)

42. Gorgieva-Trajkovska,Olivera (2018) *Меѓународно финансиско известување.* Универзитет „Гоце Делчев" Штип. ISBN 978-608-244-547-2 (http://eprints.ugd.edu.mk/20801/)

43. Gorgieva-Trajkovska,Olivera and Koleva,Blagica (2017) *Анализа на финансиски извештаи.* Универзитет „Гоце Делчев" - Штип. ISBN 978-608-244-382-9 (http://eprints.ugd.edu.mk/17787/)

- ***Издадени трудови во стручно (научно популарно списание) - зборник***

44. Koleva,Blagica and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and Miteva-Kacarski, Emilija (2019) *Сметководствените информации–квалитетна алатка за ефективен перфоманс на претпријатијата.* Универзитет „Гоце Делчев" - Штип, *Годишен зборник*, 17. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/22040/)

45. Georgieva Svrtinov, Vesna and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Koleva, Blagica and Paceskoski, Vlatko (2019) *Детерминанти на ликвидноста на комерцијалните банки во Република Северна Македонија. Годишен зборник*, Економски факултет, 18. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/23656/)

46. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica (2018) *Управување со готовинските текови на компанијата. Годишен зборник*, Економски факултет. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/20962/)

47. Todosievska, Ana and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2018) *Примена на финансиската анализа во оценка на кредитната способност на компаниите.* *Годишен зборник*, Економски факултет. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/20963/)

48. Seneva,Martina and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** (2018) *Анализана финансиски извештаи-основа за ефикасно деловно одлучување.* Godisen zbornik. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/20802/)

49. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2018) *Улогата на сметководствениот информационен систем во работењето на претпријатието. Годишен зборник*, Економски факултет, 15. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/20961/)

50. **Gorgieva-Trajkovska**, Olivera and Koleva, Blagica (2018) *Гудвил-видови, пристапи и методи за вреднување.* *Годишен зборник*, Економски факултет. ISSN 1857-7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/21366/)

51. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva, Jagoda (2016) *Консолидација на финансиски извештаи-дефинирање, постапки, потреби и ограничувања. Годишен зборник* 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/16099/)

52. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Kraleva Klampfer, Marina (2016) *Извештај за парични текови. Годишен зборник* 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/16100/)

53. **GorgievaTrajkovska,Olivera** and Angelkovska,Gordana (2016) *Сметководствен третман на користите за вработените со осврт на МСС 19 и неговата примена во Република Македонија. Годишен зборник* 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/16102/)

54. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Miladinoski, Orce (2016) *Вреднување на залихите со осврт на МСС 2. Годишен зборник* 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/16101/)

55. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Nakova, Hristina (2016) *БАЗЕЛ 3 капитални барања-причини, нови барања и очекувани проблеми и предизвици при имплементацијата во економиите во развој и малите економии. Годишен* зборник 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/16098/)

56. **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** and IvanovskaRunteva, Ivana (2015) *Финансиската рацио анализа – основа за донесување на одлуки за инвестирање. Годишен зборник* 2015, Економски факултет, 7 (8). ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/14395/)

57. **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and Georgieva Svrtinov, Vesna (2015) *Влијание на нематеријалните средства врз пазарната вредност на компаниите. Годишен зборник* 2015, Економски факултет, УГД-Штип. ISSN 1857- 7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/14396/)

58. Koleva,Blagica and **Gorgieva-Trajkovska,Olivera** (2015) *Значењето на стратешкото менаџерско сметководство како позитивен индикатор во современото бизнис*

опкружување. Годишен зборник 2015, Економски факултет, 7 (8). pp. 111-121. ISSN 1857-76-28 (http://eprints.ugd.edu.mk/14397/)

59. Koleva, Blagica and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** (2015) *Спроведување на кодекс на етика на интерните ревизори во ревизорската професија.* Yearbook, Faculty of Economics, Goce Delcev University - Stip. pp. 49-57. ISSN 1857- 7628 (http://eprints.ugd.edu.mk/13385/)

- ***Учесник во реализација на стручно апликативни проекти***

60. „Креирање на регионални центри за претприемништво во Источна Македонија", обука за обучувачи по ЦЕФЕ методологија, 2020г.

61. *"*Shared Entrepreneurship Environment for Creative Youth*",* 2018 (http://eprints.ugd.edu.mk/20654/)

62. **"**Make your home productionand hobby profitable", 2017 (http://eprints.ugd.edu.mk/21463/)

63. **"**Training of Internal Auditors in the Public Sector (TIAPS 2) program in Macedonia",2015 (http://eprints.ugd.edu.mk/14935/)

- ***Техничко унапредување***

64. Лиценца за вештачење од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење, издадена (обновена) на 26.2.2018 год. од страна на Министерството за правда на РМ. Врз основа на оваа лиценца, д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска има учествувано, како носител или член, во изработка и решавање на голем број вештачења и супер вештачења за потребите на Бирото за судски вештачења-Скопје.

65. Уверение за положен испит за проценувач од областа на трговско друштво, јавно претпријатие и други правни лица издадено на 5.11.2012 г. од страна на Министерството за економија на РМ.

66. Уверение за овластен сметководител издадено од Институтот за сметководители и овластени сметководители на Република Македонија на 10.11.2017 год.

- ***Учество во изработка на елаборати, експертизи и членство во универзитетски и факултетски комисии и тела и одбори***

67. Учество во изработка на елаборати за прв и втор циклус на студии за насоката Сметководство и ревизија.

68. Изготвување на вештачења (наод и мислење) од областа на материјално, сметководствено и финансиско работење.

69. Член на Комисија за признавање на испити и на Дисциплинска комисија на Економски факултет, УГД Штип.

70. Член на Ректорска управа на УГД Штип.

71. Претседател на Надзорен одбор на Уни сервис ДООЕЛ Штип, при УГД Штип.

72. Член на Комисија за финансии, инвестиции и развој на УГД Штип.

73. Член на Комисија за промоција на Економски факултет.

74. Член на Комисија за организирање на студентски натпревар на Економски факултет.

75. Член на Уредувачки одбор на Journal of Economics, Економски факултет, УГД Штип.

76. Уредник на *Годишен зборник* на Економски факултет, УГД Штип.

Кратка евалуација на дел од трудовите

1. Transfer pricing – definition and methods

Целта на овој труд е да се истражи важноста на трансферните цени и на методите за нивно утврдување. Повеќето земји ги дефинираат правилата за одредување на трансферните цени во даночната регулатива. Генерално, со овие правила се обезбедува дека условите на контролираните трансакции нема да се разликуваат од оние што би настанале во услови на неконтролирани трансакции (помеѓу независни претпријатија). Ова се нарекува принцип на издолжена рака (arm's length principle). Постојат неколку методи што мултинационалните компании и даночните администрации можат да ги користат за утврдување на трансферните цени за трансакциите помеѓу придружните ентитети. Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) дефинира пет главни методи за утврдување на трансферните цени, кои се предмет на обработка во овој труд, со практични примери кои можат да им помогнат на компаниите да одлучат кој е најсоодветен за нивните потреби: 1. метод на споредлива неконтролирана цена, 2. метод на цена на препродажба, 3. метод на трошоци плус, 4. метод на трансакциска нето-маргина и 5. метод на трансакциска поделба на добивката.

2.Theapplication of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia.

Процесот на ревизија е активност која се спроведува од овластени ревизори вработени во ревизорски компании со цел изготвување на ревизорски извештај и мислење за вистинитоста и точноста на информациите презентирани во финансиските извештаи врз основа на кои заинтересираните страни донесуваат деловни одлуки. Ревизијата го зголемува кредибилитетот на финансиските извештаи притоа применувајќи голем број ревизорски процедури и тестови со цел да се обезбедат доволно и соодветни докази за ревизија, што е основа за ревизорското мислење. Како алатка за спроведување брза, ефикасна, ефективна и економична ревизија, се применува методот на примерок. Изборот на репрезентативен примерок на ставки, што ќе ја претставуваат целината на ставките што се предмет на ревизија, бара знаење и вештини на ревизорот кој ја спроведува ревизијата. Прашањата за тоа колку, кога и зошто ревизорите го применуваат методот на примерок во

ревизијата се предмет на емпириско истражување спроведено од ревизорските фирми во Република Македонија, а резултатите од истражувањето и заклучоците се презентирани во овој труд.

3. Financial reporting in hyperinflationary economies

Хиперинфлацијата е состојба на исклучително брза или инфлација надвор од контрола. Хиперинфлацијата се јавува кога зголемувањето на цените е толку големо што концептот на инфлација е безначаен. Кога е поврзана со депресиите, хиперинфлацијата често се јавува додека има значително зголемување на понудата на пари која не е поддржана со раст на бруто домашниот производ (БДП), што резултира во нерамнотежа на понудата и побарувачката на пари. Ова предизвикува зголемување на цените бидејќи валутата ја губи својата вредност. Сметководството, т.е. финансиското известување, кое се однесува на странското работење, фундаментално се менува кога економијата е хиперинфлаторна. Ова, заедно со сметководствените разлики помеѓу МСФИ и американските општоприфатени сметководствени принципи ГААП, значи дека идентификувањето на хиперинфлаторните економии е суштински чекор во процесот на финансиско известување на мултинационалните компании.

4. The importance of financial reporting for investment decision making

Во овој труд авторите ја анализират важноста на финансиското известување за донесување на инвестициски одлуки. Процесот на донесување одлуки бара информации, како финансиски, така и нефинансиски. Најважните финансиски информации, потребни во процесот на донесување на деловни и инвестициски одлуки, доаѓаат од сметководството, т.е финансиското известување во компаниите. Затоа, може да се каже дека сметководството е сервисна функција на менаџментот во една компанија. Тоа, во основа, ги обработува или собира и проучува „суровите податоци" и ги претвора во соодветни информации потребни за процесот на донесување одлуки. Основните карактеристики на сметководството се: собирање, обработка и презентирање на сметководствени (финансиски) информации, информации за бизнисот на компанијата и оние наменети за различните заинтересирани корисници. Сметководствениот процес содржи неколку фази и, во основа, тоа е процес во кој влезните податоци се претвораат во излезни информации. Сите организации, јавни и приватни, треба да ги обелоденат финансиските информации поврзани со нивното работење, со цел да им помогнат на инвеститорите во донесувањето одлуки за инвестиции.

5. Does liquidity and bank capital affect commercial banks profitability? Evidence from countries of Southeast Europe

Комерцијалните банки секогаш се соочуваат со прашањето на компромис (trade off) меѓу ликвидноста и профитабилноста, обидувајќи се да најдат рамнотежа меѓу нив бидејќи овие две цели се меѓусебно контрадикторни. Во трудот се прави економетриска анализа на односот помеѓу профитабилноста, ликвидноста и банкарскиот капитал во комерцијалните банки во неколку земји од Југоисточна Европа. Освен врската помеѓу променливите, се утврдува и јачината и насоката на таа врска. Резултатите покажуваат дека односот помеѓу

профитабилноста, од една страна, и нивото на ликвидност и капиталот на банката, од друга страна, се разликува меѓу различните земји. Во некои земји овој однос е позитивен, додека во други е негативен. Земјите, исто така, се разликуваат во однос на силата на насоката и во статистичката важност на интерпретираните резултати. Во принцип, анализата покажува дека зголемувањето на ликвидноста ќе резултира со намалување на профитабилноста, додека зголемувањето на капиталот на банката ќе резултира со зголемување на профитабилноста во работењето.

6. Informative perspective offinancial disclosure and its importance for capital market efficiency

Предмет на анализа во трудот е информативната перспектива на финансиското обелоденување и неговото значење за ефикасноста на пазарот на капитал. Влијанието на различните фактори врз организациската структура на сметководствениот систем е големо бидејќи под влијание на овие фактори финансиското известување покажува атипично однесување. Може да се заклучи дека овие фактори првенствено влијаат врз сметководствените мерења и практиките на обелоденување, што се рефлектира во подготовката и евалуацијата на позициите во финансиските извештаи на деловните субјекти. Во овој контекст, односот помеѓу пазарот на капитал и сметководствениот систем ја регулира количината на обелоденети информации. Покрај дисхармонизацијата на сметководствените практики во различни национални економии, постоењето на асиметрични информации е неизбежен фактор кој го одредува нивото на обелоденување и транспарентност на информациите, односно одговорноста на деловните субјекти за подготовката и презентацијата на финансиските извештаи. Овој труд, исто така, ја анализира и разновидноста на изворите на финансирање достапни за индивидуалните потрошувачи и за бизнисите и како истите влијаат врз одлуката за избор на конкретен извор на финансирање и врз практиката на финансиско известување во ентитетите.

7. Fair value accounting – pros and cons

Во овој труд е анализирана сметководствената објективна (фер) вредност како тема на значителен интерес и дебата меѓу подготвувачите и корисниците на финансиските информации. Фер вредноста продолжува да биде важна мерна основа во финансиското известување. Таа обезбедува информации за тоа што може да оствари ентитетот ако продаде имот или што може да плати за пренос на обврска. Во последниве години, се зголемува употребата на објективната вредност како основа за мерење при финансиското известување и покрај тоа што се дебатира нејзината корисност за заинтересираните страни. Определувањето на објективната вредност често бара различни претпоставки, како и значителна проценка. Затоа, инвеститорите сакаат навремени и транспарентни информации за тоа како се мери фер вредноста, нејзиното влијание врз тековните финансиски извештаи и потенцијалното влијание на идните периоди. Постојат бројни ставки за кои мерењата на објективната вредност се потребни или дозволени. ASC 820 и МСФИ 13 („стандардите за објективна вредност") обезбедуваат авторитативно упатство за мерење на објективната вредност. Сè поголемата употреба на објективната вредност бара од компаниите да ги освежат политиките и процедурите за мерење. Компаниите треба да анализираат како се утврдува објективната вредност кога не постои активен пазар и да

воспостават процедури за развивање на соодветни обелоденувања. Во почетокот на процесот, можеби, ќе треба да се вклучат експерти за проценка. Соодветни и јасни обелоденувања во финансиските извештаи се неопходни за да се информираат инвеститорите за методите на мерење и неизвесноста.

8. Corporate governance and financial reporting in Macedonia through the prism of independent auditors report

Овој труд ја анализира важноста на корпоративното управување, со посебен осврт на транзиционите економии. Доброто корпоративно управување вклучува збир на односи меѓу раководството на компанијата, неговиот одбор на директори, неговите акционери, ревизори и други засегнати страни. Овие односи, кои вклучуваат различни правила и стимуланси, ја обезбедуваат структурата преку која се поставени целите на компанијата и се одредуваат начините за постигнување на овие цели, како и следење на работата. Клучните аспекти на доброто корпоративно управување вклучуваат транспарентност на корпоративните структури и операции, одговорност на менаџерите и одборите на акционерите и корпоративна одговорност кон засегнатите страни. Директорите, сопствениците и корпоративните менаџери почнуваат да согледуваат дека ефикасното корпоративно управување може да донесе многу користи. Доброто корпоративно управување помага да се зголеми цената на акциите и го олеснува стекнувањето на капитал. Меѓународните инвеститори се двоумат да позајмуваат пари или купуваат акции во корпорација која не применува добри принципи за корпоративно управување. Особено се важни: транспарентноста, независните директори и посебниот одбор за ревизија.

17. Ratio Analysis: A “Coca Cola Company” Case

Целта на овој труд е да се претстави важноста на финансиската рациоанализа, како метод за анализа на финансиските извештаи, чии резултати се основа за донесување различни одлуки од страна на сите заинтересирани страни. Обработена е литературата за најновиот развој во областа на сметководството и финансиското известување и важноста на анализата на финансиските извештаи во процесот на донесување одлуки. За практична илустрација на методот, извршена е анализа на работењето на компанијата Кока - Кола со користење на реални податоци од финансиските извештаи на компанијата за 2016, 2015 и 2014 година. За оваа цел, извршена е вертикална и хоризонтална анализа на основните финансиски извештаи на компанијата: билансот на успех, билансот на состојба и извештајот за парични текови. Спроведени се соодветни пресметки и анализи за оценка на профитабилноста, ликвидноста, солвентноста, активноста, стапката на дивиденда и сл. и истите се објаснети со цел да се избегне пристрасен заклучок кој може да се изведе од номиналната анализа на финансиските податоци.

34. Effects of IFRS adoption on capital market:Empirical evidence

Овој труд претставува преглед на академските истражувања релевантни за ефектот од усвојување на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) на пазарот на капитал. Целта на истражувањето е да им помогне на сите заинтересирани страни во дебатата за иднината на МСФИ во ЕУ и во другите земји што ги усвоиле, преку преглед

на заклучоците од релевантни академски истражувања за трошоците и придобивките од нивното усвојување до денес, како и нивното влијание врз ефикасноста на пазарот на капитал. Студиите покажуваат мешани резултати во однос на придобивките од усвојувањето на МСФИ, што може да се припише на политичките, економските, институционалните, правните и специфичните разлики меѓу компаниите од различни земји. Анализата е целосно базирана на десктоп истражување и истражување на релевантната стручна литература.

39.Креирање на можности за зголемување на вработеноста во РМ со избор на модели за финансирање на иновативни идеи, преку користење на информации од ревидираните финансиски извештаи на компаниите (научноистражувачки проект*)*

Главна цел на проектот е емпириска анализа на врската и односите помеѓу квалитетот на финансиското известување и корпоративното управување и ефикасноста на инвестициските одлуки на македонските компании преку нивно активно вклучување на пазарот на капитал. Развиеноста на пазарот на капитал и неговото ефикасно функционирање е детерминирана од довербата на инвеститорите во квалитетот на финансиското известување и корпоративното управување.Тргнувајќи од фактот дека информациите во финансиските извештаи се основа за инвестиционите одлуки на сите стејкхолдери, истите треба да бидат ослободени од секакви пропусти, пристрасности и манипулации. Токму ваквите информации, преку кои во периодот на транзиција се настојуваше да се презентира една многу пооптимистичка слика за работењето на компаниите во однос на нивната реална финансиска состојба и успешност, претставуваа и сè уште претставуваат сериозна пречка во градењето на довербата на инвеститорите во финансиското известување на компаниите, а како логична последица и една од поважните причини за ниското ниво на развиеност на пазарот на капитал во Република Македонија. Во рамки на проектот се изготвени повеќе научноистражувачки трудови и истите се презентирани на меѓународни научни конференции.

41. Финансиско сметководство (универзитетски учебник)

Учебникот „Финансиско сметководство“ претставува заокружена целина на материјалот поврзан со сметководствената евиденција на сите економски трансакции во профитно ориентираните деловни енитети (трговски друштва). Учебникот е наменет првенствено за изучување на предметот Финансиско сметководство од страна на студентите на Економскиот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип за сите насоки на прв циклус на студии, како и за предметот Финансиско известување, за студентите на втор циклус на студии. Учебникот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на знаење за целите, задачите и корисниците на финансиското сметководство, изготвувањето на основните финансиски извештаи, како и на начинот на евиденција на сите економски настани и трансакции кои се поврзани со средствата, изворите на средствата, приходите и расходите на деловните ентитети.

42. Меѓународно финансиско известување (универзитетски учебник)

Учебникот „Меѓународно финансиско известување“ претставува заокружена целина на материјата поврзана со Меѓународните сметководствени стандарди и Меѓународните стандарди за финансиско известување, како основа за хармонизација на финансиското известување во глобални рамки. Учебникот е наменет, пред сè, за студентите на додипломски и постдипломски студии на Економскиот факултет и останатите единици на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, кои го изучуваат истоимениот предмет, но можат да го користат и сите останати кои се заинтересирани за оваа проблематика. Учебникот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на познавања за целите, делокругот и терминологијата на досега издадените Меѓународни сметководствени стандарди и Меѓународни стандарди за финансиско известување, како и нивните барања за обелоденување на конкретни информации од страна на деловните ентитети кои ги применуваат истите при подготовка и презентација на финансиските извештаи. За таа цел содржи теоретска разработка (цели, делокруг, дефиниции, принципи и барања) на Меѓународните сметководствени стандарди и Меѓународните стандарди за финансиско известување издадени од страна на Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди, како и илустрации (практични примери) кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа комплексна и динамична проблематика.

43. Анализа на финансиски извештаи (универзитетски учебник)

Учебникот „Анализа на финансиските извештаи“ е наменет, пред сè, за студентите на додипломски и постдипломски студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, кои го изучуваат истоимениот предмет, но можат да го користат и сите останати кои се заинтересирани за оваа проблематика. Основната ориентација во излагањето на содржината е презентација на една целосна анализа на работењето на компаниите, која опфаќа повеќе елементи: анализа на деловната стратегија, анализа на сметководствените политики и финансиска анализа. Во тој контекст, материјалот опфатен во учебникот е поделен на неколку делови: Основи на анализата на работењето на претпријатијата, Поим, видови и содржина на финансиските извештаи, Анализа на деловната стратегија на компанијата, Примена на сметководствена анализа,политики и проценки во составување и презентирање на финансиските извештаи, Методи на анализата на финансиските извештаи и Проспективна анализа.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на претходно изнесените биографски податоци и елаборираните информации за наставно образовната, научноистражувачката, стручно- апликативната и органиационо-развојната дејностна, пријавениот кандидат за избор на еден наставник во сите звања во наставно-научната област сметководство и финансии, на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Комисијата со задоволство констатира дека вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска во целост ги исполнува барањата во конкурсот, согласно Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми за

избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Оценувајќи ги постигнатите резултати во текот на образованието и досегашното работно искуство на кандидатот, Комисијата го констатира следново:

1.Кандидатката вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска има одбрането докторска дисертација од областа на сметководството и финансиите, која соодветствува на областа за која е распишан конкурсот за избор на еден наставник во сите звања.

2.Од листата на објавени научноистражувачки и стручни трудови и нивната содржина, Комисијата утврди дека кандидатката вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска има објавено голем број трудови од областа на сметководството и финансиите во референтни научни публикации, домашни и меѓународни научни списанија, какои учество на бројни домашни и меѓународни конференции.

3. Преку досегашната работа и искуство на високообразовна институција, во областа на сметководството и финансиите кандидатката вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска се издвојува и според стекнатото наставно искуство.

4. Стручно-апликативната и организационо-развојната надградба на кандидатот, докажана со приложените сертификати за стекнати квалификации од областа на сметководството и финансиите, несомнено покажуваат дека се работи за кандидат кој може да даде посебен придонес, како во унапредување на сметководствено-финансиската професија, така и во пренос на стекнатите практични познавања на студентите.

Врз основа на изнесеното во извештајот, а во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Рецензентската комисија заклучи дека кандидатката вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска во целост ги исполнува законските основи и предвидените услови според конкурсот за избор на еден наставник во сите звања во наставно-научната област сметководство и финансии.

Оттаму, Комисијата му **предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип да ја избере вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска во наставно-научно звање редовен професор,во наставно-научната област сметководство и финансии.**

Штип, март, 2020г.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

проф. д-р Пеце Николовски, редовен професор, претседател, с.р.

проф. д-р Љиљана Конеска, редовен професор, член, с.р.

проф. д-р Ристе Темјановски, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДИРААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

(вонр. проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска, период 2015 – 2020г.)

Р.б.	**Наставно-образовна дејност**	**Поени**				
		Во земјата		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно
4.	Избор во звање вонреден професор	1	40	/		**40**
	ВКУПНО	**40**				
Р.б.	**Научноистражувачка дејност и стручно уметнички активности**	**Поени**				
		Во земјата		**Во странство**		
		број	**поени**	**број**	**поени**	Вкупно
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	(*прв автор* р.бр. 1,3,4,6,7,17,22,28,29) 9x9поени= 81 поени (*втор автор* р.бр.2,5,8,9,10,11,12,13,14,15,18,19,23,26,31,32) 16x6 поени= 96 поени (*останати автори* р.бр.16,20,21,24,25,27,30) 7x3 поени= 21 поени Вкупно=81+96+21=198 поени				**198**
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (р.бр.33-38)	3	2	3	3	**15**
10.	Одбранета докторска теза	1	8	/	/	**8**
13.	Раководител на научен проект (р.бр.39) (максимум во три проекта)	1	4	/	/	**4**
14.	Учесник во научен проект (р.бр.40) (максимум во три проекти)	1	2	/	/	**2**

15.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати) (р.бр.75)	1	1	/	/	**1**
16.	Уредник на зборник на трудови (р.бр.76)	1	2	/	/	**2**
	ВКУПНО	**230**				
Р. Бр.	**Стручно апликативна дејност и организационо развојна дејност**	**Поени**				
		Во земјата		**Во странство**		Вкупно
		број	**поени**	**број**	**поени**	
1.	Книга/учебник (р.бр.41,42,43)	**3**	**10**	**/**	**/**	30
5.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (р.бр.44-59)	16	2	/	/	**32**
13.	Учесник во научен проект (р.бр.60,62,63) (максимум во три проекта)	3	5	/	/	**15**
15.	Техничко унапредување - Лиценца за вештачење од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење (издадено од Министерство за правда);(р.бр.64) - Уверение за овластен проценител на капитал на трговски друштво, јавни претпријатија и други субјекти (издадено од Министерство за економија); (р.бр. 65) - Уверение за овластен сметководител (издадено од Министерство за финансии);(р.бр.66)	3	2	/	/	**6**
17.	Елаборати и експертизи (елаборат за прв и втор циклус на студии на Економски факултет,стручни вештачења од областа на сметководствено и финансиско работење)	10	2	/	/	**20**
22.	Претседател на Надзорен одбор на Уни сервис, УГД	1		10		**10**
23.	Декан	1		12		**12**
26.	Раководител на Катедра сметководство и Раководител на втор циклус на студии	2		3		**6**

27.	Член на универзитетски тела (Ректорска управа, Комисија за финансии)	2		5		**10**
28.	Член на факултетски орган, комисија(ННС, Комисија за признавање испити, Дисципинска комисија, Комисија за промоција на Економски факултет, Комисија за организација на студентски натпревар)	5	2	/	/	**10**
	ВКУПНО	**151**				
	Поени кои се однесуваат на целокупната актива на кандидатот	**НО**	**НИ**	**САОР**		
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ	**40**	**230**	**151**		**421**

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА РАКОПИСОТ (УЧЕБНИК) СО НАСЛОВ
„НОВИНАРСКА ЕТИКА” ОД ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР Д-Р АНДОН МАЈХОШЕВ,
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 1102-48/12 од 191 редовна седница на Наставно-научниот совет на Правен факултет одржана на ден 3.3.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

1. Вонреден проф. д-р. Трајче Стојанов, Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев»-Штип,
2. Вонреден проф. д-р. Јадранка Денкова, Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев»

за изготувување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **НОВИНАРСКА ЕТИКА** од **од вонреден проф. д-р Андон Мајхошев** наменет за студентите од прв циклус на студии од насоката Медиумски студии и односи со јавноста при Правен факултет на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот Комисијата до Наставно-научниот совет на Правен факултет го поднесува следниот

И З В Е Ш Т А Ј

Општи податоци за ракописот

Учебникот „Новинарска етика” од вон. проф. д-р Андон Мајхошев претставува континуирана заложба на авторот да ја оформи потребната литература за предметот Новинарска етика наменет за студентите од прв циклус на студии на насоката Новинарство и односи со јавноста, односно Медиумски студии и односи со јавноста на Правниот факултет. Учебникот е подготвен за потребите на студентите од студиската програма Новинарство и односи со јавноста и таа ги содржи сите предвидени тематски целини што се опфатени во предметната програма Новинарска етика, застапена во прва академска година (II семестар во рамките на предметот Медиумско право и етика) и втора академска година (III семестар), со неделен фонд на часови (2+2+1).

Податоци за обем на ракописот

Проблематиката што е предмет на рецензијата е претставена во текст од вкупно 172 страници, од кои на три страници се поместени над 91 релевантни библиографски единици, од монографски единици, периодични списанија, статии, извештаи и интернет страници, во најголем дел странска литература што ги покрива подрачјата што се третирани во трудот. Исто така, во трудот се користени најважните меѓународни и регионални акти на ООН, Советот на Европа и ЕУ, кои се тесно поврзани со човековите права од аспект на новинарската професија. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонт *Arial*, големина на буквите е 11. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Нагласуваме дека досега во нашата држава е објавен учебник со ист наслов од проф. д-р Дејан Донев на УКИМ, меѓутоа содржината на ракописот и пристапот во пишувањето на учебникот што е предмет на рецензија значајно се разликува концептуално, содржински, методолошки и теоретскиот кон тематските целини опфатени во учебникот.

Краток опис на содржината.

Учебникот е напишан на оригинален начин и во него е содржана, речиси, целокупната проблематика од етиката во новинарството. Може да се каже дека трудот претставува научен материјал со висок квалитет, кој може да се примени за стекнување на широки знаења од доменот на новинарството и новинарската етика како за студентите, така и за пошироката јавност. Во таа смисла, учебникот како учебно помагало претставува основен едукативен пишан стручен материјал, приспособен на потребите за образование и едукација во областа на новинарската етика. Затоа сметаме дека овој учебник е од извонредно значење како од теоретски, така и од практичен аспект.

Од содржински аспект, учебникот е структуиран во три дела и тоа: во **Првиот дел** се дадени основните карактеристики на новинарството и новинарската професија, столбовите на кои се се потпира новинарството, како и улогата на медиумите и новинарите во општеството.

Вториот дел се однесува општо за теоретските аспекти на етиката и моралот, додека **третиот дел** се фокусира на Етичките аспекти на новинарската професија, каде подетално се разработени сите професионални и етички стандарди на новинарската професија.

Пред да ги истакнеме нашите оценки за трудот, како и предлогот, најнапред во скратена форма ќе ја презентираме неговата содржина.

Во **Делот I** од учебникот авторот дава одговор на две суштински прашањања поврзани со насловот на учебникот. Тие прашања се: Што е новинарство? Што е работата на новинарот и новинарството? Во рамките на овие прашања авторот го објаснува значењето и моќта на зборовите, спакувано во една либерална теорија и филозофско гледиште на слободата на изразување како темел на демократијата и медиумската професија.

Во **Делот II** авторот дава приказ на еволутивниот развој на Етиката низ призмата на повеќе политичко-филозофски теории и правци и религиски погледи од античкиот период до днешен ден. Во рамките на ова теоретска целина авторот ги одредува поимите на етика и морал, ја објаснува разликата помеѓу етиката, моралот и правото, ја објаснува разликата помеѓу теориската и практичната етика. Исто така, во рамките на вториот дел од учебникот, авторот во неколку систематизирани поглавја подетално се задржува на теориското објаснување на поимот **морал,** каде авторот ја определува дефиницијата на моралот, манифестационите форми на моралот, а ги објаснува и фундаменталните морални категории како што се: доброто и злото, моралните вредности, должноста и толеранцијата. Исто така, во рамките на овој дел, авторот се задржува на филозофските основи на теориите на моралот, религиските извори на етиката, позитивните и негативните карактерристики на личноста, мобингот во новинарската професија, односот на етиката и политиката, универзалноста на етиката, етиката и човековите права, современите етички концепции, професионалната етика, професионалната етика на новинарите во Република С. Македонија, односно Кодексот на новинарите на Македонија, Декларацијата за правата и обврските на новинарите, Декларација за принципите на однесувањето на новинарите и теоретскиот концепт на саморегулацијата.

Во **Делот III** авторот се осврнува на прашањето на новинарската етика низ призмата на професионалните стандарди на новинарската професија. Во рамките на овој дел, во учебникот детално се анализирани најважните професионални стандарди на новинарската професија во кои спаѓаат следните: точно информирање, слобода на изразување и слобода на медиуми, цензура и автоцензура, правата и одговорноста на новинарот и медиумот, политичката култура и медиумите, медиумите и бизнисот, рекламирањето и прикриеното рекламирање, заштита на авторски права и плагијаторство, заштита на приватноста (право на приватност), заштита на малолетници и лица со посебни потреби, малолетни престапници, основни принципи на УНИЦЕФ за известување за деца, известување за самоубиства, известување за несреќи и лични трагедии, известување за маргинилизирани групи и поединци, новинарите и политиката, новинарската етика и изборите, заштита на изворот на информација, говор на омраза *(Hate speech),* декриминализација на клеветата, право на одговор и исправка, презумција на невиност, корупцијата, медиумите и новинарите, известување за различностите, разликување на вести од коментар, некои други етички прашања на новинарската професија, сензационализам, сатанизација и медиумски линч, секундарна виктимизација, новинарски прогнози и шпекулации за одредени настани, известување за време на војна, извртување на вистината (спинување), лажни вести, медиумска писменост, медиумите и манипулирањето со јавноста, меѓународна контрола на остварување на слободата на медиумите, улогата на УНЕСКО во промоцијата и заштитата на слободата на печатот (медиумите) во светот и др.

З А К Л У Ч О К

Учебникот со наслов „Новинарска етика» на авторот вон. проф. д-р Андон Мајхошев методолошки, систематски и логички е подреден на современ начин каде во три дела и 29 поглавја (тематски целини) се прикажани и објаснети најважните етички поими и категории на новинарската етика како важна новинарска дисциплина. Материјата е презентираната на еден јасен, сфатлив, студиозен, стручно-методолошки начин поради што студентите ќе можат оваа материја без тешкотија да ја совладаат. Сметаме дека овој труд ќе им овозможи на студентите да се стекнат со потребните знаења за оваа област, а ќе даде придонес и во научната и стручната јавност и затоа со големо задоволство препорачуваме да биде објавен.

Врз основа на погоре изнесеното, предлагаме на Научно - наставниот совет на Правниот факултет во Штип ова учебно помагало (учебник) со наслов „Новинарска етика" од вон. проф. д-р Андон Мајхошев да го одобри за издавање.

Штип, 10.3.2020 г. **Рецензенти**

1. вон. проф. д-р Трајче Стојанов с.р.
2. вон. проф. д-р Јадранка Денкова с.р.

П Р Е Г Л Е Д
на наслови на теми за изработка на докторски трудови одобрени од Наставно - научниот совет на Докторски студии на Кампус 4

Докторски студии – Кампус 4				
1.	Современи трендови и перспектива за развој на кетеринг услугите Modern trends and perspective for development of catering services	0206-217/4 од	Интерен ментор: проф. д-р Нако Ташков Екстерен ментор: проф. д-р Васко Цуцулески	Зоран Николовски

П Р Е Г Л Е Д
на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови одобрени од Наставно - научниот совет на единицата

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ		
1.	***Наслов на тема***	Примена на финансиската анализа во оценка на кредитната способност на компаниите
	Одлука бр.	1202-44/10 од 28.2.2020 г.
	Ментор	проф. д-р Оливера Ѓоргиева - Трајковска
	Кандидат	Ана Тодосиевска
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ		
2.	***Наслов на тема***	Улогата на работните тела при законодавните органи во процесот на интеграција во Европската Унија на земјите од Југоисточна Европа со посебен осврт на македонските работни тела
	Одлука бр.	1102-48/25 од 4.3.2020 г.
	Ментор	проф д-р Јован Ананиев
	Кандидат	Силвана Бонева